

GUVERNARE includivă

Proiect finanțat cu sprijinul financiar al Programului RO10 - CORAI, program finanțat de Granturile SEE 2009-2014 și administrat de Fondul Român de Dezvoltare Socială
Conținutul acestei materii nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a FRDS și a Granturilor SEE 2009 - 2014

COPII și tineri în situații de risc
Reducerea inegalităților
Antidiscriminare
Incluziune socială

www.eegrants.org
www.granturi-coral.ro

COMPENDIU DE BUNE PRACTICI ÎN DOMENIUL INCLUZIUNII SOCIALE

Autor: Olivia Rusandu

2016

Prezentul Compendiu de bune practici în domeniul incluziunii sociale a fost elaborat în cadrul Proiectului Guvernare incluzivă, cod PEH010, finanțat cu sprijinul financiar al Programului RO10 - CORAI, program finanțat de Granturile SEE 2009-2014 și administrat de Fondul Român de Dezvoltare Socială

Prezentul Compendiu de bune practici în domeniul incluziunii sociale a fost editat de către autor.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a FRDS și/sau a Granturilor SEE 2009 – 2014 și nici a Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice. Întreaga răspundere asupra corectitudinii și coerenței informațiilor prezentate revine inițiatorilor.

Despre autor - Biografie

OLIVIA RUSANDU este absolventă a Facultății de Psihologie și Științele Educației, din cadrul Universității Babeș – Bolyai din Cluj-Napoca și a două programe de master în cadrul Facultății de Afaceri Europene din cadrul aceleiași universități, în domeniile Muncă și resurse umane și respectiv Afaceri europene.

În anul 2009 a absolvit programul de formare specializată pentru managerii publici organizat de Institutul Național de Administrație și a efectuat un stagiu cu o durată de patru luni la Guvernul Scoției, Direcția Generală Educație - Echipa de Politici Educaționale Internaționale. În anul următor, a absolvit programul de formare specializată pentru ocuparea unei funcții publice corespunzătoare categoriei înalților funcționari publici.

Încă din anul 2009, doamna Olivia Rusandu ocupă funcția de manager public, inițial în cadrul Ministerului Tineretului și Sportului, apoi în structura Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, iar începând din anul 2012 este angajata Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice - MMFPSPV (Direcția Generală Asistență Socială, ulterior Direcția Servicii Sociale), în aceeași funcție. În toată această perioadă s-a perfecționat în domenii precum: formare de formatori, dezvoltare comunitară, dezvoltare și management organizațional, accesare și management fonduri europene etc și a acumulat experiență profesională în domenii precum: asistență socială (incluziune socială, servicii sociale, beneficii de asistență socială), relații internaționale, afaceri europene, educație, ocuparea forței de muncă etc.

În activitatea desfășurată în cadrul MMFPSPV, îndeplinește funcția de expert în proiectele naționale și transnaționale cu finanțare externă, precum: ”*Reforma sistemului de protecție socială al R.P.China - SPRP*”, finanțat de către Delegația UE în R.P.China și Mongolia și Guvernul R.P.China; ”*Politici europene pentru o forță de muncă îmbătrânită- PAWEU*”, finanțat de către Comisia Europeană; ”*Să facem economia sociala vizibilă în România – MSEVR*”, finanțat de către Comisia Europeană; ”*Implementarea unui sistem de elaborare de politici publice în domeniul incluziunii sociale la nivelul MMFPSPV*”, finanțat din POCA 2014-2020.

La acestea se adaugă elaborarea și implementarea de politici publice care vizează domeniile incluziunii sociale și serviciilor sociale, precum: Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2015-2020 și Planul strategic de acțiuni pentru perioada 2015-2020; Strategia națională pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice pentru perioada 2015 - 2020 și Planul strategic de acțiuni pentru perioada 2015-2020; Agenda Post-2015 și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă – ONU.

În calitate de reprezentant al MMFPSPV la reuniuni și grupuri de lucru la nivel național, european și internațional a susținut prezentări în limbile română, engleză, franceză și norvegiană: ”*Using ICT for Social Action in Romania*” (Santiago de Compostela, 2014), ”*National Sosialhjelp Systems Skjema*” (București, 2014), ”*Expectations for the Upcoming Years - Financial Resources*” (Praga, 2013), ”*Les Relations Bilatérales entre la France et la Roumanie en inclusion sociale et le Système Roumain d’Assistance Sociale*” (Lille, 2013), ”*Synopsis on the Measures taken by the Romanian Government on the Social Inclusion of Roma People*” (Geneva, 2013), ”*Filling the Gap in Long Term Professional Care through Systematic Migration Policies. The Long-Term Care System in Romania*” (Berlin, 2013).

De asemenea a elaborat și/ sau activat ca expert în proiecte precum: ”*Designing, Elaborating and Implementing an Info-Touch-Type IT System for the Digital Counselling and Mediation of Unemployed People*” (Cluj-Napoca, 2008) și ”*Social Capital Networking Development in Romania*” (Cluj-Napoca, 2006) (în parteneriat cu London School of Economics, în cadrul proiectului finanțat din FP7 intitulat ”*Social Cohesion, Trust and Participation: Social Capital, Social Policy and Social Cohesion in the European Union and Candidate Countries*”).

CUPRINS

INTRODUCERE

I. REPERE TEORETICE ÎN INCLUZIUNEA SOCIALĂ

- I.1. Definirea termenilor și sfera de cuprindere**
- I.2. Indicatori de incluziune socială**
- I.3. Mecanismul de incluziune socială**
- I.4. Principalele grupuri vulnerabile**
- I.5. Prevederi legislative și documente strategice în domeniu**

II. MODELE DE INCLUZIUNE SOCIALĂ – BUNE PRACTICI CARE VIZEAZĂ GRUPURILE VULNERABILE ȘI SISTEMUL DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

- II.1. Copii și tineri din medii defavorizate socio-economic**
- II.2. Persoane vârstnice singure sau dependente**
- II.3. Persoane de etnie romă**
- II.4. Persoane cu dizabilități**
- II.5. Persoane fără adăpost**
- II.6. Persoane adulte inactive profesional**
- II.7. Persoane aflate în detenție sau care au executat pedepse privative de libertate**
- II.8. Sistemul de asistență socială**

CONSIDERAȚII FINALE

BIBLIOGRAFIE

INTRODUCERE

Prezentul ghid, intitulat “Compendiu de bune practici în domeniul incluziunii sociale”, a fost elaborat în cadrul proiectului ”Guvernare Incluzivă”, implementat de către Asociația „Asistență și Programe pentru Dezvoltare Durabilă – Agenda 21”, în parteneriat cu Agenția Națională a Funcționarilor Publici, cu finanțare din Granturile SEE 2009-2014, prin Programul RO10 – CORAI, administrat de ONG-ul Fondul Român de Dezvoltare Socială (FRDS).

Inițiativa elaborării sale a pornit de la faptul că în cadrul obiectivelor majore ale Uniunii Europene în ceea ce privește protecția socială a cetățenilor săi, prioritare sunt creșterea gradului de incluziune socială, prevenirea și combaterea sărăciei, promovarea și respectarea principiilor drepturilor omului, egalității de șanse și echității sociale. Prin urmare, sistemele europene de asistență socială ar trebui construite astfel încât să asigure protecția cetățenilor vulnerabili împotriva riscurilor determinate de șomaj, starea precară de sănătate, invaliditate, îmbătrânire, sărăcie, excluziune socială și să ofere sprijin în depășirea oricăror situații de dificultate sau vulnerabilitate care se pot ivi de-a lungul vieții oricărei persoane.

Având în vedere toate cele de mai sus, precum și constatarea că modelele de incluziune socială dezvoltate, testate și care au dat rezultate pot fi adaptate specificului local sau specificului grupului țintă vizat și replicate (economisindu-se astfel resurse prețioase de timp și financiare în testarea și dezvoltarea aceluiași model, sau a unui model similar de la zero, sau în dezvoltarea și testarea unor modele sau practici care o dată implementate pot eșua) considerăm foarte utilă prezentarea practicilor de succes în domeniul incluziunii sociale a mai multor categorii de grupuri vulnerabile.

Materialele documentare care au stat la baza întocmirii prezentului compendiu au fost colectate în cadrul atelierului de lucru (workshop-ului) pentru constituirea Rețelei Naționale a Specialiștilor în Incluziune Socială, care s-a desfășurat în perioada 18-20 noiembrie 2015, la Sinaia, precum și prin identificarea de către autor a unor bune practici suplimentare atât din sistemul public cât și din mediul non-guvernamental, conform surselor bibliografice citate.

Compendiul de bune practici în domeniul incluziunii sociale se dorește a fi o resursă pusă la dispoziția tuturor actorilor implicați în procesul complex de incluziune socială a diverselor grupuri vulnerabile sau comunități dezavantajate, atât din sectorul public, al autorităților publice de nivel central și local, cât și din mediul privat, cel al societății civile și sectorului non-guvernamental, menit să sprijine eforturile acestora în ceea ce privește identificarea modelelor și

exemplilor celor mai bune și în același timp a celor care se pot adapta specificului local și particularităților grupului țintă vizat de acestea, în vederea transferării și replicării lor ulterioare, sau a folosirii ca bază de pornire pentru dezvoltarea unor modele și mai complexe, adaptate particularităților nevoilor pe care le au beneficiarii acestora.

În acest compendiu, cititorul va putea regăsi o suită de bune practici, clasificate după criteriul naturii (specificului) grupurilor vulnerabile.

Din multitudinea de nuanțări posibile, autorul a ales criteriul de clasificare sus menționat din considerente practice, în vederea facilitării identificării de către factorii interesați a acelor bune practici sau, altfel spus, modele de incluziune socială, care vizează un anumit grup țintă. Mai mult, în urma analizei atente a celorlalte variante posibile de clasificare, autorul a observat faptul că dat fiind caracterul complex și inter-sectorial al procesului de incluziune socială, multe bune practici vizau o abordare integrată sau o intersecție a mai multor domenii, ca de exemplu: ocuparea forței de muncă, educația, formarea profesională, locuirea, sănătatea etc.

În cadrul fiecărui sub-capitol (II.1-II.8) din prezentul compendiu, ordonarea și numerotarea modelelor de incluziune socială/ bune practici a fost realizată aleator, fără a urmări o ierarhizare din punct de vedere calitativ sau al valorii adăugate a acestor modele, ele fiind apreciate ca extrem de valoroase în egală măsură și în același timp dificil de comparat, dată fiind diversitatea lor.

Menționăm totodată faptul că acest ghid nu are pretenție de exhaustivitate, ci reprezintă rezultanta efortului depus de o serie de actori în cadrul seminarului sus menționat, căruia i se adaugă un număr de bune practici complementare identificate de autor. Prin urmare, neputând cuprinde într-un astfel de document totalitatea inițiativelor remarcabile în materie de incluziune socială a grupurilor vulnerabile, prezentul compendiu este un document perfectibil, putând fi îmbunătățit și completat ulterior cu alte modele de succes în acest domeniu.

În speranța că veți găsi util acest compendiu pentru activitatea profesională pe care o desfășurați în domeniul asistenței sociale, în sectorul public sau privat, inclusiv non-guvernamental, vă dorim lectură plăcută și vă mulțumim pentru interesul manifestat față de domeniul incluziunii sociale și față de modelele de incluziune socială care s-au dovedit a fi de succes.

I. REPERE TEORETICE ÎN INCLUZIUNEA SOCIALĂ

I.1. Definirea termenilor și sfera de cuprindere

Banca Mondială plasează incluziunea socială în centrul procesului de combatere a sărăciei extreme și stimulare a prosperității comune. Incluziunea socială este considerată a fi atât rezultat cât și proces de îmbunătățire a termenilor și condițiilor în care cetățenii participă în societate. Astfel, Banca Mondială definește incluziunea socială drept „proces de îmbunătățire a împrejurărilor/ condițiilor pentru ca indivizii și grupurile să fie parte a societății și să-și aducă propria contribuție la aceasta”¹.

Așadar, incluziunea socială își propune să sprijine oamenii săraci și marginalizați pentru a profita de oportunitățile globale și să asigure că aceștia au o voce în ceea ce privește deciziile care le afectează viața și că se bucură de acces egal la piețe, servicii și spații politice, sociale și fizice.

La nivelul Uniunii Europene, încă din anul 1993, a fost detectată problema excluziunii sociale, analizată și redată astfel: „excluziunea socială se referă la factorii multipli și schimbători care au ca efect excluderea oamenilor de la participarea la interacțiunile sociale normale, practicile și drepturile societății moderne. Sărăcia este unul dintre cei mai evidenți factori de acest tip, însă excluziunea socială se referă de asemenea la drepturi deservite inadecvat de locuire, educație, sănătate și acces la servicii”².

Excluziunea socială afectează indivizi și grupuri, în special în funcție de mediile de rezidență (rural / urban) atunci când apar forme de discriminare și segregare; ”excluziunea socială evidențiază deficitul infrastructurii sociale și riscul creării și consolidării unei societăți scindate, cu două fețe”³.

Mai mult, la nivelul Uniunii Europene, termenii “incluziune socială” și „protecție socială” sunt tratați împreună sub umbrela termenului “protecție socială”, așa cum se menționează în Concluziile Consiliului din anul 1999⁴.

¹ <http://www.worldbank.org/en/topic/socialdevelopment/brief/social-inclusion>

² Comisia Comunităților Europene, 1993: 1

³ Ibidem

⁴ Council Conclusions, 17 December 1999, cited in Council Decision (EU) 2015/773 of 11 May 2015, para.3 ([http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32000Y0112\(04\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32000Y0112(04)))

O definiție europeană a sărăciei și excluziunii sociale, ca și concepte inter-relaționate cu cel de incluziune socială, a fost agreată pentru prima dată în anul 1975 de către Consiliul European: “Oamenii se spune că trăiesc în sărăcie dacă venitul și resursele lor sunt atât de inadecvate încât îi împiedică să aibă un standard de viață considerat acceptabil în societatea în care trăiesc. Din cauza sărăciei lor, ei se pot confrunța cu dezavantaje multiple prin șomaj, venituri mici, locuințe sărace, îngrijire inadecvată a sănătății și bariere în învățarea pe tot parcursul vieții, cultură, sport și recreere. Ei sunt adesea excluși și marginalizați de la participarea la activități (economice, sociale și culturale) care constituie o normă pentru alți oameni și accesul lor la drepturile fundamentale poate fi restricționat”.

Tratatul de Funcționare a Uniunii Europene (TFUE) prevede la art.151 faptul că Uniunea Europeană și Statele Membre vor avea ca obiective promovarea ocupării forței de muncă și îmbunătățirea condițiilor de viață și muncă, iar la art.156 faptul că, Comisia Europeană (COM) va încuraja cooperarea dintre Statele Membre și facilita coordonarea acțiunilor sale în toate domeniile politicilor sociale.

Sărăcia și excluziunea socială sunt ambele concepte multidimensionale.

În anul 2002, Eurostat a propus un cadru conceptual al excluziunii sociale în Uniunea Europeană, redat în figura de mai jos⁵.

⁵ Working paper 25, 25 November 2013, United Nations Economic Commission for Europe's Conference of European Statisticians, Seminar "The way forward in poverty measurement", 2-4 December 2013, Geneva, Switzerland, Item 4 of the provisional agenda Session 3: Interlinkages between poverty, inequality, vulnerability and social inclusion The measurement of poverty and social inclusion in the EU: achievements and further improvements, prepared by Eurostat

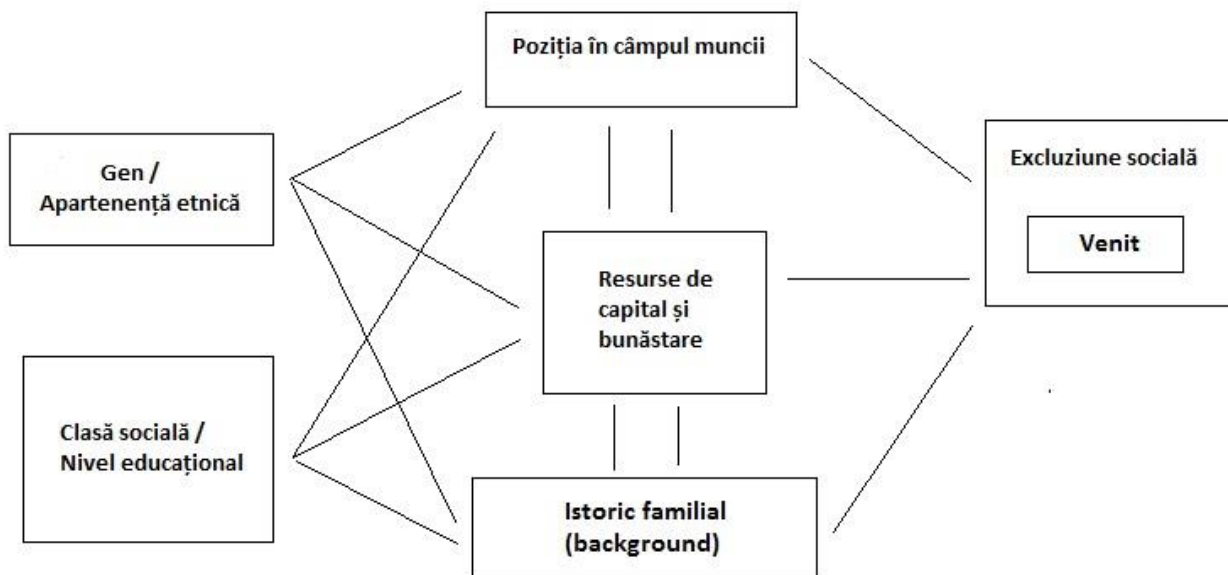

Figura nr.1 – Cadrul conceptual al excluziunii sociale în U.E.

La baza cadrului european de politici în domeniul protecției sociale se află și Strategia Europa 2020, menită să creeze premisele necesare și să promoveze angajamentul ferm al statelor membre de a acționa în vederea transformării economiei Uniunii Europene într-o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

Prin această strategie, Uniunea Europeană a fixat cinci obiective majore care vizează ocuparea forței de muncă, incluziunea socială, inovarea, educația și mediul înconjurător, pe care statele membre s-au angajat să le atingă până în anul 2020. Pornind de la acestea, fiecare stat membru și-a stabilit un set de ținte naționale.

În ceea ce privește domeniul incluziunii sociale, angajamentul stabilit prin Strategia Europa 2020 este de reducere a numărului de persoane aflate în sărăcie și excluziune socială, la nivelul Uniunii Europene, cu minim 20 de milioane persoane până în anul 2020, comparativ cu anul 2008.

În România, incluziunea socială este abordată ca și ”proces și respectiv ansamblu de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sănătății, informării-comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii, destinate combaterii excluziunii sociale și asigurării participării active a persoanelor la toate

aspectele economice, sociale, culturale și politice ale societății”⁶. Domeniile menționate sunt redată și în figura de mai jos.

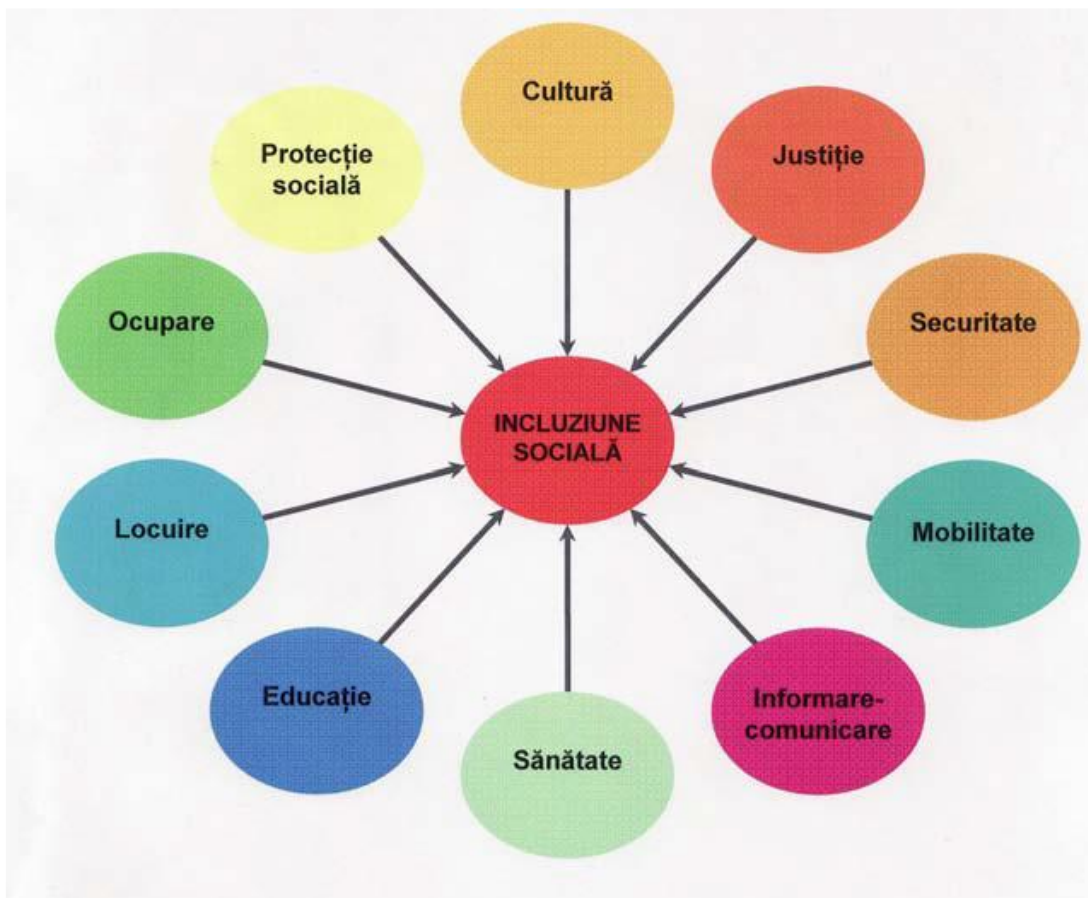

Figura nr.2 - Domenii ale incluziunii sociale

”Măsurile de prevenire și combatere a sărăciei și riscului de excluziune socială se înscriu în cadrul general de acțiuni multidimensionale ale procesului de incluziune socială, prin care se asigură oportunitățile și resursele necesare pentru participarea persoanelor vulnerabile în mod deplin la viața economică, socială și culturală a societății, precum și la procesul de luare a deciziilor care privesc viața și accesul lor la drepturile fundamentale”⁷.

⁶ Art.6 lit. cc) din Legea asistenței sociale nr.292/2011, cu modificările și completările ulterioare

⁷ Art.53 alin.(1) din Legea asistenței sociale nr.292/2011, cu modificările și completările ulterioare

I.2. Indicatori de incluziune socială

În vederea măsurării gradului de excluziune socială și a progreselor făcute în direcția incluziunii sociale a persoanelor vulnerabile, în conformitate cu reglementările Uniunii Europene în domeniu, anual se calculează Setul național de indicatori de incluziune socială, prevăzut de Hotărârea Guvernului nr.488/2005 privind aprobarea sistemului național de indicatori de incluziune socială. Aceștia se referă la veniturile populației, consumul gospodăriilor, sărăcie, condiții de locuit, accesul la servicii de sănătate, la ocupare, la educație.

Acești indicatori se calculează de către Institutul Național de Statistică (INS) și Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV), prin prelucrarea datelor rezultate din Ancheta bugetelor de familie (ABF) realizată de INS și pe baza datelor administrative.

Indicatorii sunt grupați în indicatori primari (calculați în conformitate cu metodologii stabilite la nivel european), secundari și terțiari, care reflectă situația socială specifică României.

Printre indicatorii primari se numără:

- ✚ Rata sărăciei relative, la pragul de 60% din mediana veniturilor,
- ✚ Deficitul median relativ,
- ✚ Coeficientul de variație a ratei ocupării forței de muncă,
- ✚ Rata șomajului BIM (Biroul Internațional al Muncii) de lungă durată,
- ✚ Ponderea populației din gospodăriile fără persoane ocupate,
- ✚ Ponderea tinerilor de 18-24 ani care au părăsit de timpuriu sistemul educațional:
ponderea tinerilor de 18-24 ani care au absolvit cel mult învățământul gimnazial și nu urmează nici o formă de instruire, în total persoane de 18-24 ani,
- ✚ Speranța de viață la naștere.

Dintre indicatorii secundari menționăm:

- ✚ Rata sărăciei relative la pragurile de 40%, 50% și 70% din mediana veniturilor,
- ✚ Rata sărăciei în raport cu pragul ancorat în timp,
- ✚ Rata sărăciei înainte de transferurile sociale,
- ✚ Ponderea șomerilor BIM de lungă durată,
- ✚ Ponderea persoanelor din grupele de vârstă 25-34 ani, 35-49 ani și 50-64 ani, care au cel mult un nivel de instruire gimnazial (nivel scăzut), în totalul persoanelor din aceleași grupe de vârstă.

Indicatorii terțiari au fost grupați în domeniile: resurse, transferuri sociale, condiții de locuit, piața muncii, educație, sănătate, ordine publică.

Din categoria resurse enumerăm:

- ✚ Rata sărăciei severe,
- ✚ Rata sărăciei absolute,
- ✚ Ponderea decilei inferioare în consumul populației,
- ✚ Ponderea decilei superioare în consumul populației,
- ✚ Raportul dintre consumul decilei superioare și cel al decilei inferioare.

În categoria transferuri sociale se regăsesc:

- ✚ Ponderea transferurilor sociale (inclusiv și exclusiv pensiile) în veniturile totale,
- ✚ Rata sărăciei absolute înainte de transferuri sociale,
- ✚ Rata sărăciei absolute înainte de transferuri sociale (fără pensie),
- ✚ Rata sărăciei severe înainte de transferuri sociale,
- ✚ Rata sărăciei severe înainte de transferuri sociale (fără pensie).

În categoria Condiții de locuit, se regăsesc indicatori care vizează:

- ✚ Ponderea persoanelor / gospodăriilor care trăiesc în locuințe construite din materiale inadecvate,
- ✚ Accesul la utilități (încălzire adecvată, apă potabilă, apă caldă, baie sau duș),
- ✚ Accesul la locuință și costul locuirii (gospodării cu întârzieri la plata întreținerii, a energiei electrice precum și numărul persoanelor fără adăpost),
- ✚ Dotarea locuințelor (cu frigider, telefon fix).

Indicatorii de incluziune socială sunt detaliați în funcție de o serie de caracteristici ale persoanelor sau gospodăriilor, din care amintim mediul de rezidență, regiunea de dezvoltare, nivelul de educație, statutul ocupațional, genul, naționalitatea, numărul de membri din gospodărie.

O primă parte din acești indicatori se referă la sărăcie și inegalitatea veniturilor, și anume:

- ✚ Sărăcia relativă, ca parte a setului comun european de indicatori de incluziune socială, calculată de INS (care oferă informații referitoare la poziția relativă a diferitelor grupuri comparativ cu standardul național al nivelului de trai la un anumit moment în timp),
- ✚ Sărăcia absolută, calculată de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV), pe baza unei metodologii naționale, elaborate

în colaborare cu INS și Banca Mondială (care reflectă numărul persoanelor care nu-și pot permite un coș minim de consum).

Pentru a măsura nivelul sărăciei și a analiza dinamica acestui fenomen, se utilizează astfel venitul, pentru măsurarea sărăciei relative și consumul (incluzând și autoconsumul) la nivel de individ sau gospodărie, pentru măsurarea sărăciei absolute.

În vederea cuantificării indicatorilor privind sărăcia și excluziunea socială la nivelul UE și a monitorizării progresului în vederea atingerii obiectivului Strategiei Europa 2020 în domeniul incluziunii sociale este utilizată ancheta privind veniturile și condițiile de trai în Uniunea Europeană (EU-SILC), realizată de fiecare stat membru.

Conform definiției europene, persoanele expuse riscului sărăciei sau al excluziunii sociale (AROE) sunt cele care se află în cel puțin una din următoarele situații:

- Este expusă riscului sărăciei relative,
- Se află în deprivare materială severă (din cauza lipsei resurselor financiare, membrii gospodăriei nu își pot permite cel puțin patru din bunurile considerate esențiale pentru un trai decent:
 - Achitarea fără întârziere a chiriei, utilităților, ratelor la împrumuturi;
 - Plata unei vacanțe de o săptămână pe an, departe de casă;
 - Consumul de carne, pui, pește sau proteine echivalente cel puțin o dată la două zile;
 - Posibilitatea de face față cu resursele proprii, cheltuielilor neprevăzute;
 - Deținerea unui telefon fix sau mobil;
 - Deținerea unui televizor color;
 - Seținerea unei mașini de spălat;
 - Seținerea unui automobil personal;
 - Asigurarea plății unei încălziri adecvate a locuinței,
- locuiește într-o gospodărie pentru care intensitatea muncii este foarte redusă (situația persoanelor care locuiesc în gospodării în care nicio persoană nu lucrează sau în care membrii din gospodărie lucrează foarte puțin).

I.3. Mecanismul de incluziune socială

România a elaborat, aprobat, promovat și implementat numeroase măsuri în vederea creșterii gradului de incluziune socială a populației în ultimii 17 ani și a constituit un cadru legislativ, instituțional și organizatoric în sprijinul acestui proces.

Astfel, încă din anul 1998, a fost înființată Comisia de prevenire și combatere a sărăciei, sub egida Președinției României, care a aprobat o strategie națională de prevenire și combatere a sărăciei.

Ulterior, în perioada 2001-2006, s-a înființat și a funcționat Comisia anti-sărăcie și promovare a incluziunii sociale (CASPIȘ), care a elaborat cercetări în domeniu, metodologii de calcul a indicatorilor aferenți, precum și un plan național anti-sărăcie și de promovare a incluziunii sociale și respectiv planuri județene.

În anul 2005, România a elaborat Memorandumul Comun de Incluziune Socială care a identificat provocările naționale în promovarea incluziunii sociale și acțiunile necesare a fi realizate ca răspuns la acestea.

În anul 2006 a fost aprobată Hotărârea Guvernului nr.1217/2006 privind constituirea mecanismului național pentru promovarea incluziunii sociale în România. Conform acestui act normativ, mecanismul național pentru promovarea incluziunii sociale s-a înființat și organizat la nivel central și județean.

NOTĂ: Denumirile instituțiilor din figura de mai jos s-au modificat prin acte normative subsecvente.

NIVEL CENTRAL

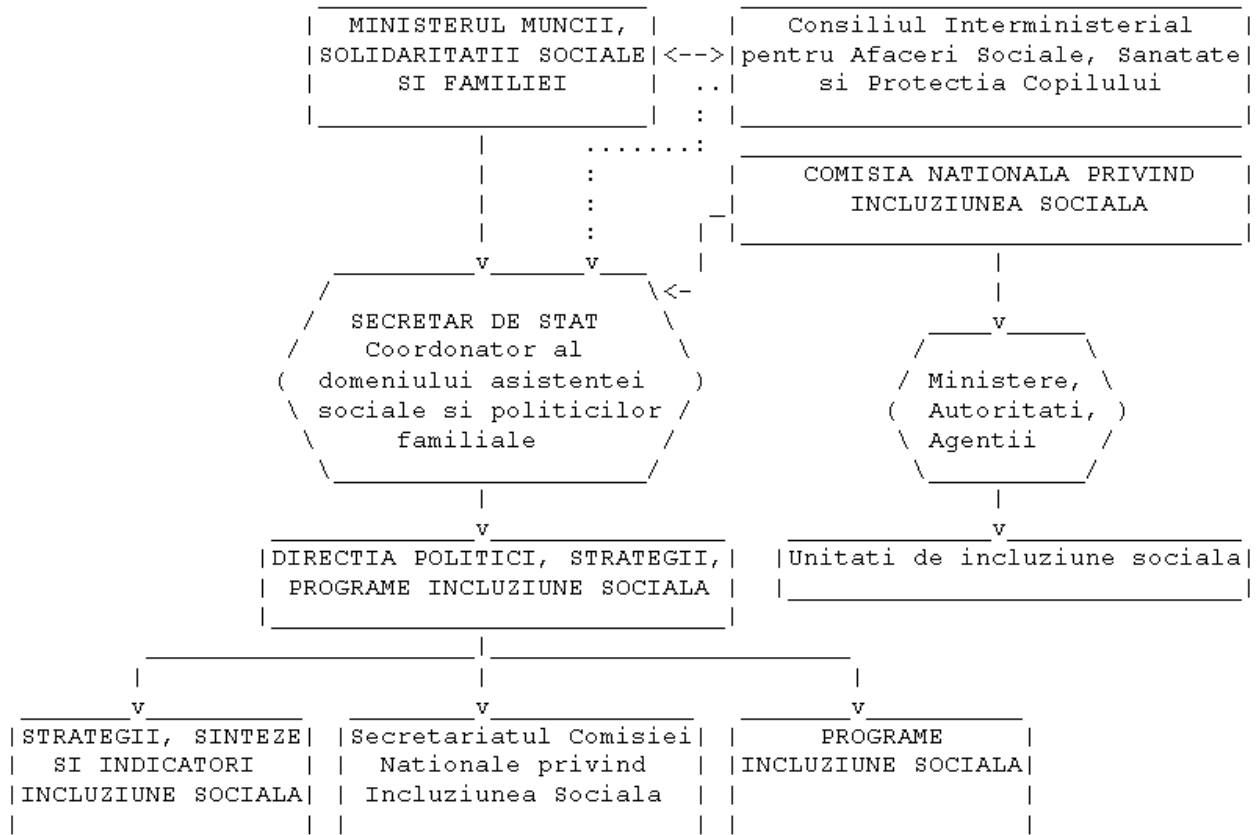

Figura nr.3. Mecanismul național de incluziune socială: Nivelul central⁸

⁸ Hotărârea Guvernului nr.1217/2006 privind constituirea mecanismului național pentru promovarea incluziunii sociale în România

NIVEL JUDETEAN

Figura nr.4. Mecanismul național de incluziune socială: Nivelul județean⁹

La nivel central, autoritățile publice care au atribuții în domeniul incluziunii sociale, conform actului normativ sus menționat sunt: Ministerul Sănătății, Ministerul Justiției, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Transporturilor, Ministerul Educației și Cercetării Științifice, Ministerul Societății Informaționale, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Departamentul pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați, Agenția Națională Antidrog, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Dizabilități, Agenția Națională pentru Romi, Casa Națională de Pensii Publice, Casa Națională de Asigurări de Sănătate.

⁹ Ibidem

La nivel central, în cadrul autorităților sus menționate s-au constituit unități de incluziune socială în vederea monitorizării implementării angajamentelor asumate de România prin documentele internaționale în domeniul incluziunii sociale, prin:

- ”Coordonarea monitorizării planurilor de implementare a măsurilor de prevenire și combatere a excluziunii sociale;
- Evaluarea efectelor măsurilor preconizate prin planurile de implementare, prin raportare la obiectivele de dezvoltare regională și județeană;
- Actualizarea indicatorilor sectoriali de incluziune socială;
- Elaborarea sistemului informațional privind datele cu relevanță pentru domeniul incluziunii sociale;
- Participarea la procesul de consultare inițiat în domeniul incluziunii sociale de MMFPSPV, cu scopul eradicării sărăciei și prevenirii excluziunii sociale;
- Monitorizarea periodică a progresului realizat în raport cu obiectivele și indicatorii stabiliți prin Raportul anual în domeniul incluziunii sociale;
- Elaborarea documentelor necesare pentru redactarea Raportului de progres în domeniul incluziunii sociale, definitivat de MMFPSPV”¹⁰.

Prin același act normativ s-a înființat Comisia națională privind incluziunea socială, cu rol consultativ, fără personalitate juridică, în cadrul MMFPSPV, condusă de ministrul muncii și formată din câte un reprezentant, la nivel de secretar de stat sau președinte, al ministerelor, autorităților, agențiilor și al altor instituții guvernamentale cu atribuții în domeniul incluziunii sociale, componența sa nominală fiind stabilită prin decizie a primului-ministru. Conform hotărârii guvernului, menționată anterior, la lucrările comisiei pot fi invitați și partenerii sociali, reprezentanți ai mediului academic, ai reprezentanților organismelor internaționale în România, ai organizațiilor nonguvernamentale, ai institutelor de cercetare etc.

Principalele atribuții ale Comisiei naționale sunt:

- ”Identificarea priorităților naționale din domeniul incluziunii sociale;
- Stabilirea Planului de acțiune în conformitate cu prioritățile naționale identificate;
- Avizarea rapoartelor de monitorizare a implementării priorităților din domeniul incluziunii sociale;
- Avizarea indicatorilor sectoriali privind incluziunea socială, utilizați în sistemele de raportare;

¹⁰ Ibidem

- Avizarea Raportului național privind domeniul incluziunii sociale și protecției sociale”¹¹.

La nivel județean, în vederea implementării politicilor de incluziune socială s-au organizat, la nivelul instituțiilor prefectului, Comisii județene privind incluziunea socială, alcătuite din reprezentanți ai serviciilor publice deconcentrate ale ministerelor și ale celorlalte organe ale administrației publice centrale din subordinea guvernului, cu responsabilități în domeniul incluziunii sociale, reprezentanți ai ONG reprezentative din județ, reprezentanți ai consiliilor locale și județene, având următoarele atribuții:

- Elaborarea și aprobarea planului județean în domeniul incluziunii sociale și protecției sociale;
- Monitorizarea realizării obiectivelor prevăzute în planurile județene;
- Prezentarea periodică de informări asupra stadiului de realizare a priorităților asumate prin planul județean către Comisia națională.

Ulterior, prin adoptarea Legii asistenței sociale nr.292/2011, cu modificările și completările ulterioare, pentru eficientizarea procesului de elaborare și implementare a politicilor sociale la nivel național, a fost prevăzută înființarea și organizarea Observatorului Social Național, cu rolul de colectare și analiză la nivel național a datelor privind politicile publice în domeniul incluziunii sociale, de a elabora rapoarte naționale și de a formula recomandări și propuneri în vederea eficientizării deciziilor, măsurilor și politicilor în acest domeniu. Acesta a fost gândit ca parte a mecanismului național de implementare a procesului de incluziune socială.

Mai mult, legea asistenței sociale prevede, ca parte a mecanismului de incluziune socială, obligativitatea elaborării strategiilor de dezvoltare a serviciilor sociale județene pe termen mediu (5 ani) și lung (10 ani), cu măsuri, acțiuni și buget aferent. Acestea se dezbat și se avizează de către Comisiile județene și apoi se aprobă prin Hotărâre a Consiliului Județean (HCJ). Pe de altă parte, autoritățile administrației publice locale au obligația legală de elaborare a Planurilor anuale de acțiune privind serviciile sociale, în conformitate cu măsurile și acțiunile prevăzute în strategia de dezvoltare a serviciilor sociale a județului de care aparțin, cuprinzând date despre numărul și categoriile de beneficiari, serviciile sociale existente, serviciile sociale propuse pentru a fi înființate, programul de contractare a serviciilor de la furnizorii privați, programul de subvenționare, bugetul estimat și sursele de finanțare.

¹¹ Ibidem

I.4. Principalele grupuri vulnerabile

Există multe grupuri se confruntă cu diverse forme de excluziune socială sau sunt în risc de excluziune, uneori datorită sărăciei veniturilor sau deprivării materiale, alteori datorită unor comportamente repetitive dăunătoare, care îi predispun la îndepărtarea de societate și izolare, precum consumul de droguri, săvârșirea de infracțiuni, sau datorită unor contexte în care devin vulnerabili sau victime ale discriminării (cum este cazul victimelor violenței în familie, sau ale traficului de persoane, sau al persoanelor fără adăpost etc).

Din cauza faptului că grupurile vulnerabile se confruntă cu probleme specifice, așa cum am văzut anterior, pentru care de multe ori nu există măsuri generale aplicabile tuturor care să dea rezultatele scontate, sunt necesare măsuri, politici și servicii particularizate și de multe ori servicii integrate, pentru a stimula incluziunea lor și a intensifica participarea lor socială.

Prin urmare, se impune identificarea nevoilor specifice ale fiecărui grup vulnerabil și dezvoltarea de modele, mixuri de măsuri, pentru a răspunde adecvat la acestea, a le oferi oportunități egale de a-și atinge potențialul și de a contribui la comunitatea în care trăiesc și a se manifesta în societate.

Principalele grupuri vulnerabile din România sunt¹²:

1. Persoane sărace

- ✚ Copii săraci, mai ales aceia care trăiesc în familii cu mulți copii sau în familii monoparentale;
- ✚ Persoane sărace angajate, mai ales muncitori subcalificați (în principal din mediul rural), lucrători pe cont propriu atât în agricultură, cât și în alte domenii;
- ✚ Tineri șomeri și NEETs (persoane care nu sunt angajate și nu sunt înscrise în sistemul de învățământ sau de formare profesională);
- ✚ Persoane cu vârste între 50 și 64 de ani care nu sunt încadrate profesional și care sunt excluse din programele de asistență socială;
- ✚ Persoane vârstnice sărace, mai ales cele care locuiesc cu membri ai familiei aflați în întreținere sau persoane vârstnice singure.

2. Copii și tineri lipsiți de îngrijire și sprijin parental

- ✚ Copii abandonați în unități medicale;

¹² Hotărârea Guvernului nr.383/2015 pentru aprobarea Strategiei Naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2015-2020 și a Planului Strategic de Acțiuni pentru perioada 2015-2020

- ✚ Copii care trăiesc în centre de plasament mari, de tip vechi sau calitate slabă;
- ✚ Tineri care părăsesc sistemul de protecție a copilului;
- ✚ Copii și tineri care trăiesc pe stradă;
- ✚ Copii cu părinți care lucrează în străinătate, mai ales aceia cu amândoi părinții în străinătate și cei care se confruntă cu separarea pe termen lung de părinții lor;
- ✚ Copii lipsiți de libertate;
- ✚ Mame adolescente.

3. Persoane vârstnice singure sau dependente

- ✚ Persoane vârstnice care locuiesc singure și/sau sunt dependente și/sau care au nevoi complexe de îngrijire.

4. Romi

- ✚ Copii și adulți de etnie romă cu risc de a fi excluși din familii fără a avea un venit sustenabil.

5. Persoane cu dizabilități

- ✚ Copii și adulți cu dizabilități, inclusiv persoane invalide și cu o concentrare pe persoanele cu nevoi complexe.

6. Alte grupuri vulnerabile

- ✚ Persoane care suferă de dependență de alcool, droguri și alte substanțe toxice;
- ✚ Persoane lipsite de libertate sau aflate sub control judiciar;
- ✚ Persoane aflate în evidențele serviciilor de probațiune, față de care au fost dispuse măsuri sau sancțiuni neprivative de libertate (persoanele față de care s-a dispus amânarea aplicării pedepsei, suspendarea executării pedepsei sub supraveghere, liberarea condiționată - în cazul în care restul rămas neexecutat din pedeapsă este de 2 ani sau mai mare și persoanele față de care s-a dispus executarea pedepsei amenzii prin prestarea de muncă în folosul comunității);
- ✚ Minori aflați în evidențele serviciilor de probațiune (minorii sancționați cu o măsură educativă neprivativă de libertate, față de care s-a dispus înlocuirea măsurii educative privative de libertate sau liberarea din detenție);
- ✚ Persoane fără domiciliu;
- ✚ Victime ale violenței domestice;
- ✚ Victime ale traficului de ființe umane;
- ✚ Refugiați și imigranți.

7. Persoane care trăiesc în comunități marginalizate

- Comunitățile rurale sărace;
- Comunitățile urbane marginalizate;
- Comunități rome sărace și marginalizate.

I.5. Prevederi legislative și documente strategice în domeniu

❖ Strategia Europa 2020

- stabilește țintele asumate de Uniunea Europeană și respectiv de Statele Membre în domeniul incluziunii sociale. Ținta europeană în domeniu este de reducere a numărului de persoane aflate în sărăcie și excluziune socială cu minim 20 de milioane persoane până în anul 2020, comparativ cu anul 2008, iar ținta asumată de România este de reducere la nivel național a numărului acestor persoane cu 580.000 până în anul 2020, comparativ cu anul 2008.

❖ Constituția României

- conține prevederi care vizează obligațiile Statului și drepturile cetățenilor în domeniul protecției sociale (Articolul 47: Nivelul de trai, Articolul 49: Protecția copiilor și a tinerilor, Art.50 Protecția persoanelor cu handicap).

❖ Legea asistenței sociale nr.292/2011, cu modificările și completările ulterioare

- Definește incluziunea socială la Art.6 litera cc) și conține o secțiune dedicată prevenirii și combaterii sărăciei și riscului de excluziune socială.

❖ Memorandumul de Guvern nr.20/5541/DNA/03.03.2011 cu tema Strategia privind reforma în domeniul asistenței sociale

- conține un set de obiective specifice și măsuri care vizează reformarea sistemului de asistență socială, pentru a reduce gradul de fragmentare și de dependență de prestațiile financiare, reducerea costurilor fiscale și modernizarea sistemului.

❖ Hotărârea Guvernului nr. 1217/2006 privind constituirea mecanismului național pentru promovarea incluziunii sociale în România

- descrie mecanismul național de incluziune socială, scopul său, organizarea și funcționarea acestuia.

❖ Hotărârea Guvernului nr. 1826 / 2005 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a serviciilor sociale

- are în vedere stabilirea liniilor directoare și a unui cadru instituțional coerent, cu scopul de a crea un sistem unitar și comprehensiv de servicii sociale, capabil să asigure incluziunea socială a tuturor categoriilor vulnerabile, precum și să contribuie la creșterea calității vieții persoanei.

❖ Hotărârea Guvernului nr.488 / 2005 privind aprobarea sistemului național de indicatori de incluziune socială

- enumeră și definește indicatorii de incluziune socială primari, secundari și terțiari și modalitatea acestora de calcul.

❖ Hotărârea Guvernului nr. 383/2015 pentru aprobarea Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2015-2020 și a Planului strategic de acțiuni pentru perioada 2015-2020

- prezintă un set de măsuri și inițiative cheie care vor contribui la atingerea țintelor asumate de România în contextul Strategiei Europa 2020,

- planul strategic de acțiuni care face parte integrantă din Strategie vizează implementarea de măsuri în următoarele domenii, organizate în capitole: ocuparea forței de muncă, prestații de natură socială, serviciile sociale, educație, sănătate, locuire, participare socială, politici zonale, creșterea capacității de promovare a politicilor de reducere a sărăciei și promovare a incluziunii sociale.

❖ Hotărârea Guvernului nr.1826/2005 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a serviciilor sociale

- conține o analiză diagnostic a situației naționale în domeniul serviciilor sociale la nivelul anilor 2014-2015 (analiza SWOT), principii, scop, obiective generale și specifice și principalele linii directoare de dezvoltare a serviciilor sociale.

❖ Hotărârea Guvernului nr.1156/2012 pentru aprobarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței în familie pentru perioada 2013-2017

- conține o analiză a domeniului, priorități, politici în domeniu, obiective, principii generale, direcții de acțiune, rezultate așteptate și indicatori, instituții responsabile și planul de acțiune aferent.

❖ Hotărârea Guvernului nr.1142/2012 pentru aprobarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2012-2016

- conține o definiție și analiză a problemelor, obiective generale și specifice, principii generale, direcții de acțiune în vederea prevenirii și combaterii traficului de persoane, a protecției, asistenței și reintegrării sociale a victimelor traficului de persoane, a cooperării interinstituționale și a monitorizării dinamicii acestui fenomen, precum și un plan național de acțiune 2012–2014.

❖ Hotărârea Guvernului nr.1071/2013 pentru aprobarea Strategiei naționale pentru ocuparea forței de muncă 2014-2020

- conține o definiție și analiză a problemelor în contextul țintelor angajamentelor europene ale României în domeniu și a politicii naționale, obiective generale și specifice, principii, direcții de acțiune și un plan de acțiuni pentru perioada 2014-2020.

❖ Hotărârea Guvernului nr.784/2013 privind aprobarea Strategiei naționale antidrog 2013-2020 și a Planului de acțiune în perioada 2013-2016 pentru implementarea Strategiei naționale antidrog 2013-2020

- conține obiective naționale în domeniul prevenirii și combaterii traficului și consumului de droguri, precum și asistenței consumatorilor de droguri, direcții generale de acțiune în domeniul consumului de droguri sau arii majore de intervenție: reducerea cererii de droguri, reducerea ofertei de droguri, coordonare, cooperare internațională, cercetare, evaluare, informare, precum și obiective specifice care se regăsesc și în planul de acțiune aferent.

❖ Hotărârea Guvernului nr.1113/2014 pentru aprobarea Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copiilor pentru perioada 2014-2020

- conține o descriere a situației actuale și a principalelor provocări în ceea ce privește protecția și promovarea drepturilor copiilor, definește scopul strategiei și principiile care stau la baza fundamentării măsurilor în domeniu, cadrul de politici care vizează prevenirea separării copilului de familie, educația și sănătatea, obiectivele generale și specifice ale strategiei, măsuri, rezultate, un plan de monitorizare și un plan operațional pentru implementarea Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014 – 2016.

❖ Hotărârea Guvernului nr.18/2015 pentru aprobarea Strategiei Guvernului României pentru incluziunea cetățenilor români aparținând minorității rome 2012–2020

- conține obiective strategice și măsuri de incluziune socială a cetățenilor români aparținând minorității rome, din mai multe domenii precum: educație, ocuparea forței de muncă, sănătate, locuire, mică infrastructură etc.

Având în vedere cele prezentate mai sus, putem remarca faptul că există premisele asumării obligațiilor internaționale, însă trebuie precizat totodată faptul că eficiența acestora nu depinde exclusiv de o politică internă de incluziune socială care s-ar aplica unui domeniu constant, ci și de situația economică a României într-un context competitiv internațional, care impune permanent o sincronizare dinamică a inițiativelor de dezvoltare economică și creștere a

competitivității naționale, cu politicile de ocupare a forței de muncă și de incluziune și cu o piață a muncii variabilă și competitivă, cu multiple componente subiacente care exercită o influență semnificativă (de la componenta educațională, culturală, la sănătate, sport s.a.) fiind vorba de un algoritm complex multi-variabil, capabil sau nu să absoarbă și să activeze profesional, respectiv să includa social un quantum de cetățeni aflați într-o situație de vulnerabilitate.

II. MODELE DE INCLUZIUNE SOCIALĂ – BUNE PRACTICI CARE VIZEAZĂ GRUPURILE VULNERABILE ȘI SISTEMUL DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

II.1. Copii și tineri din medii defavorizate socio-economic

II.1.1. ”Grupul de Intervenție Rapidă (GIR)”

GIR este o inițiativă care vizează crearea unui cadru de acțiune al instituțiilor publice implicate în prevenirea și combaterea violenței asupra copiilor.

Pornind de la problema identificată, și anume aceea că la nivelul județului Vaslui numărul abuzurilor manifestate în special de părinți asupra propriilor copii este foarte mare (în cursul anului 2012, DGASPC Vaslui a înregistrat 420 astfel de cazuri), Instituția Prefectului județului Vaslui și-a propus să identifice soluții prin intermediul cărora specialiști din toate instituțiile cu atribuții în domeniu de la nivel județean, să fie implicați și să colaboreze în acest demers de combatere a violenței în familie, asupra copiilor și femeilor, atât prin mobilizarea resurselor instituțiilor de care aparțin cât și a întregii comunități.

Astfel, s-a înființat GIR Vaslui, ca o structură interdisciplinară operativă de intervenție rapidă în situații de urgență, în coordonarea DGASPC Vaslui, reunind mai multe instituții cu atribuții în domeniu, de la nivel județean și reprezentând în același timp și un mod de lucru cu persoane aflate în astfel de situații și mai ales cu actorii responsabili din comunitățile de la nivelul județului.

În acest context Instituția Prefectului județului Vaslui a inițiat procedura de semnare a Protocolului privind parteneriatul împotriva violenței asupra copilului, având ca parteneri DGASPC Vaslui, IPJ Vaslui, Inspectoratul de Jandarmi Județean Vaslui, Inspectoratul Școlar Județean Vaslui, Serviciul de Ambulanță Județean Vaslui și instituții deconcentrate din județ. Protocolul a fost încheiat pe o perioadă de 5 ani.

Inițiativa menționată mai sus vizează și:

- Organizarea de sesiuni de formare ale actorilor locali implicați în combaterea violenței asupra copiilor (polițist local, asistent social, director de școală, primar), cu

ajutorul specialiștilor instituțiilor participante în cadrul protocolului, conform unei metodologii de lucru,

- Identificarea cazurilor de violență în familie și semnalarea lor reprezentantului DGASPC Vaslui,
- Sensibilizarea autorităților administrației publice locale, a primarilor, a asistenților sociali și comunitari, a cadrelor didactice, a medicilor de familie, a mass-media și a publicului larg asupra fenomenului violenței asupra copilului,
- Realizarea unei baze de date la nivelul Instituției Prefectului județului Vaslui, care să cuprindă informații privind instituțiile cu responsabilități în domeniu și care să fie pusă la dispoziția autorităților administrației publice locale și a școlilor,
- Elaborarea unei proceduri de comunicare eficiente între instituțiile abilitate, în vederea asigurării unei intervenții rapide pentru combaterea violenței asupra copiilor.

Totodată, s-a conturat un Plan de acțiune pentru realizarea scopurilor propuse, fiind promovat schimbul de informații specifice domeniului de activitate al fiecărui membru al GIR și s-a insistat asupra necesității organizării unei ample campanii de informare și promovare în mass media, cu scopul sensibilizării opiniei publice și a populației țintă.

Pentru ca GIR să funcționeze eficient, s-a identificat necesitatea creării unei rețele de comunicare informațională rapidă, formată din actori locali (primar, polițist local, asistent social, director de școală, medic de familie, preot) care să identifice cazurile de violență în familie și să le semnaleze reprezentantului DGASPC Vaslui. Aceasta a fost etapa în cadrul căreia s-au realizat 10 sesiuni de formare zonale, la care au fost invitate autoritățile locale din 10 comune și toți factorii de decizie în domeniul social din cadrul acestor comune.

Prin activitatea de formare menționată mai sus, s-a urmărit prezentarea și aprofundarea tehnicilor specifice de intervenție/ lucru pentru toți profesioniștii ce activează în domeniul social, cu ajutorul manualului elaborat de toate instituțiile partenere, în vederea operativizării modului de comunicare inter-instituțional, de semnalare a cazurilor și de intervenție.

În paralel cu organizarea cursurilor de formare în localitățile stabilite, fiecare instituție parteneră a desemnat câte un reprezentant responsabil de componenta de intervenție.

De asemenea, au fost realizate mai multe întâlniri în vederea analizării cadrului legal existent și a procedurilor de lucru, specifice fiecărei instituții membră GIR, pentru stabilirea unui cadru comun de acțiune și a unor proceduri de lucru ale GIR.

Până în prezent, specialiștii GIR au intervenit în 37 de cazuri, urmare a sesizărilor făcute de autoritățile administrației publice locale, cetățeni și alți actori locali implicați.

Luându-se în considerare atât scopul de intervenție rapidă cât și cel de prevenire, s-a reușit punctarea unor elemente inovatoare precum:

- Constituirea GIR în coordonarea DGASPC, format din câte un reprezentant al fiecărei instituții cu responsabilități în domeniu din județul Vaslui;
- Realizarea unui parteneriat între instituții de specialitate, autorități locale și județene, culte, organizații neguvernamentale, instanțe de judecată, care să prevină și să combată violența asupra copiilor;
- Crearea unei rețele de comunicare informațională rapidă, constituită din actorii locali;
- Stabilirea unei proceduri comune de lucru a GIR pentru comunicare și intervenție rapidă în situațiile menționate mai sus.

II.1.2. Centrul de zi ”Clujul are Suflet”

Este o inițiativă a Fundației Române Pentru Copii, Comunitate și Familie cu sediul în localitatea Cluj-Napoca, județul Cluj.

“Clujul are Suflet” este un centru de zi de tip after-school, cu activități dedicate adolescenților și tinerilor care provin din medii defavorizate socio-economic.

Serviciile oferite de acest centru includ:

- meditații la limba română, matematică, limba engleză și franceză,
- asistență psihopedagogică individuală și de grup,
- consiliere psihologică,
- orientare școlară și profesională,
- consiliere profesională,
- cursuri de calificare,
- medierea muncii,
- activități de educație non-formală care includ socializare, ateliere de creație, teatru și grupuri de dezvoltare personală.

Misiunea acestui centru este să ajute tinerii defavorizați pentru ca aceștia să-și dezvolte potențialul, să aibă încredere în propriile forțe, să primească o șansa la o viață independentă, sprijinindu-i prin măsuri personalizate, menite să răspundă nevoilor lor specifice.

Centrul de zi are o echipă multidisciplinară formată din 15 angajați.

Activitățile dedicate tinerilor se desfășoară încă din anul 2008, utilizându-se o abordare integrată, setarea unor obiective agreate cu beneficiarii în cadrul unui plan personalizat de intervenție, astfel încât aceștia să primească sprijinul necesar atât din punct de vedere educațional, cât și în ceea ce privește integrarea pe piața muncii, fiind permanent încurajați să se dezvolte și pe plan personal și să-și dezvolte abilități sociale utile, care să le asigure integrarea socială și profesională.

În cei 8 ani de desfășurare a proiectului, peste 1800 de tineri au fost ajutați să depășească riscul de excluziune socială, să-și continue educația sau să dobândească o calificare care să le faciliteze integrarea pe piața muncii. Beneficiarii centrului au fost sprijiniți atât în identificarea unui loc de muncă, cât și pentru a depăși probleme emoționale sau de comportament.

II.1.3. "Familii de Suflet"

Este o inițiativă a Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Cluj, în parteneriat cu Asociația "Alfa Grup" și cu Asociația "Serviciul de Ajutor Maltez" în România.

Inițiativa vizează creșterea gradului de conștientizare și implicare a autorităților locale și a societății civile din județele Cluj și Salaj, cu privire la problematica discriminării copiilor instituționalizați și de etnie romă, prin:

- dezvoltarea unei rețele care să faciliteze implementarea măsurilor de combatere a discriminării,
- derularea de campanii de informare,
- transfer de know how între specialiști,
- reducerea discriminării și excluziunii sociale a unui număr de 60 copii instituționalizați și 30 copii romi prin implementarea unei metodologii de lucru inovatoare,
- formarea a 30 specialiști din structurile DGASPC și a 20 de specialiști din rețeaua creată, în vederea dezvoltării și implementării unor modele creative și inovative de lucru cu copii și tineri instituționalizați și de etnie romă.

În urma analizei situației acestui grup țintă, s-au identificat familii de suflet care să se implice pe termen lung în îmbunătățirea condițiilor de viață a celor 60 de copii instituționalizați din județul Cluj.

În cadrul acestei inițiative s-a realizat și implementat și rețeaua “Fabrica de fapte bune”, în colaborare cu actori importanți din comunitate, care după ce au urmat cursuri de specializare, împreună cu specialiștii DGASPC, au elaborat în strânsă cooperare cu aceștia, planul de intervenție care a vizat copiii instituționalizați din județul Cluj. Acest plan de intervenție a fost pilotat la nivelul județului Cluj, cu sprijinul voluntarilor persoane adulte și familii de suflet.

Proiectul a fost finanțat prin Apelul COERENT, din cadrul Programului RO 10 – “Copii și tineri aflați în situații de risc și inițiative locale și regionale pentru reducerea inegalităților naționale și pentru promovarea incluziunii sociale”, program derulat în cadrul Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European (SEE), 2009-2014.

II.1.4. ”AUDIS - pentru o mai bună audiere a minorilor”

Este o inițiativă a Federației Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copil (FONPC), implementată în baza unui protocol de parteneriat inter-instituțional încheiat cu Ambasada Franței în România, Asociația Federativă “Voix de l’Enfant”, Ministerul Justiției (MJ), Ministerul Afacerilor Interne (MAI) – Inspectoratul General al Poliției Române (IGPR) și Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane (ANITP), Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV)– Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA) și Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Cluj.

Inițiativa vizează crearea premiselor unui cadru favorabil audierii optime a minorilor în România, prin dezvoltarea capacității instituționale și operaționale a sistemului de protecție a copilului, precum și prin promovarea cadrului legal național conform cu standardele europene și internaționale în domeniul audierii minorilor victime ale unor infracțiuni, minorilor martori și minorilor în conflict cu legea.

Proiectul AUDIS vizează îmbunătățirea practicilor de audiere existente în România, în ceea ce privește instrumentarea cauzelor cu minori, prin respectarea următoarelor condiții și principii:

- evitarea prezenței abuzatorului, care activează emoțiile și trăirile specifice traumei la copil;
- asigurarea cadrului optim verbalizării experienței traumatizante;
- evitarea sentimentului de vină, asociat cu prezența în instituțiile de drept;
- reducerea impactului negativ al audierii asupra copiilor și evitarea revictimizării sale, prin excluderea a cât mai multor factori de stres;
- audierea minorului se face o singură dată, de către o echipă de specialiști formați în tehnici de audiere care au o abordare multi și interdisciplinară;
- realizarea muncii în echipă multidisciplinară, în rețea interinstituțională și în parteneriat cu familia;
- înregistrarea audio-video a declarației/mărturiei minorului victimă a unei infracțiuni sau minorului în conflict cu legea și folosirea în instanță a acestei înregistrări are ca scop reducerea numărului de audieri;
- respectarea confidențialității și a normelor deontologice profesionale.

A fost de asemenea amenajată o sala specializată pentru audierea minorilor, în cadrul DGASPC Cluj, dotată cu echipamentul necesar (de înregistrare audio-video, oglindă unidirecțională etc).

Până în prezent au fost audiați 51 de minori, victime, martori sau autori a unor infracțiuni, la acestea asistând și un psiholog desemnat din cadrul DGASPC Cluj, minorul fiind primit împreună cu parintele / reprezentantul legal și cu specialistul care va efectua audierea (reprezentant al poliției, anchetator, judecător, procuror).

Minorii au fost informați și respectiv consiliați cu privire la procedura de audiere, specialiștii prezenți (psiholog, asistent social, anchetator), li s-a prezentat camera de audiere, în vederea familiarizării cu spațiul și al creării sentimentului de încredere și securitate.

Inițiativa reprezintă o aplicație practică a unui complex interdisciplinar de concepte și practici psihologice și de reguli juridice cu caracter național și internațional, toate având ca finalitate valorizarea și respectarea drepturilor copilului în raport cu ipostazele juridice în care acesta se află.

II.1.5. ”Fiecare copil în grădiniță (FCG)”

Proiectul FCG a fost lansat de Asociația OvidiuRo și Ministerul Educației și Cercetării Științifice, în anul 2010.

Proiectul ”Fiecare Copil în Grădiniță” se adresează celor mai săraci copii, care trăiesc în locuințe improprie și aglomerate, din zone izolate cu acces limitat la utilități și servicii de bază și unde ofertele de locuri de muncă sunt foarte limitate iar nivelul de educație al adulților este redus.

În Cluj, proiectul a fost implementat în parteneriat cu DGASPC Cluj, Inspectoratul Școlar Județean (ISJ) Cluj, Consiliul Județean (CJ) Cluj și coordonatori locali (desemnați de către comunitate), cu scopul de a încuraja și sprijini frecventarea grădiniței de către copiii de 3-6 ani, aflați în situații de risc sau provenind din medii defavorizate sau/și familii sărace. Aici a demarat în 2011, drept proiect pilot cu un grup țintă de 47 de copii din localitatea Cojocna. În perioada 2011-2015, rata medie a prezenței a fost 59.25%; numărul înscrierilor la grădiniță din aceeași perioadă a crescut cu 253%.

Urmare a acestei inițiative, în anul 2014, CJ Cluj a devenit prima autoritate din România care a autorizat folosirea tichetelor sociale drept stimulente pentru frecventarea grădiniței de către copiii din familiile sărace pentru 100 de copii provenind din 4 comunități: Bonțida, Călățele, Poieni și Săcuieu.

În anul 2015 au fost alocate fonduri pentru 200 de copii și programul a fost extins în alte 4 comunități: Cășeu, Iara, Moldovenești și Viișoara.

Pentru identificarea copiilor eligibili, asistentul social, mediatorul școlar și directorul grădiniței corelează toate informațiile disponibile (din dosarele pentru ajutor social, din listele medicilor de familie, din registrul de nașteri, din lista copiilor deja înscriși la grădiniță, registrul agricol etc.) și realizează o listă folosită ca bază pentru recrutarea din ușă în ușă, în vederea identificării tuturor copiilor săraci de 3-6 ani din comunitate. Echipa interdisciplinară identifică astfel toți copiii eligibili și informează părinții cu privire la condițiile de eligibilitate, drepturile și obligațiile lor în program, eligibilitatea copiilor fiind stabilită prin anchetă socială, realizată de asistentul social din comunitate și contrasemnată de Primar.

Situațiile speciale sunt discutate de echipa de management împreună cu Grupul de Acțiune Locală, care vor analiza toate criteriile de mai sus, respectând cu prioritate interesul superior al copilului.

În cadrul acestei inițiative, Asociația OvidiuRo a implementat, în parteneriat cu comunitățile locale, un pachet de măsuri integrate, precum:

- diversificarea ofertei educaționale (formare profesori, Șotron Doi, Ateliere de Vară);
- sprijinirea familiilor sărace (tichete sociale condiționate de prezența zilnică a copiilor la grădiniță, îmbrăcăminte și încălțăminte, rechizite);
- conștientizarea populației cu privire la importanța educației timpurii pentru toți copiii.

Pentru fiecare comunitate, Grupul de Acțiune Locală a fost format din primar, directorul școlii, coordonatorul local, iar Echipa locală a fost formată din: profesori din învățământul preșcolar, asistent/lucrător social, mediator școlar.

Până în prezent, datorită programului Fiecare Copil în Grădiniță (FCG), mai mult de 6.000 de copii care trăiesc în condiții de sărăcie extremă au frecventat grădinița timp de 1-3 ani. Acești copii cu risc mare de abandon școlar s-au înscris și au frecventat cu rezultate bune clasa I (chiar și fără a mai primi tichetele sociale).

În luna octombrie 2015, Parlamentul României a votat pentru transformarea mecanismului central al programului FCG - tichetul social condiționat de prezență - în program de interes național, finanțat prin bugetul de stat, legea fiind promulgată pe 16 octombrie 2015. Acest lucru demonstrează faptul că rezultatele acestui proiect și beneficiile sociale aduse de tichetul social condiționat de prezență au fost atât de convingătoare încât proiectul a fost apreciat ca fiind o practică de succes, iar mecanismul programului a fost extins la nivel național.

Programul a fost citat atât de publicația The Economist cât și de Banca Mondială drept bună practică. Ministrul Educației l-a numit „un model în oferirea de educație timpurie copiilor în situații ridicate de risc”¹³

II.1.6. ”Parteneriat activ în sprijinul copiilor din județul Constanța”

Prin parteneriatul realizat între Agenția Județeană de Plăți și Inspecție Socială (AJPIS) Constanța, Primăria Municipiului Mangalia, Asociația „ProActiv pentru comunitate”, Trondheim Kommune și Haga Foundation din Norvegia, s-au pus bazele unei colaborări trans-naționale, pe termen lung, în identificarea și implementarea de soluții în domeniul protecției copiilor și tinerilor

¹³ <http://www.ovid.ro/programul-fcg/>

aflați în situații de risc și a familiilor marginalizate social, în scopul prevenirii excluziunii sociale a acestora.

Parteneriatul a vizat creșterea gradului de implicare a persoanelor vulnerabile în comunitate și o mai bună informare a populației asupra drepturilor și a responsabilităților ce derivă din calitatea de cetățean activ prin:

- utilizarea relațiilor bilaterale româno-norvegiene în scopul promovării de proiecte ce vizează reducerea disparităților sociale și economice din România,
- crearea unui parteneriat public-privat, română-norvegian în domeniul serviciilor sociale pentru copii provenind din familii defavorizate, cu risc de excluziune socială,
- schimb de experiență și idei privind tematica serviciilor sociale și de bază,
- dezvoltarea și implementarea unui proiect realizat în parteneriat public-privat care să aibă ca obiectiv principal sprijin acordat familiilor marginalizate social pentru creșterea și buna educare a copiilor prin asigurarea accesului egal al acestora la condiții de școlarizare și supraveghere în regim after-school a acestora.

În cadrul acestui parteneriat a fost organizată o masă rotundă cu tema: „Protecția socială a copiilor provenind din familii defavorizate – Cadru legal și parteneriatul public-privat” și un atelier de lucru cu tema: „Protecția socială a copiilor – atribuții ale SPAS-urilor din primărie. Analiza situației reale și propuneri de îmbunătățire a protecției familiilor marginalizate ce au în îngrijire minori”, cu participarea partenerilor români și norvegieni, realizându-se totodată și un dialog activ între reprezentanții ONG-urilor din județul Constanța și partenerii norvegieni, fiind stabilite contacte între aceștia în scopul unor parteneriate viitoare.

II.1.7. ”Intervenție în urgență, program de ajutoare punctuale și donații”

Este o inițiativă a Asociației ANGEL din România, pentru a răspunde unor situații urgență care periclitează viața, sănătatea sau dezvoltarea persoanelor, tinerilor și copiilor aflați în situații de dificultate.

Prin această inițiativă s-a vizat oferirea de sprijin pentru sărbătorirea unor evenimente speciale și unice din viața copiilor, tinerilor și vârstnicilor, cum ar fi zile de naștere, sărbători de Crăciun și Paște, Ziua Internațională a Copilului, tabere școlare sau recreative.

Inițiativa a urmărit în principal oferirea de suport logistic pentru îmbunătățirea calității vieții pentru copiii și adulții aflați în dificultate.

Astfel, în vederea creșterii gradului de incluziune socială a acestor grupuri vulnerabile au fost sponsorizate de către asociație și parteneri următoarele:

- achiziționarea mai multor scaune cu roțile pentru copiii cu dizabilități,
- operații medicale pentru tratarea unor afecțiuni care periclita viața sau dezvoltarea unor copii sau adolescenți,
- tabere pentru copii și tineri talentați,
- ajutoare financiare punctuale acordate anual,
- organizarea de omomastici etc.

II.1.8. ”Pot fi independent!”

Este o inițiativă finanțată de către Fundația Principesa Margareta a României (FPMR), și implementată în parteneriat cu DGASPC Prahova, Primăria Ploeni și Poliția Ploeni.

Proiectul „Pot fi independent!” s-a desfășurat în localitățile Breaza și Ploeni din județul Prahova, având ca grup țintă copiii din centrele de plasament și tineri care au părăsit sistemul de protecție instituționalizat (7 tinere de 18 - 22 de ani de la Centrul de Plasament Ploeni și 130 copii de 8 - 16 ani de la Școala Specială Breaza).

Scopul proiectului a fost de a ajuta grupul țintă să-și dezvolte abilități de viață independentă.

Astfel, în localitatea Breaza, aceștia au participat la diferite activități menite să le dezvolte abilități practice și de autogospodărire.

Prin activitatea „Mâini dibace” copiii au învățat să realizeze obiecte decorative simple (semne de carte, șervețele, tablouri pe pânza de sac etc).

În localitatea Ploeni, două apartamente sociale au fost puse la dispoziția tinerelor, care sub îndrumarea a doi părinți sociali și a unui psiholog și-au dezvoltat abilități de viață independentă și de efectuare a activităților casnice (cumpărături, gătit, igiena locuinței, gestionarea bugetului). Acestea au beneficiat și de consiliere profesională, fiind sprijinite în identificarea unui loc de muncă, iar ca urmare a programului ele s-au angajat la diferite croitorii din localitate.

II.1.9. "Centru de consiliere pentru părinți și copii provenind din familii dezavantajate"

Centrul de consiliere pentru părinți și copii ce provin din familii defavorizate social și în special a acelor care se află în situații critice, ca urmare a separării (prin despărțire, divorț) este înființat de Asociația Angel, în parteneriat cu Asociația pentru Apărarea Libertăților Publice și cu Asociația C.R.E.D., cu scopul de a preveni eșecurile sociale, excluziunea socială, abandonul școlar și a armoniza relațiile părinte-copil.

În cadrul acestui centru, deservit de o echipă minim 3 profesioniști, mai mult de 30 de familii suntacompaniate anual și 40 de copii ce provin din familii defavorizate au fost integrați în activitățile centrului de consiliere.

De asemenea, beneficiarilor centrului li s-au oferit mai multe ajutoare punctuale pentru situații de urgență medico-socială.

II.1.10. "O meserie, șansa la un viitor"

"O meserie, sansa la un viitor" reprezintă un proiect național de educație și integrare pe piața forței de muncă a tinerilor din centrele de plasament, dezvoltat de Fundația Principesa Margareta a României (FPMR), în parteneriat cu Raiffeisen Bank, cu Grupul Școlar al Cooperativei Meșteșugărești "Spiru Haret" UCECOM și cu Direcțiile Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) din Craiova, Brăila și Iași.

"O meserie, șansa la un viitor" se bazează pe succesul proiectului similar desfășurat de Fundația Principesa Margareta a României (FPMR) la Centrul Comunitar "Generații" din București, unde un număr de 25 de tineri proveniți din medii defavorizate au participat la activitățile centrului de zi și au beneficiat de plata taxelor școlare.

Scopul inițiativei a fost de a oferi tinerilor instituționalizați șansa de a-și continua studiile sau de perfecționare profesională în vederea găsirii unui loc de muncă și de a-i sprijini să se integreze în societate și să dobândească abilități de viață.

Beneficiarii inițiativei au fost tineri cu vârste între 15 și 21 de ani, elevi în cadrul Grupurilor Școlare ale Cooperativei Meșteșugărești "Spiru Haret" UCECOM, din Craiova, Brăila sau Iași.

Tinerii au beneficiat de șansa de a învăța o meserie, în școli de arte și meserii care oferă cursuri preuniversitare și de specializare, pentru a-și putea găsi apoi un loc de muncă.

De asemenea, tinerii au primit sprijin financiar constând în plata taxelor de școlarizare (47 de tineri au urmat cursuri de calificare cu durată de 4-6 luni pentru a învăța meserii precum: frizer, bucătar, ospătar, cosmetician.

Un număr de 20 de tineri au urmat cursurile liceale și postliceale în domeniile: mecatronică, analist programator, estetică și îngrijirea corpului, mecanic auto) și au primit sprijin în efectuarea temelor, mentorat și asistență în găsirea unui loc de muncă.

Bursierii au avut posibilitatea să participe la stagii de practică în cadrul unor firme de profil, FPMR și Raiffeisen Bank facilitând accesul tinerilor în cadrul acestor instituții.

De asemenea, ei au fost încurajați să participe la activități educaționale, de socializare și de voluntariat în folosul comunității.

II.1.11. “Stele în devenire”

Inițiativa dezvoltată de Asociația ANGEL și implementată în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, Patriarhia Română, Radio România Actualități, PrimaTV, LaMAMA, IOCC, TEXPromotin, ELSACO, CORA, a pornit de la constatarea că nu există modalități reale pentru copiii talentați de a-și dezvolta și valorifica adecvat talentul și de a se afirma. În multe situații talentele și înzestrările pe care le au nu sunt „cultivate”. O parte din tinerii și copiii talentați provin din comunități multi-etnice.

Grupul țintă al proiectului a fost reprezentat de copii talentați cu vârsta cuprinsă între 7 și 18 ani, provenind din medii dezavantajate sau cu părinții care lucrează în străinătate (Italia sau Spania), provenind din județele : Vrancea, Suceava, Ialomița, Neamț, Botoșani, Bacău.

Scopul proiectului a fost astfel de a oferi șanse acestor copii de a se dezvolta și afirma, prin crearea unui climat educativ și stimulat, în care arta să fie principala modalitate de intervenție.

În cadrul inițiativei, s-a organizat un spectacol intitulat ”Stele în devenire”, la Sala Radio.

Mai mult, în peste 10 orașe s-au ținut lecții deschise de evaluare a copiilor talentați, iar peste 100 de copii au participat la cursuri de formare prin artă (art-terapie, teatru, expresie corporală și artistică), cu sprijinul a 10 voluntari implicați.

II.1.12. ”ARHETIP-tabără de creație și artă pentru copii și tineret”

Este o inițiativă dezvoltată de Asociația Angel și implementată în parteneriat cu Patriarhia Română, Arhiepiscopia Bucureștilor, Fundația SF. Dimitrie, Casa de Cultură Bușteni, Consiliul Local și Primăria Bușteni, “Insula Copiilor”, TVR România Cultural, pornind de la faptul că o mare parte din copiii din mediu urban și rural sunt privați de oportunități de dezvoltare personală și socială, din cauza izolării geografice, iar accesul lor la servicii de dezvoltare personală pe de o parte, și la evenimente culturale pe de altă parte este practic inexistent.

Astfel, scopul acestei inițiative a fost de a asigura condiții pentru bunăstarea și dezvoltarea armonioasă și echilibrată a copiilor, pentru a oferi șanse egale pentru toți copiii și tinerii talentați prin crearea unui climat educativ și stimulat, în care arta să fie principala modalitate de expresie și intervenție.

Beneficiarii acestei inițiative au fost 35 de copii și tineri talentați cu înzestrări deosebite, cărora li s-a oferit posibilitatea de:

- a participa la activitățile taberei de artă,
- a participa la excursii și drumeții în zona Bușteni,
- a participa la unul din cele 4 ateliere tematice de artă desfășurate de 4 artiști consacrați sau studenți la facultățile de profil din București (literatură, artă teatrală, dicție și expresie corporală, dans, desen/pictură).

De asemenea, prin această inițiativă a fost creat un Program de Dezvoltare Personală prin Artă, reprezentativ și în conformitate cu ghidurile de buna practică, cu standardele și practicile europene.

II.1.13.”Centrul de Consiliere și Sprijin pentru Părinți și Copii”

Centrul de Consiliere și Sprijin pentru Părinți și Copii (CCS) a fost creat de Fundația Ruhama, din localitatea Oradea, județul Bihor, ca răspuns la necesitățile identificate pe parcursul implementării proiectului „Dezvoltarea și promovarea de programe educaționale incluzive și sustenabile pentru copiii romi prin eforturi comunitare integrate, prin înființarea Centrului Educațional pentru Romi din Bihor”, finanțat de Roma Education Fund.

În cadrul proiectului implementat, au fost analizate cauzele problemelor de absentism școlar sau chiar de abandon școlar, constatându-se și cauze frecvente de ordin social.

Beneficiarii centrului sunt:

- părinți/familii extinse/familii substitutive care necesită competențe / deprinderi de îngrijire a copiilor, adaptate noilor principii psihopedagogice în domeniu;
- părinți /familii extinse/familii substitutive care trăiesc în medii dezavantajate, unde se practică modele de îngrijire și creștere a copiilor care nu corespund sau care sunt în contradicție cu modelele general acceptate în comunitate;
- părinți /familii extinse/familii substitutive care constată existența / apariția unor probleme la nivelul familiei care afectează dezvoltarea normală / armonioasă a copilului sau favorizează manifestarea unor comportamente ale copiilor ce pun în pericol integrarea lor familială, socială, școlară sau profesională;
- viitori părinți care doresc să se informeze înainte de nașterea copiilor;
- copii care au probleme de dezvoltare și / sau dificultăți de integrare în familie, școală sau în colectivitatea în care trăiesc.

Centrul oferă următoarele tipuri de intervenții:

- informarea persoanelor cu privire la diverse probleme;
- informarea părinților în vederea acoperirii nevoilor copiilor;
- consolidarea abilităților și cunoștințelor părinților privind îngrijirea și educarea copilului;
- consilierea părinților pentru depășirea unor situații de dificultate: divorț, pierderea locului de muncă, conflicte familiale, boli cronice, decesul unuia dintre soți - care pun în pericol dezvoltarea copiilor sau generează riscuri de separare a copiilor de mediul lor familial;
- asistarea persoanelor în demersurile de obținere a unor documente;
- sprijin în obținerea unor facilități și drepturi legale;
- consilierea părinților pe teme de interes pentru bunăstarea copilului;
- facilitarea demersurilor pe lângă instituții, autorități ori furnizori de servicii;
- sprijinirea și consilierea copiilor cu dificultăți de dezvoltare și / sau integrare în familie, școală, grupuri socio-profesionale.

În luna ianuarie 2012, în urma acordului de parteneriat semnat cu Asociația Comunia, au fost distribuite 23 de pachete cu alimente, 169 pachete cu dulciuri și mici jucării pentru copii și 105 saci cu îmbrăcăminte/încălțăminte.

Astfel prin logistica de care CCS dispune, 283 de persoane din 22 de localități din județ au primit pachete cu diferite produse menționate mai sus.

În urma acestei activități, frecvența școlară a crescut semnificativ în unele localități precum Sânnicolau de Munte, unde frecvența copiilor la școală era scăzută datorită lipsei articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte.

În luna februarie 2012, în urma observării unui număr semnificativ de copii școlari care înregistrau absenteism școlar nemotivat, CCS a făcut demersuri pentru identificarea cauzelor ce îi împiedicau pe copii să frecventeze școala, astfel același motiv, lipsa vestimentației și a încălțăminte, a reprezentat cauza principală.

Astfel, în luna februarie, CCS a demarat o campanie de colectare de articole de vestimentație de sezon și alimente sub titlul ”Nu lăsa Frigul și Sărăcia să-i țină departe de școală”; campania fiind mediatizată prin diferite trusturi de presă scrisă și posturi radiofonice precum Radio Maria, Radio Vocea Evangheliei și Radio Difuziunea Română și prin intermediul pliantelor și afișelor.

O activitate din cadrul campaniei a presupus și înaintarea unor adrese către primăriile unor comunități grav afectate de sărăcie precum Primăria Diosig, care a luat atitudine și a acordat familiilor nevoiașe masă lemnoasă pentru foc, sub formă de conuri de brad.

În perioada ianuarie - decembrie 2012, cei 112 de beneficiari ai CCS au beneficiat și de diferite activități punctuale, personalizate pentru fiecare beneficiar în parte, ce au facilitat accesul lor la educație, la obținerea unor servicii medicale, sau la obținerea documentelor de identitate tardive sau duplicate.

II.1.14. Școala de circ ”AGORA” și turneele de circ

Proiectul Circus Agora s-a născut în anul 2004, din dorința Fundației Parada România, cu sediul în București, de a crea o școală de circ profesionistă, specializată în arta circului și teatrului, deschisă copiilor și tinerilor din București, în ideea de a susține cât mai mult posibil schimburile culturale între tinerii români și cei străini.

Fundația Parada folosește activitățile de circ în procesul educativ și de integrare socială a beneficiarilor, pornind de la premisa că circul este o artă care atrage și valorizează orice copil și îl îndrumă către descoperirea de sine și către descoperirea lumii înconjurătoare. Circul este poveste, este o poveste spusă cu alte mijloace, care ajută copiii să se exprime, să participe și să se prețuiască.

Fundația Parada desfășoară activități de circ în care implică un număr de 30 de copii și tineri, foști copii ai străzii, integrați într-unul dintre serviciile Fundației.

La Circus Agora sunt înscriși 40 de copii și tineri, cu vârste cuprinse între 5 și 25 de ani. Ei provin dintr-un mediu social variat, urmărindu-se în primul rând crearea unei relații de amicitie și încredere între copiii și tinerii proveniți din diverse medii socio-culturale.

În perioada 2004-2006, au fost înscriși la cursurile desfășurate în cadrul proiectului, un număr de 110 copii și tineri.

Obiectivele turneelor de circ sunt:

- socializarea și învățarea altor culturi,
- oferirea unui climat corespunzător unei familii,
- valorizarea potențialului artistic descoperit,
- educarea tinerilor cu un orar de activități bine stabilit,
- schimb de experiență cu profesioniști în domeniul social și al artelor.

În perioada 1998 – 2006, au fost efectuate un număr de 38 turnee în Italia, Franța etc

În perioada 2-22 decembrie 2002, au fost realizate spectacole, jocuri interactive cu copiii și concursuri în centrele de plasament și spitalele de copii din București, acțiunea finalizându-se cu un spectacol de gală și o expoziție de desene, la Teatrul “Ion Creangă”. La această acțiune au participat aproximativ 800 de copii și tineri defavorizați cu vârste cuprinse între 2 și 18 ani.

II.1.15. ”Grădinița Estivală”

Programul ”Grădinița Estivală” a fost derulat în cadrul proiectului strategic „A doua șansă, o nouă șansă”, implementat de Fundația Ruhama în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Bihor, Inspectoratul Școlar Județean Caraș și Asociația Nevo Parudimos, cu finanțare din Fondul Social European.

Echipa de implementare a programului a fost formată din instructorul educațional / pedagogul social și asistentul educațional.

Părinții copiilor înscriși în program au fost informați cu privire la programul estival, activitățile ce urmează a fi implementate în cadrul programului, locul în care se va desfășura programul.

Pe parcursul programului Grădinița de Vară, pedagogii sociali au avut sarcina de a organiza și desfășura un program de tip Școala Părinților. Asistenții educaționali au avut ca sarcină suplimentară față de cele stabilite pentru derularea programului Grădinița de vară și diseminarea fișei tematice de informare și consiliere pentru înscrierea în clasa I.

În grădinițele de vară, organizate în 10 localități, au fost înscriși 120 de copii.

În cadrul programului estival copiii s-au familiarizat cu programul de grădiniță, au învățat să lucreze coordonați de către un cadru didactic, au vizitat școala în care urma să se înscrie în clasa I.

De asemenea, copiii au dobândit abilități și deprinderi elementare de igienă personală, de utilizare a instrumentelor didactice care îi vor ajuta să facă față cerințelor din clasa I.

Copiii au fost fascinați de povești, poezii și cântecele învățate și au avut posibilitatea să se joace și să învețe astfel împreună.

În activitățile desfășurate cu copii romi s-a creat un cadru favorabil manifestării curiozității, un climat stimulatив pentru exprimare verbală și comunicare.

II.1.16. "Clujul Inclusiv"

Sub egida inițiativei intitulate "Cluj-Capitală Europeană a Tineretului", Asociația "Pactul Regional Nord-Vest pentru Ocupare și Incluziune" a derulat activitățile proiectului "Clujul Inclusiv", constând în:

- organizarea de expoziții cu vânzare a creațiilor artistice ale tinerilor provenind din medii dezavantajate, precum Târgul de produse Clujul Inclusiv,
- organizarea de ateliere creative, unde persoanele interesate pot participa alături de tinerii artiști la confecționarea diverselor obiecte (6 ateliere de creație precum: olărit, pictură, confecționarea de bijuterii, confecționarea de obiecte din materiale refolosibile),
- organizarea a 5 momente artistice prin care să fie pus în valoare talentul creativ al acestor tineri (dansuri moderne și de societate, scenete, momente muzicale etc).

Principalele obiective ale acestui proiect au constat în:

- crearea unui climat favorabil integrării pe piața muncii (protejată sau liberă) a tinerilor provenind din medii defavorizate din comunitatea clujeană,
- încurajarea cooperării între ONG-uri și alte entități publice sau private,
- promovarea unor soluții creative care să evidențieze și stimuleze potențialul creativ al tinerilor din grupul vizat, ca mijloc eficient de stimulare a integrării pe piața muncii și în societate.

La aceste acțiuni au participat un număr de 21 ONG-uri, 28 de voluntari și au fost prezente un număr de peste 150.000 persoane.

II.2. Persoane vârstnice singure sau dependente

II.2.1. Căminul pentru persoane vârstnice "Sf. Antim Ivireanul"

Căminul pentru persoane vârstnice "Sf. Antim Ivireanul" din localitatea Călărași, aflat în subordinea DGASPC Călărași, are o capacitate de 40 locuri și o echipă formată din asistent social, psiholog, medic, personal de îngrijire (asistenți medicali, infirmiere și îngrijitori), personal administrativ și dispune de spații de cazare, cabinet medical, birouri administrative, bloc alimentar (spațiu de pregătire a hranei și sală de mese, folosită și ca sală de festivități). În curtea interioară a centrului este amenajat un spațiu verde cu băncuțe și flori, pentru petrecerea timpului liber și recreere.

Beneficiarii serviciilor oferite sunt persoanele vârstnice dependente care au/nu au familie sau nu se află în întreținerea unor persoane obligate la aceasta, nu au locuință și nici posibilitatea de a-și asigura condițiile de locuit. În prezent sunt găzduiți 35 de beneficiari.

Evaluarea inițială a beneficiarilor este complexă și implică aplicarea unei grile naționale de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice. Fișa de evaluare realizată de echipa multidisciplinară la admiterea în cămin stabilește serviciile sociale de care va beneficia persoana vârstnică în funcție de nevoile identificate, precum și data următoarei reevaluări psiho-medico-sociale. Reevaluarea se realizează anual sau atunci când apar modificări semnificative în starea fizică, psihică sau socială a beneficiarului.

Pentru fiecare beneficiar există un dosar medical, căminul având încheiat contract cu doi medici, beneficiarii urmând tratament, administrat de către angajații cu pregătire medicală, la indicațiile medicului de familie.

Pentru fiecare persoană vârstnică există un Plan individualizat de îngrijire și asistență care stabilește în detaliu obiectivele, etapele și acțiunile ce vor fi întreprinse ținând cont de datele obținute la evaluarea inițială și din documentele emise de alte structuri de specialitate.

Serviciile asigurate beneficiarilor sunt:

- Servicii sociale: consiliere administrativă, reintegrare socială în raport cu capacitatea psiho-afectivă și prevenirea marginalizării, activități de petrecere a timpului liber, ajutor pentru efectuarea cumpărăturilor etc;
- Servicii socio-medicale: ajutor pentru menținerea și/sau redobândirea capacităților fizice și intelectuale, servicii de bază (ajutor pentru igiena corporală, îmbrăcare, igiena eliminărilor, hrănire și hidratare, transfer și mobilizare, deplasare în interior, comunicare);
- Servicii medicale: consultații și tratamente în instituții medicale de profil / la cabinetul propriu, servicii de îngrijire medicală / infirmerie, asigurarea medicamentelor în conformitate cu prevederile legale etc.

Beneficiarii sunt încurajați și sprijinți în vederea participării la activitățile cotidiene desfășurate în cadrul centrului, în scopul preservării autonomiei funcționale și a unei vieți independente. Centrul elaborează un program lunar de activități pentru promovarea vieții active și organizează activități care necesită un minim efort fizic, mental și intelectual (dans, lucru manual, table, lectură, audiții muzicale, pictură etc.). În funcție de sezon, sunt programate și organizate activități care se desfășoară în aer liber.

Centrul încurajează beneficiarii să întreprindă activități și în afara perimetrului acestuia, să cunoască și să utilizeze serviciile din comunitate: poștă și comunicații, transport, educație, servicii medicale și de recuperare, servicii de îndrumare vocațională, în funcție de nevoile și opțiunile individuale.

Membrii de familie și prietenii pot vizita beneficiarii, fiind pus la dispoziția vizitatorilor un spațiu special amenajat astfel încât să nu deranjeze alți beneficiari.

II.2.2. Căminul pentru persoane vârstnice "Sf. Gheorghe", Oltenița

Căminul este organizat și funcționează în subordinea Consiliului local Oltenița din cadrul Primăriei Oltenița, cu o capacitate de 38 locuri și o echipă multidisciplinară de 28 de angajați

(asistent social, psiholog, medic, personal de îngrijire: asistenți medicali, infirmiere, personal administrativ).

Beneficiarii sunt persoane vârstnice dependente care nu au familie sau care nu se află în întreținerea unor persoane aparținători, nu au locuință și nici posibilitatea de a-și asigura condițiile de locuit.

Serviciile acordate de acest cămin sunt:

- Servicii sociale: consiliere administrativă, reintegrare socială în raport cu capacitatea psiho-afectivă și prevenirea marginalizării, activități de petrecere a timpului liber, ajutor pentru efectuarea cumpărăturilor etc;
- Servicii socio-medicale: ajutor pentru menținerea și/sau readaptarea capacităților fizice și intelectuale, servicii de bază (ajutor pentru igiena corporală, îmbrăcare, igiena eliminărilor, hrănire și hidratare, transfer și mobilizare, deplasare în interior, comunicare);
- Servicii medicale: consultații și tratamente în instituții medicale de profil/la cabinetul propriu, servicii de îngrijire medicală-infirmierie, asigurarea medicamentelor în conformitate cu prevederile legale privind asigurările de sănătate etc.

Fișa de evaluare inițială realizată de echipa multidisciplinară la admiterea în cămin, stabilește serviciile sociale de care va beneficia persoana vârstnică în funcție de nevoile identificate, precum și data următoarei reevaluări psiho-medico-sociale. Reevaluarea se realizează anual sau atunci când apar modificări semnificative în starea fizică/psihică/socială a beneficiarului.

Pentru fiecare persoană vârstnică există un Plan individualizat de îngrijire și asistență care stabilește în detaliu obiectivele, etapele și acțiunile ce vor fi întreprinse ținând cont de datele obținute la evaluarea inițială și cele din documentele emise de alte structuri de specialitate.

Beneficiarii sunt încurajați să participe la activitățile cotidiene desfășurate în cadrul centrului, în scopul prezervării autonomiei funcționale și a unei vieți independente. Căminul elaborează un program lunar de activități pentru promovarea vieții active și organizează activități care necesită un minim efort fizic, mental și intelectual (dans, lucru manual, table, lectură, audiții muzicale, pictură, etc.). În funcție de sezon, sunt programate și organizate activități care se desfășoară în aer liber.

Căminul încurajează beneficiarii să întreprindă activități și în afara perimetrului său, să cunoască și să utilizeze serviciile din comunitate: poștă și comunicații, transport, educație, servicii

medicale și de recuperare, servicii de îndrumare vocațională, în funcție de nevoile și opțiunile individuale.

Căminul planifică, împreună cu beneficiarii, și organizează periodic activități de socializare cu membrii comunității, pentru a menține contactele sociale și pentru a sensibiliza comunitatea cu privire la nevoile beneficiarilor. Au fost încheiate astfel protocoale cu Protopopiatul „Sf. Ierarh Martir Antim Ivireanu” Oltenița, CSC Oltenița - DGASPC Călărași și cu diferite unități de învățământ din județul Călărași.

Căminul asigură condițiile necesare pentru derularea activităților de socializare și petrecere a timpului liber, organizează sărbătorirea zilelor de naștere, a unor sărbători religioase, facilitează accesul beneficiarilor la spectacole etc.

II.2.3. Căminul pentru persoane vârstnice ”Sf. Maria” Unirea

Căminul este organizat și funcționează încă din anul 2008, în structura Primăriei comunei Unirea, județul Călărași, având o capacitate de 28 locuri și o echipă formată din 14 angajați (asistent social, psiholog, medic de medicină generală, personal de îngrijire etc).

Beneficiarii săi sunt persoane vârstnice dependente care nu au familie sau nu se află în întreținerea unor persoane obligate la aceasta, nu au locuință și nici posibilitatea de a-și asigura condițiile de locuit, nu realizează venituri proprii sau acestea nu sunt suficiente pentru asigurarea îngrijirii necesare, nu se pot gospodări singure sau necesită îngrijire specializată, se află în imposibilitatea de a-și asigura nevoile sociomedicale.

Serviciile acordate de acest cămin sunt:

- Servicii sociale: consiliere administrativă, reintegrare socială în raport cu capacitatea psiho-afectivă și prevenirea marginalizării, activități de petrecere a timpului liber, ajutor pentru efectuarea cumpărăturilor etc;
- Servicii socio-medicale: ajutor pentru menținerea și/sau readaptarea capacităților fizice și intelectuale, servicii de bază (ajutor pentru igiena corporală, îmbrăcare, igiena eliminărilor, hrănire și hidratare, transfer și mobilizare, deplasare în interior, comunicare);
- Servicii medicale: consultații și tratamente în instituții medicale de profil/la cabinetul propriu, servicii de îngrijire medicală-infirmerie, asigurarea medicamentelor în conformitate cu prevederile legale etc.

Fișa de evaluare inițială realizată de echipa multidisciplinară la admiterea în cămin, stabilește serviciile sociale de care va beneficia persoana vârstnică în funcție de nevoile identificate, precum și data următoarei reevaluări psiho-medico-socială. Reevaluarea se realizează anual sau atunci când apar modificări semnificative în starea fizică/psihică/socială a beneficiarului.

O parte din beneficiari urmează tratament, administrat de către infirmiere, la indicațiile medicului de familie.

Pentru fiecare persoană vârstnică admisă există un Plan individualizat de îngrijire și asistență care stabilește în detaliu obiectivele, etapele și acțiunile ce vor fi întreprinse ținând cont de datele obținute la evaluarea inițială și din documentele emise de alte structuri de specialitate.

Beneficiarii sunt încurajați și sprijiniți în vederea participării la activitățile cotidiene desfășurate în cadrul căminului, în scopul prezervării autonomiei funcționale și a unei vieți independente. Căminul elaborează astfel un program lunar de activități pentru promovarea vieții active și organizează activități care necesită un minim efort fizic, mental și intelectual (dans, lucru manual, table, lectură, audiții muzicale, pictură, etc.). În funcție de sezon, sunt programate și organizate activități care se desfășoară în aer liber.

Căminul încurajează beneficiarii să întreprindă activități și în afara perimetrului său, să cunoască și să utilizeze serviciile din comunitate: poștă și comunicații, transport, educație, servicii medicale și de recuperare, servicii de îndrumare vocațională, în funcție de nevoile și opțiunile individuale.

Căminul planifică, împreună cu beneficiarii și organizează periodic activități de socializare cu membrii comunității, pentru a promova contactele sociale și pentru a sensibiliza comunitatea cu privire la nevoile beneficiarilor. Au fost încheiate în acest sens protocoale cu Școala Gimnazială Unirea, Școala Gimnazială "Aurel Vlaicu" Fetești și cu alte unități de învățământ și religioase.

Căminul asigură condițiile necesare pentru derularea activităților de socializare și petrecere a timpului liber, organizează excursii, organizează sărbătorirea zilelor de naștere, a unor sărbători religioase, facilitează accesul beneficiarilor la spectacole etc.

II.2.4. ”SenioriNET – Rețea ONG de servicii dedicate persoanelor vârstnice”

Proiectul este derulat de Confederația Caritas România, în parteneriat cu Fundația Crucea Alb Galbenă, Asociația ADAM, Asociația Habilitas și Asociația Four Change, care au creat rețeaua SenioriNET (prima rețea națională informală de organizații active în domeniul serviciilor sociale destinate vârstnicilor, cu precădere cele care furnizează îngrijiri la domiciliu), în vederea centralizării și coordonării inițiativelor ONG de lobby și advocacy în acest domeniu.

Scopul inițiativei este consolidarea pe termen lung a capacității ONG-urilor din sectorul social și susținerea participării active la îmbunătățirea strategiilor și politicilor care asigură un acces crescut al persoanelor vârstnice la servicii de îngrijire la domiciliu.

Prin această inițiativă, s-au realizat:

- rețeaua națională formată din ONG-uri furnizoare de servicii de îngrijire la domiciliu și / sau implicate în acțiuni adresate persoanelor vârstnice și complementare îngrijirilor la domiciliu;
- o hartă a serviciilor destinate persoanelor vârstnice la nivel național,
- două sesiuni de instruire realizate în domeniul lobby și advocacy;
- forumul furnizorilor de servicii adresate persoanelor vârstnice din România;
- o campanie de advocacy;
- un document de politică publică privind îngrijirea la domiciliu;
- mese rotunde de dialog social pentru promovarea conceptului de îngrijire la domiciliu la nivel local;
- barometrul colaborării cu autoritățile publice;
- catalogul de bune practici în domeniul îngrijirilor la domiciliu adresate persoanelor vârstnice;
- un scurt film de promovare a conceptului de îngrijire la domiciliu adresate persoanelor vârstnice.

În anul 2014, 58 de ONG-uri furnizoare de îngrijire la domiciliu au aderat la această rețea și au fost cartografiați 409 furnizori publici sau privați de servicii sociale pentru persoane vârstnice.

În cadrul Atelierului de planificare strategică și a Forumului furnizorilor de îngrijire la domiciliu, membrii rețelei, alături de reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale, au

participat la îmbunătățirea strategiilor și politicilor care asigură un acces crescut al persoanelor vârstnice la serviciile de îngrijire la domiciliu.

Proiectul este co-finanțat în cadrul Schemei de Grant pentru ONG-uri, Fondul Tematic pentru Participarea Societății Civile – Programul de Cooperare Elvețiano-Român.

II.2.5. “Masa pe roți”

Este un concept dezvoltat în anul 1992 de către secretariatul seneral al Asociației ”Serviciul de Ajutor Maltez în România (SAMR)” din Cluj-Napoca, județul Cluj, prin care mâncarea caldă era transportată la domiciliul beneficiarilor prin bunăvoința voluntarilor sucursalei Cluj-Napoca.

Începând cu anul 1997, programul a fost preluat de către secretariatul general al SAMR.

Programul “Masa pe roți” are ca scop sprijinirea persoanelor vârstnice cu venituri mici, imobilizate la domiciliu (reprezentând în același timp și cazuri de abandon social și care nu beneficiază de ajutorul aparținătorilor), prin furnizarea unei mese calde zilnice și asigurarea transportului gratuit la domiciliu.

Beneficiarii proiectului sunt un număr de 20 de persoane vârstnice.

Selectarea beneficiarilor se realizează pe baza relațiilor de colaborare cu DGASPC Cluj, cu ONG-uri (ex. Caritas Eparhial Greco-Catolic, Fundația pentru Îngrijirea Vârstnicului) și în urma înscrierilor la sediul asociației sau prin cerere telefonică.

Asistentul social al asociației realizează anchete sociale la domiciliu pentru stabilirea eligibilității.

Serviciile sociale oferite sunt:

- Asigurarea gratuită a unei mese calde zilnice,
- Contact zilnic și monitorizarea beneficiarului,
- Transportul mesei calde la domiciliul beneficiarului,
- Igienizarea hranei și dipozitivelor de păstrare și servire a acesteia,
- Asigurarea gratuită a pachetelor cu hrană rece la sfârșit de săptămână,
- Asigurarea gratuită a pachetelor cu alimente cu ocazia sărbătorilor de Paște și de Crăciun,
- Întâlniri zilnice cu beneficiarii.

Mâncarea caldă este achiziționată de la cantina Primăriei și este preluată și transportată la domiciliul beneficiarilor cu un autovehicul autorizat de către Direcția de Sănătate Publică (DSP) Cluj.

Serviciul se desfășoară în fiecare zi, beneficiarii primind o masă caldă de prânz în fiecare zi lucrătoare a săptămânii și respectiv pachete cu hrană rece pentru acoperirea nevoilor la fiecare sfârșit de săptămână.

Întrucât majoritatea beneficiarilor nu au posibilitatea să își gătească din cauza afecțiunilor de care suferă, pachetele conțin produse alimentare care nu necesită prepararea termică, dar care au o valoare nutritivă mare și sunt ușor de consumat.

Începând cu anul 2014, firma Apetit Catering vine în sprijinul persoanelor vârstnice singure, oferind zilnic și gratuit pe tot parcursul anului, mâncare sănătoasă pentru 5 persoane vârstnice, în afara celor 20 de beneficiari ai programului „Masa pe roți”.

Prin ajutorul oferit se urmărește menținerea alimentației persoanelor vârstnice beneficiare la un nivel acceptabil, aceasta având un impact deosebit asupra stării lor de sănătate. La acest obiectiv se adaugă cel de reducere a izolării sociale și a sentimentului de singurătate a acestora prin vizitele zilnice primite.

Dezvoltarea programului a fost posibilă datorită finanțării primite de la Asociația Britanică a Ordinului de Malta, care a făcut posibilă și achiziționarea la finalul anului 2015 a unui set de produse de igienă personală, produse de curățenie și îmbrăcăminte pentru cei 20 de beneficiari.

II.2.6. Centrul de primire în regim de urgență ”Casa Speranței”

Este o inițiativă a Fundației de Sprijin a Vârstnicilor Galați, primul ONG din județul Galați care acordă servicii sociale și socio-medicale pentru persoanele vârstnice fără adăpost.

Beneficiarii centrului sunt persoanele vârstnice care necesită îngrijire medicală permanentă deosebită, care nu poate fi asigurată la domiciliu (ex: demențele senile etc) și/ sau care nu se pot gospodări singure (ex: necesită ajutor total sau parțial pentru majoritatea nevoilor zilnice) și/sau care sunt lipsite de susținători legali sau aceștia nu pot să își îndeplinească obligațiile datorită stării de sănătate sau situației economice și a sarcinilor familiale (ex: persoane în vârstă care nu fac față îngrijirii altei persoane etc) și/ sau care nu are locuință și nu realizează venituri proprii (ex: persoane care au fost evacuate etc.).

Pentru a elimina situația de excluziune socială și a împiedica degradarea stării de sănătate a persoanelor vârstnice fără adăpost sau care necesită îngrijire permanentă, Centrul oferă cazare și servicii de asistență socio-medicală, consiliere psiho-socială unui număr mediu lunar de 20 de persoane vârstnice fără adăpost din județul Galați și județele învecinate.

Asistenții sociali împreună cu asistentul medical din cadrul fundației identifica potențialii beneficiari și efectuează evaluări socio-medicale necesare integrării acestora în cadrul Centrului. Echipa multidisciplinară (asistenți sociali, asistenți medicali, psihologi, terapeuți) organizează și acțiuni de stradă pentru identificarea persoanelor vârstnice aflate în situații de risc. După identificarea acestora, doi asistenți sociali din cadrul fundației efectuează ancheta socială. În urma evaluării situației persoanei vârstnice, asistentul social întocmește Grila națională de evaluare a nevoilor persoanelor vârstnice și Fișa de evaluare socio-medicală (geriatrică) a persoanei vârstnice. Situația beneficiarului este discutată în Comisia de internare de la nivelul centrului unde se stabilește măsura de protecție ce urmează a fi aplicată în cazul respectiv și se întocmește Planul de intervenție, împreună cu beneficiarul sau cu reprezentantul legal al acestuia.

Centrul încurajează și sprijină beneficiarii să manifeste inițiativă, să-și organizeze și să execute, pe cât posibil autonom, acțiuni și activități cotidiene, fiind luate toate măsurile necesare pentru prevenirea riscurilor de accident, îmbolnăvire ș.a.

Beneficiarii sunt încurajați și sprijiniți să mențină o relație strânsă cu familia și comunitatea locală și sunt îndemnați să participe la activitățile de socializare în vederea diminuării gradului de marginalizare și a sentimentului de inutilitate, care să le dezvolte propriile capacități și competențe.

Aceștia pot participa la jocuri instructive (șah, rummy), la activități privind dezvoltarea abilităților practice (realizarea de goblenuri, tricotate etc), la activități sociale și de petrecere a timpului liber, își pot aniversa zilele de naștere, participa la excursii, vizite la muzee și plimbări la diferite obiective culturale, sau pot beneficia de activități de informare prin citirea zilnică a presei, toate acestea conducând la creșterea tonusului de viață, făcându-i mai activi și autonomi.

Centrul oferă beneficiarilor săi servicii de consiliere psihologică, individuală și / sau de grup, în vederea îmbunătățirii stării psihice a persoanei vârstnice, precum și activități de ergoterapie (plantarea/îngrijirea plantelor de cameră, cusut, croșetat, confecționarea unor obiecte artisanale sau decorațiuni interioare etc). Grupurile de suport au ca scop susținerea persoanelor vârstnice pentru a face față mai ușor la evenimentele și perioadele dificile ale vieții, ca de exemplu tranzițiile reprezentate de pensionare, văduvie etc.

II.2.7. ”Telefonul Vârstnicului”

“Telefonul Vârstnicului” este un proiect dezvoltat de Fundația Principesa Margareta a României (FPMR), în parteneriat cu Fundația Vodafone România și finanțat prin programul “Mobile for Good”.

Proiectul vine ca răspuns la problema demografică a îmbătrânirii populației, fenomen în creștere care afectează atât România, cât și întreaga Europă. La această problemă demografică și socială majoră se adaugă emigrarea tinerilor, afecțiunile fizice și psihice moderne, insuficiența resurselor umane specializate și a resurselor financiare, precum și lipsa unui sistem integrat de sprijin și insuficiența serviciilor de îngrijire la domiciliu, toate acestea determinând ca un procent semnificativ de persoane vârstnice să trăiască singure, izolate și lipsite de contacte sociale.

“Telefonul Vârstnicului” (având numărul de telefon: 0800.460.001) este prima linie telefonică gratuită și confidențială, care răspunde nevoilor tuturor persoanelor vârstnice din România (de informare, consiliere, sprijin practic și emoțional) și la care acestea primesc sfaturi și sunt îndrumate de operatorii specializați în asistență socială ai FPMR.

Linia telefonică pusă la dispoziție poate fi accesată și în vederea semnalării unui caz de abuz sau a unei situații de dificultate cu care se confruntă o persoană vârstnică.

La finalul fiecărei săptămâni, voluntarii FPMR, special pregătiți în acest sens, contactează telefonic persoanele vârstnice afectate de singurătate, care au fost identificate anterior.

II.2.8. ”Niciodată Singur - voluntari aproape de vârstnici”

Pornind de la analiza contextului socio-economic și de la efectele negative ale izolării sociale a persoanelor vârstnice, programul “Niciodată singur – voluntari aproape de vârstnici” își propune să lupte pentru respectarea principiului demnității umane în ceea ce privește persoanele vârstnice, să combată izolarea și să aline singurătatea acestora, în vederea creșterii calității vieții persoanelor vârstnice (cu vârsta de peste 65 de ani) afectate de singurătate sau în risc de excluziune socială, prin promovarea voluntariatului și mobilizarea comunității pentru cauza acestora.

Instrumentele utilizate în acest sens prin această inițiativă sunt contruirea unor relații de calitate a voluntarilor Fundației Principesa Margareta a României cu persoanele vârstnice identificate și acordarea sprijinului necesar persoanelor vârstnice în funcție de nevoi, prin:

- susținere morală: activități de socializare, concretizate în discuții pe teme de interes comun, citit, plimbări, posibilitatea de a lua parte la evenimente festive, sociale,
- sprijin fizic: realizarea cumpărăturilor, obținerea rețetelor medicale și produselor farmaceutice, acompaniere la medic etc,
- sprijin material, în funcție de nevoile specifice.

Inițiativa are la bază principiul conform căruia doar prin mobilizarea comunității, prin voluntariat și lucru în echipă pot fi adresate nevoile din ce în ce mai numeroase și complexe ale persoanelor vârstnice.

În anul 2015, prin acest program ”au fost alinate 20.000 de ore de singurătate cu ajutorul a 250 de voluntari din 4 orașe, a fost oferită prietenie, companie și o mână de ajutor unui număr de peste 1050 de persoane vârstnice care locuiesc singure sau în instituții rezidențiale, au fost animate prin activități recreative și de socializare 780 de persoane din centrele rezidențiale partenere”¹⁴.

De asemenea, s-a oferit ocazional ajutor unui număr de peste 60 de persoane vârstnice din întreaga țară, s-au organizat 20 de evenimente speciale, mese festive la restaurant și ieșiri de o zi, la care au participat împreună persoanele vârstnice și voluntarii FPMR, s-a organizat cel de-al 3-lea sejur estival, în cadrul căruia un număr de 31 persoane vârstnice și voluntari din București au trăit experiențe comune și au împărtășit emoții și bucurii, precum și primul sejur estival pentru un număr de 37 de persoane vârstnice și voluntari din județul Brăila.

Totodată, s-au oferit servicii medicale și sprijin în obținerea de echipamente medicale.

II.2.9. ”Îngrijirea socio-medicală la domiciliu, Satu Mare”

Asociația Organizația Caritas a Diecezei Satu Mare, cu o activitate de 25 ani în județul Satu Mare, a dezvoltat pe parcursul anului 2015 un număr de 30 de proiecte sociale adresate persoanelor vârstnice din județele Satu Mare și Maramureș.

Dintre acestea, 8 reprezintă centre de îngrijire la domiciliu:

- Centru de îngrijire la domiciliu „Kiwaniș” Homorodu de Jos;
- Centru de îngrijire la domiciliu „Sf. Carol” Sighetu Marmăției;
- Centru de îngrijire la domiciliu „Sf. Elisabeta” Petrești;
- Centru de îngrijire la domiciliu „Sf. Hildegarda” Satu Mare;

¹⁴ <http://www.fpmr.ro/index.php?page=programul-niciodata-singur>

- Centru de îngrijire la domiciliu „Sf. Maria” Ardud;
- Centru de îngrijire la domiciliu „Sf. Varvara” Baia Mare;
- Centru de îngrijire la domiciliu „Sf. Terezia” Carei;
- Centru de îngrijire la domiciliu „Sf. Rita” Tășnad.

Serviciile oferite de aceste centre sunt:

- Servicii sociale de bază/ activități de bază ale vieții zilnice: (igienă corporală, îmbrăcare și dezbrăcare, ajutor în alimentație, mișcare, transfer, deplasare în interior, supravegherea bolnavului în situații de criză când starea generală a beneficiarului pretinde o supraveghere permanentă dar pe un interval de timp scurt). Toate aceste servicii sunt oferite în cazul beneficiarilor singuri sau dacă aparținătorii acestora din diferite motive necesită suport. În caz contrar membrii de familie sunt instruiți și supravegheați privind tehnicile de îngrijire de bază.
- Servicii sociale de suport/ activități instrumentale ale vieții zilnice (igiena patului, activități de menaj, ajutor pentru prepararea hranei, distribuirea de alimente neperisabile/hrană caldă sau apă potabilă la domiciliu, cumpărături, inclusiv procurarea medicamentelor, activități de administrare și gestionare, deplasări singur/împreună la bancă sau autorități, deplasare la medic sau farmacie etc., activități de petrecere a timpului liber (însoțirea la diverse evenimente, plimbări în exteriorul locuinței, companie, citire, comunicare etc.), informare, îndrumare și consiliere socială sau medicală, despre drepturile și obligațiile persoanelor în vârstă sau a persoanelor cu dizabilități, despre alternative de sprijin, îndrumare, sprijin și consiliere privind adoptarea, menținerea unui model de viață sănătos și activ).
- Servicii de natură medicală (monitorizarea parametrilor fiziologici, activități de tratament, îngrijire, manevre terapeutice pentru evitarea complicațiilor secundare).

Asistenții sociali informează beneficiarii cu privire la serviciile sociale acordate, identifică și selecționează beneficiarii împreună cu coordonatorul proiectului, elaborează planul de intervenție împreună cu personalul medical, oferă la nevoie ajutor pentru obținerea drepturilor sociale, participă la monitorizarea, evaluarea și controlul serviciilor sociale.

De asemenea, asistenții sociali oferă sprijin în rezolvarea unor probleme administrative cum ar fi elaborarea sau prelungirea unor documente legale necesare beneficiarului, însoțirea sa și reprezentarea intereselor sale la unele instituții publice, administrative, spitale etc., respectiv țin legătura cu aparținători și se implică în rezolvarea eventualelor conflicte dintre aceștia.

II.3. Persoane de etnie romă

II.3.1. ”Facilitarea creșterii nivelului de educație al copiilor romi din mediul rural”

Este o inițiativă a Primăriei Comunei Cășeiu, județul Cluj, desfășurată pe o perioadă de 36 luni, ale cărui obiective principale sunt acelea de:

- asigurare a accesului egal la educație pentru un număr de 1200 elevi romi din clasele a VII-a și a VIII-a expuși riscului de părăsire timpurie a școlii (prin acordarea de sprijin financiar, pregătire suplimentară în vederea tezelor cu subiect unic și motivarea lor pentru menținerea în sistemul de învățământ),
- stimulare a menținerii unui număr de 750 de elevi romi din clasa a IX-a, în învățământul liceal (prin facilitarea adaptării acestora la cerințele noului mediu, atât din punct de vedere financiar, cât și în relația cu școala, în vederea asigurării de oportunități egale pe piața forței de muncă),
- creșterea competitivității și asigurarea de oportunități sporite pentru participarea ulterioară pe piața muncii pentru un număr de 450 de elevi romi din clasele a X-a, a XI-a, și a XII-a, din licee și școli de arte și meserii (prin promovarea excelenței în educație, a obținerii de rezultate școlare bune).

Activitățile întreprinse pentru beneficiarii proiectului la nivelul comunității fiind de:

- consiliere copil și familie,
- acordare beneficii de asistență socială în vederea susținerii copiilor într-o formă de învățământ,
- sprijinirea copiilor în mod gratuit, în vederea acumulării a cât mai multor informații necesare susținerii tezelor cu subiect unic,
- consilierea în vederea obținerii sprijinului financiar ”Bani de liceu”, pentru elevii ciclului liceal.

Un număr de 9 elevi de etnie romă, din clasele VII – X, au fost asistați în procesul de întocmire a dosarelor necesare pentru obținerea unui sprijin financiar, sub formă de burse sociale, oferite în cadrul proiectului Agenției Naționale pentru Romi intitulat ”Educația copiilor romi – calea spre un loc de muncă stabil”, în ani școlari 2010-2011, 2011-2012.

În urma derulării activităților proiectului, un număr de 6 copii de etnie romă au susținut și absolvit examenul de capacitate. Doi dintre elevii absolvenți ai clasei a VIII-a, beneficiari ai sprijinului financiar oferit în cadrul Proiectului ”Educația copiilor romi – calea spre un loc de muncă stabil”, au absolvit clasa a IX-a, în anul școlar 2011-2012.

Succesul initiativei a depins și de resursele utilizate/alocate, respectiv resurse familiale, resurse din comunitate: școala, primăria, agenți economici și resurse financiare alocate din cadrul proiectului.

II.3.2. Centrul de Incluziune Socială (“Împreună pentru un început sigur!”)

Centrul de Incluziune Socială a fost realizat în cadrul proiectului POSDRU “Împreună pentru un început sigur!” implementat de Direcția de Asistență Socială și Medicală (DASM), Cluj-Napoca, județul Cluj.

Proiectul vizează dezvoltarea capacităților de integrare socială și implicarea activă a persoanelor sau familiilor marginalizate social sau care sunt în risc de marginalizare și excluziune socială, pentru depășirea situațiilor de dificultate prin:

- informare, consiliere, medierea muncii pe piața internă,
- monitorizare post-angajare,
- sprijin în demararea proiectelor lucrative și de economie socială,
- formare profesională sau facilitarea accesului la formare profesională.

Proiectul își propune:

- creșterea gradului de ocupare a persoanelor de etnie romă și a persoanelor cu dizabilități, precum și a celorlate categorii de persoane supuse riscului de marginalizare și excluziune socială,
- prevenirea și reducerea fenomenului excluziunii sociale a persoanelor de etnie romă și a persoanelor cu dizabilități,
- îmbunătățirea condițiilor de viață și muncă a persoanelor de etnie romă și a persoanelor cu dizabilități,
- oferirea de soluții în rezolvarea problemelor profesionale a persoanelor de etnie romă și a persoanelor cu dizabilități,

- conștientizarea importanței formării profesionale de către persoanele de etnie romă și persoanele cu dizabilități,
- îndrumarea persoanelor de etnie romă și a persoanelor cu dizabilități în alegerea profesiei,
- oferirea alternativelor de pregătire profesională a persoanelor de etnie romă și a persoanelor cu dizabilități,
- asigurarea accesului persoanelor de etnie romă și a persoanelor cu dizabilități la informații privind ocupațiile, meseriile și profesiile cerute pe piața muncii, precum și la informații privind posibilitatea participării la cursuri de calificare/recalificare profesională și la certificarea competențelor dobândite non formal,
- asigurarea accesului persoanelor de etnie romă și a persoanelor cu dizabilități la consiliere profesională,
- realizarea de parteneriate și acorduri de colaborare cu asociații profesionale, patronale, sindicale și întreprinzători/angajatori,
- realizarea unei intervenții integrate în cadrul instituțional al DASM, respectiv la nivelul municipiului Cluj-Napoca, în incluziunea socială a persoanele de etnie romă și a persoane cu dizabilități, precum și a celorlalte categorii de persoane marginalizate social sau supuse riscului de marginalizare și excludere socială.

Numărul de beneficiari ai acestor măsuri a fost:

- 531 persoane din care 472 de etnie roma și 59 persoane cu dizabilități au beneficiat de informare și consiliere,
- 106 persoane din care 57 de etnie roma și 49 persoane cu dizabilități au beneficiat de formare profesională
- 111 beneficiari, din care 79 de etnie roma și 32 persoane cu dizabilități s-au angajat pe piața muncii.

În cadrul proiectului, s-a realizat și o baza de date cu angajatori și potențiali angajatori, precum și cu instituții publice și private de formare profesională.

II.3.3. "Forumul Tinerilor Romi (FTR)"

“Forumul Tinerilor Romi (FTR)” este un grup informal, constituit din 50 tineri romi și neromi, format în anul 2007, de către Fundația Ruhama, din localitatea Oradea, județul Bihor.

Misiunea FTR este promovarea activă a angajamentului civic în rândul tinerilor romi și dezvoltarea de competențe sociale și de implicare în diverse activități, acțiuni și programe de dezvoltare comunitară a tinerilor romi și a prietenilor acestora aparținând altor etnii.

Principalul motiv pentru care a luat ființă Forumul Tinerilor Romi este acela de a promova noi modele de contribuție la asumarea identității tinerilor prin împărtășirea propriilor experiențe de viață.

Tinerii romi sunt încurajați să participe la activitățile Forumului împreună cu prietenii lor romani și maghiari, pentru a învăța astfel să depășească împreună stereotipurile și prejudecățile generate de diferențele etnice.

Proiectul contribuie la capacitarea și dezvoltarea de abilități, cunoștințe, informații în rândul tinerilor, cu scopul de a influența deciziile luate la nivel local cu privire la comunitățile din care provin, sporind astfel stima de sine în rândul propriilor familii, vecini, comunitate, iar pe de altă parte vizează constituirea într-un partener credibil în relația cu autoritățile publice locale, în demersurile de accelerare a procesului administrativ local de îmbunătățire a situației comunităților de romi cărora le aparțin.

II.3.4. "Departamentul de Dezvoltare Comunitară"

Departamentul de Dezvoltare Comunitară al Fundației Ruhama din localitatea Oradea, județul Bihor, desfășoară activități pentru dezvoltarea comunităților sărace, cu precădere de romi, în 44 de orașe și sate din județul Bihor.

Departamentul are ca domenii de activitate:

- dezvoltarea socio-economică a comunităților de romi,
- îmbunătățirea condițiilor de locuit,
- dezvoltarea infrastructurii locale - drumuri, curent electric, apă potabilă etc,
- mobilizarea și împuternicirea romilor,
- capacitarea membrilor comunității în relația cu autoritățile locale,
- îmbunătățirea accesului la educație pentru copiii romi,
- formarea și ocuparea forței de munca rome.

II.3.5. ”Romano Cher – Casa Romilor”

”Romano Cher – Casa Romilor” este un proiect de integrare socială și economică al SC K Consulting Management and Coordination SRL, dezvoltat în parteneriat cu „Agenția Împreună”, finanțat din POSDRU 2007-2013 și având ca scop readucerea pe piața economică și în viața activă a comunității a meseriașului tradițional de etnie romă.

Proiectul vizează în principal meseriașii tradiționali romi care „sunt dispuse să-și adapteze utilitatea și calitatea produselor la alte nevoi ale economiei actuale din România”¹⁵, dar și populația majoritară non-roma, în vederea combaterii prejudecăților, stereotipurilor și convingerilor determinate de criteriile etice.

Proiectul se întemeiază pe „rezultatele unei cercetări socio-antropologice care va ilustra comunitățile de romi în care se mai practică meșteșuguri, specificul cultural și tipul de organizare al fiecărei comunități, felul în care se practică meșteșugul, mijloacele de producție necesare, piețele de desfacere. Tot această cercetare va dezvălui noi strategii pentru adaptarea meseriei la noua economie de piață, moduri de promovare a produselor pe piață și eventuale inovații față de modul tradițional de practicare”¹⁶.

În cadrul proiectului, este implementat un atelier itinerant Romano ButiQ, care a pornit într-un turneu prin cele mai importante orașe ale țării: Iași, Constanța, București, Craiova, Cluj, acesta având scopul de dezvoltare și stimulare a comunităților cu meseriași romi și de expunere în vederea promovării și vânzării produselor lor. De asemenea, atelierul cuprinde și sesiuni de ucenicie adresat publicului larg pentru o înțelegere și conștientizare a acestor meserii tradiționale și a efortului și muncii pe care acestea le presupun.

În cadrul aceluiași atelier, grupul țintă este format, consiliat vocațional și certificat în domeniul precum Administrarea afacerilor și Tehnologia informației și comunicării, Marketing, Relații publice, Management, Formare de formatori.

Altfel proiectul stimulează meșteșugarii romi să-și practice meseriile de o manieră profitabilă, promovându-și în același timp identitatea și valorile culturale și artistice dobândite.

Proiectul își propune totodată și să creeze o rețea socială la nivel național pentru a facilita comunicarea, schimbul de informații, experiențe, bune practici între meseriașii romi, a genera proiecte de colaborare și a facilita procesul de vânzare a produselor.

¹⁵ http://www.agentiaimpreuna.ro/files/Casa_Romilor.pdf

¹⁶ Ibidem

Proiectul mai urmărește și crearea a 30 de rețele locale de informare și consiliere în vederea identificării de soluții la problemele identificate în exercitarea acestor profesii/ meserii și oferirii de sprijin mutual. Aceste rețele se pot transforma inclusiv în bresle, structuri de management a problemelor comunității și promovarea intereselor și valorilor sale.

În plus, proiectul își propune să creeze 500 de locuri de muncă în entități de economie socială.

II.3.6. "Fem.RRrom"

Proiectul Fem.Rrom, implementat de către MMFPSPV, în parteneriat cu: Agenția Națională pentru Romi, Municipal Company of Community Service of Menemeni (KDEDAM) – Grecia, Dyktio Rom (Roma Network) Grecia, Bolt International Consulting - L. Katsikaris & Co Limited Partnership- Grecia, DIASTASI Training and Consulting Services Grecia, Asociația Pakiv România, ISCTE - Instituto Superior de Ciências do Trabalho e da Empresa din Lisabona (Higher Institute for the Sciences of Work and Enterprise) Portugalia, Asociația Euro Proiect Bihor, vizează îmbunătățirea accesului femeilor de etnie romă pe piața muncii prin asigurarea accesului la educație formală, oferirea de servicii de ocupare specializate și personalizate, promovarea și dezvoltarea unor servicii integrate, crearea unor cooperative pentru femei.

Acest proiect este implementat în regiunile București-Ilfov, Nord-Vest, Sud-Vest Oltenia și Centru, obiectivul său general constând în promovarea și susținerea creării de noi locuri de muncă în cooperative pentru femeile de etnie romă, prin creșterea ratei de ocupare a acestora, sporirea gradului lor de calificare și a posibilităților de ocupare și de angajare.

Mai mult decât atât, acest proiect urmărește mobilizarea grupurilor dezavantajate pentru a participa ca actori activi pe piața muncii, susținerea creșterii economice, revitalizarea comunităților rome și promovarea incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile prin integrarea lor pe piața muncii.

Proiectul are 4 obiective specifice, în funcție de care au fost identificate activitățile necesare îndeplinirii obiectivelor, după cum urmează:

- Promovarea conștientizării problematicii incluziunii sociale a persoanelor de etnie romă la nivel regional și municipal,
- Dezvoltarea unor „ateliere de ocupare one-stop” care au ca scop integrarea femeilor de etnie romă/populației de etnie romă în cadrul populației ocupate. Atelierele de ocupare one-stop asigură servicii de ocupare inovative în cadrul carora beneficiarii

primesc toate serviciile într-un singur loc. Aceste ateliere sunt create în următoarele regiuni: Centru, Nord-Vest, Sud –Vest,

- Oferirea de formare în vederea dezvoltării unor aptitudini vocaționale de bază sau specifice pentru femeile de etnie romă (cursuri de antreprenariat, cursuri de IT; oferirea de formare pentru dezvoltarea unor aptitudini).
- Oferirea de asistență în vederea înființării și dezvoltării unor cooperative de producție care promovează produsele și serviciile locale oferite de femeile de etnie romă din anumite regiuni ale României.

Principalele activități ale proiectului sunt axate pe trei direcții ce au o abordare pe verticală:

- Pregătirea și dezvoltarea serviciilor de formare vocațională pentru femeile de etnie romă,
- Îmbunătățirea serviciilor de ocupare pentru femeile de etnie romă,
- Înființarea și dezvoltarea cooperativelor pentru femeile de etnie romă.

Un capitol important constă în diseminarea rezultatelor și crearea de rețele naționale și internaționale, în vederea promovării bunelor practici și a rezultatelor acestui proiect. Acest capitol conține activități precum elaborarea planului de conștientizare, comunicare și diseminare, oferirea de asistență pentru promovarea produselor din cooperative, crearea și operaționalizarea website-ului proiectului.

Principalele rezultate ale proiectului sunt:

- Realizarea de studii regionale în regiunile Nord-Vest, Sud-Vest și Centru incluzând realizarea a cel puțin 3 rapoarte de evaluare a pieței muncii la nivel regional, cel puțin 3 rapoarte privind situația ocupării femeilor române, cel puțin 3 rapoarte regionale care să includă propuneri concrete privind prioritățile programelor de formare și domeniile în care se vor implica cooperativele,
- Înființarea și operaționalizarea a 3 ateliere de ocupare one-stop în regiunile selectate: Centru (județul Alba), Nord-Vest (județul Bihor), Sud-Vest (județul Gorj) incluzând elaborarea metodologiei ce va fi utilizată în cadrul atelierelor de ocupare și redactarea unui manual de consiliere vocațională, formarea personalului ce va opera în cadrul atelierelor, acordarea de servicii în cadrul atelierelor de lucru pentru cel puțin 1.000 de persoane, asistarea la locul de muncă a cel puțin 200 de persoane,

- Acordarea unor servicii acreditate de educație vocațională și formare, pentru cel puțin 550 de persoane, incluzând evaluarea programelor de formare,
- Înființarea și operaționalizarea a 5 cooperative pilot destinate persoanelor de etnie romă incluzând realizarea unei scheme de înființare a cooperativelor, selectarea a 5 propuneri de înființare a cooperativelor și acordarea de asistență pentru înființarea și operaționalizarea cooperativelor pilot, implicarea a cel puțin 50 de persoane de etnie romă în activitățile cooperativelor, dezvoltarea a 5 planuri de afaceri pentru cooperative, realizarea și evaluarea unor planuri anuale pentru cooperative, oferirea de capital pentru investiții la scală redusă, oferirea de asistență tehnică și financiară în vederea dezvoltării cooperativelor,
- Dezvoltarea unei rețele naționale pentru diseminarea de bune practici.

II.3.7. ”Mainstream JOB – calificare inteligentă pentru bunăstarea socială a romilor”

Proiectul Mainstream JOB implementat de către Agenția Națională pentru Romi (ANR), în parteneriat cu Fundația Centrul de Resurse pentru Comunitățile de romi, Asociația Centrul de Resurse și Formare în Profesii Sociale Pro vocație, își propune să ofere soluții pentru incluziunea persoanelor de etnie romă pe piața forței de muncă.

Proiectul se derulează în următoarele regiuni: Centru, Nord-Est, Nord-Vest, Sud-Est, Sud- Muntenia, Sud- Vest Oltenia, Vest, București – Ilfov.

Obiectivele ale proiectului constau în:

- Creșterea gradului de conștientizare a necesității și a beneficiilor incluziunii romilor pe piața muncii,
- Dezvoltarea deprinderilor profesionale / de muncă pentru populația romă, în vederea accesării unui loc de muncă,
- Asigurarea sustenabilității proiectului și a rezultatelor obținute din desfășurarea activităților cu populația de romi prin întărirea parteneriatului din cadrul proiectului.

Grup țintă al proiectului se împarte în două subgrupuri, astfel: primul subgrup format din 1600 de persoane (1200 de romi și 400 de persoane dependente sprijinite) vor fi selectați și incluși în componenta de informare, consiliere, orientare profesională din proiect. Din aceștia vor fi selectați un număr de 700 (250 de femei romi) care vor beneficia de calificare și recalificare (a

doua componentă a proiectului), iar un număr de 400 de persoane vor beneficia de servicii de mediere a muncii (care reprezintă componenta 3 a proiectului).

Din cele 1200 de persoane care vor fi selectate să participe la serviciile de informare, consiliere, mediere, un număr de 100 de persoane vor fi angajate.

Primul subgrup, menționat anterior, include și 400 de membri ai familiilor beneficiarilor, care vor fi incluși în activitățile din cadrul componentei 4 a proiectului, intitulată ”persoane dependente sprijinite”,

Cel de-al 2-lea subgrup va fi inclus în campania de informare și promovare și în cercetarea de la nivel național și transnațional, reprezentând componenta 5 a proiectului.

Cursurile organizate în cadrul proiectului se desfășoară în județele selectate și anume: Bihor, Sălaj, Cluj, Satu Mare, Mureș, Alba, Sibiu, Vâlcea, Dâmbovița, Iași, Harghita și vor consta în cursuri de calificare sau recalificare în meseriile: lucrător instalator pentru construcții, îngrijitoare persoane vârstnice la domiciliu, tapițer, bucătar, asistent de gestiune, apicultor, coafor.

Principalele rezultate obținute în cadrul proiectului sunt:

- Un studiu transnațional care vizează îmbunătățirea accesului și participării romilor pe piața muncii,
- Informarea și consilierea vocațională a unui număr de 1200 romi, din care 600 de femei romi și 70 de tineri romi care părăsesc sistemul de protecție a copilului,
- 700 de participanți la cursuri de calificare sau recalificare profesională,
- 100 persoane (din care 20 femei) angajate pe piața muncii,
- 6 târguri de carieră organizate, cu prezentarea de oferte de locuri de muncă.

II.3.8. ”Inițiativă pentru romii marginalizați”

Proiectul de tip strategic, finanțat prin POSDRU 2007 – 2013, își aduce contribuția la creșterea oportunităților de angajare în muncă a persoanelor de etnie romă, prin facilitarea accesului la servicii de consiliere vocațională și a participării acestora la diferite programe de formare profesională.

Proiectul are un caracter transnațional și susține promovarea incluziunii grupurilor vulnerabile, prin implementarea de măsuri concrete de reintegrare socio-profesională a persoanelor de etnie romă.

Proiectul este implementat de către Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV), în parteneriat cu SC Global Commercium Development SRL din România, Innovacion y Desarrollo Local SL din Spania și Fondazione Giacomo Brodolini din Italia.

Obiectivul general al proiectului îl constituie investiția în capitalul uman, în special în persoane de etnie romă.

Grupul țintă vizat este constituit în special din tineri de etnie romă, aflați într-o situație dificilă. Se urmărește dezvoltarea acestei resurse umane active în economia națională.

Obiectivele specifice ale proiectului sunt:

- Dezvoltarea și diversificarea programelor integrate de consiliere vocațională/mediere a muncii adresate grupului țintă,
- Creșterea calificării profesionale a unui număr de 650 persoane de etnie romă în vederea integrării mult mai facile pe piața muncii,
- Creșterea competențelor antreprenoriale a unui număr de 100 de persoane aparținând categoriei persoanelor de etnie romă,
- Dezvoltarea sectorului economic prin dezvoltarea de afaceri în domeniul meseriilor tradiționale și stimularea angajării de persoane care au participat la activitățile integrate ale proiectului,
- Creșterea vizibilității domeniului meseriilor tradiționale specifice persoanelor de etnie romă în rândul opiniei publice, ca un sector ce aduce beneficii economiei naționale și mai ales turismului,
- Creșterea gradului de informare a grupului țintă privind modul de viață sănătos și de combatere a disfuncțiilor sociale în vederea eliminării factorilor perturbatori ce conduc la considerarea acestui grup ca fiind predispus unei atitudini dăunătoare societății.

Rezultatele proiectului constau în:

- o cercetare sociologică privind nevoile specifice grupului țintă (o analiză a impactului și eficacității măsurilor adresate persoanelor de etnie romă),
- implementarea unui program integrat și sustenabil de orientare și integrare profesională prin acordarea de servicii de informare și consiliere profesională/vocațională și de mediere a muncii, pentru orientarea beneficiarilor spre

- un program de calificare adecvat și/sau un loc de muncă potrivit pregătirii profesionale și așteptărilor lor,
- implementarea unui program de formare profesională pentru un număr de 100 persoane în meserii tradiționale (inclusiv ateliere practice, unde cursanții vor exersa ceea ce au acumulat pe perioada formării, sub îndrumarea instructorilor de practică (meșteșugari cu experiență),
 - proiectarea și implementarea unui program de formare profesională pentru un număr de 550 persoane în diferite meserii cerute pe piața muncii,
 - formarea unui număr de 100 persoane tinere de etnie romă în competențe antreprenoriale,
 - lansarea unei Competiții naționale de promovare a celor mai bune 30 idei de afaceri.
 - realizarea unei campanii de sensibilizare a opiniei publice și a grupului țintă (concepută ca un pachet de acțiuni de informare și promovare cu privire la oportunitățile oferite de meseriile tradiționale).

II.3.9. ”BARRABARRIPEN- model interregional de incluziune destinat femeilor rome”

Proiectul ”BARRABARRIPEN- model interregional de incluziune destinat femeilor rome” este implementat de către Agenția Metropolitană Brașov, în parteneriat cu un număr de 7 entități din două regiuni ale țării, fiind finanțat prin POSDRU 2007-2013.

În prima etapă a proiectului, Agenția Metropolitană Brașov a selectat și calificat 6 mediatori sociali de etnie romă. Aceștia au parcurs sesiunile de instruire din cadrul unui program integrat, premergător cursului acreditat de formare ca mediator social.

Ulterior, la nivelul județului Brașov, au fost organizate cursuri de calificare pentru un număr de 159 femei de etnie romă, cu vârste cuprinse între 18 și 46 de ani, care nu aveau o calificare de bază, sau dețineau o calificare nesolicitată pe piața muncii. Acestea au fost selectate de către echipa locală de implementare, cu sprijinul celor 6 mediatori sociali. Din cele 159 de femei care au început cursul, au fost calificate un număr de 130 femei rome din comunitățile de romi din Săcele, Ormeniș, Făgăraș și Târlungeni, obținând atestate profesionale acreditate, în meseriile: cameristă, lucrător în comerț, patiser, confecționar-asamblor articole textile, tâmplar manual.

Aceste calificări au fost selectate ca urmare a cercetărilor și studiilor de piață efectuate la nivel local și ținând cont de opțiunile femeilor rome.

În cadrul cursurilor, femeile rome au beneficiat și de stagii de practică în cadrul unor firme din județul Brașov.

Totodată, Agenția Metropolitană Brașov a organizat și un târg al locurilor de muncă, ce a avut ca scop integrarea pe piața muncii a femeilor rome care au absolvit programele de calificare sus menționate.

De asemenea, în cadrul proiectului, în localitatea Săcele, în incinta Grupului Școlar Victor Jinga a fost înființat un Centru de Incluziune Socială, care are ca scop oferirea de servicii de consiliere, informare și sprijin pentru realizarea de planuri individualizate pentru femeile rome din județ și pentru identificarea unor soluții la problemele cu care se confruntă femeile rome, în cooperare cu autoritățile administrației publice locale din județ.

II.4. Persoane cu dizabilități

II.4.1. “Centru de zi pentru copii cu dizabilități neuromotorii Grădinița Specială Malteză”

Inițiativă a Asociației „Serviciul de Ajutor Maltez în România”, din localitatea Cluj-Napoca, județul Cluj, Centrul de zi pentru copii cu dizabilități neuromotorii ”Grădinița specială Malteză” este unul dintre cele două proiecte sociale care sunt gestionate de către secretariatul general al asociației.

Proiectul a fost inițiat în anul 1991, când s-au depus toate eforturile pentru înființarea unui centru de zi pentru copii cu dizabilități neuromotorii severe și asociate, cu vârste cuprinse între 2 și 9 ani. Încă de la început, Consiliul local s-a implicat în acest proiect, înțelegând importanța intervenției, pe care a susținut-o constant prin subvenția acordată de la bugetul local.

Misiunea acestui Centru constă în creșterea calității vieții persoanelor cu dizabilități și a familiilor acestora, prin asigurarea serviciilor specializate de educație timpurie și socializare, de recuperare și reabilitare în vederea realizării integrării în școală și comunitate destinate copiilor cu dizabilități neuromotorii, pornind de la convingerea că incluziunea socială trebuie să aibă ca și fundament principiul conform căruia că toți oamenii sunt egali și trebuie respectați și valorizați în egală măsură.

Beneficiarii Centrului sunt copii cu dizabilități neuromotorii severe și asociate, copii cu tulburări din spectrul autist proveniți din familii cu venituri modeste sau din familii monoparentale. O parte din copii sunt instituționalizați în centrele care oferă servicii sociale destinate protecției copilului, aflate în subordinea DGASPC. Anual, numărul beneficiarilor este de 24, toți fiind implicați în activități și programe speciale care au menirea de a-i dezvolta și a le crește calitatea vieții.

Activitățile desfășurate în Centru și serviciile sociale oferite beneficiarilor vizează:

- Dezvoltarea capacităților generale (educative, funcționale și sociale) ale copiilor cu deficiențe neuromotorii în vederea integrării sociale complete a acestora;
- Stimularea capacității de relaționare a copilului cu dizabilități în vederea creșterii gradului de socializare și incluziune socială;
- Identificarea și facilitarea dezvoltării competențelor individuale care determină valorizarea pozitivă a copilului;
- Servicii de integrare și consiliere care să răspundă necesității membrilor familiei copilului cu dizabilități.

De asemenea, Centrul oferă beneficiarilor o paletă largă de activități precum:

- Activități specifice instructiv-educative, în conformitate cu programa din învățământul special preșcolar,
- Activități și programe care vizează dezvoltarea individualității, personalității și valorizarea competențelor copilului,
- Activități de socializare care facilitează învățarea socială și adaptarea socială a copilului,
- Activități specifice de dezvoltare a vorbirii și vocabularului,
- Activități specifice de kinetoterapie,
- Activități specifice de terapie ocupațională,
- Activități de reabilitare și reintegrare prin: educație psihomotrică, stimulare senzorială, terapie ocupațională, terapie cognitiv-comportamentală, kinetoterapie, logopedie, pregătire pentru școlarizare în învățământul de masă sau special, meloterapie,
- Consiliere parentală.

Centrul de zi dispune de o locație accesibilă cu mijloacele de transport în comun (tramvai, troleibuz, autobuz). Copiii beneficiari ai Centrului sunt transportați de la domiciliu la

Centru și retur, cu mijlocul de transport pus la dispoziție conform prevederilor parteneriatului public - privat încheiat între Primăria Municipiului Cluj-Napoca, RATUC și Asociația Serviciul de Ajutor Maltez în România, care asigură transportul copiilor în condiții de maximă securitate.

Începând cu toamna anului 2014, a fost conturat un program de Intervenții Asistate de Animale, în colaborare cu Asociația Dog Assist. Ideea a apărut din dorința de a utiliza tehnici inovative de intervenție prin care copiii cu dizabilități să aibă acces la recuperare, având în vedere faptul că studiile în domeniu au demonstrat faptul că aplicarea acestor tehnici are rezultate remarcabile în cazul afecțiunilor neuromotorii și cognitiv-comportamentale ale beneficiarilor. Scopul acestei inițiative este de a dezvolta un program complementar terapeutic de recuperare pentru copii cu dizabilități care vizează intervenții asistate de animale.

Urmare a acestei inițiative, copiii au manifestat o mai bună relaționare cu mediul extern și au demonstrat progrese în dezvoltarea fizică, o mai bună orientare spațio-temporală, îmbunătățiri la nivelul motricității fine și grosiere, la nivel socio-emoțional, îmbunătățiri ale expresivității mimico-gesticulare, dobândirea abilităților de reglare emoțiilor, stimă de sine și autoeficacitate mai ridicată, număr mai mare de interacțiuni sociale și îmbunătățiri ale abilităților sociale. La acestea se adaugă reducerea gradului de dependență a copiilor cu deficiențe neuromotorii față de părinți / îngrijitori prin creșterea autonomiei de mișcare și relaționare cu mediul proxim.

Beneficiile pentru familiile acestor copii au constat în:

- monitorizarea anuală în vederea optimizării condițiilor de dezvoltare și stimulare a copilului cu dizabilități neuromotorii;
- completarea cunoștințelor cu privire la noile abordări ale copilului cu dizabilități și noile metode terapeutice existente, ale căror beneficii să descopere prin participarea activă în program.

II.4.2. ”Soluții de integrare pentru grupuri vulnerabile”

Proiectul a fost inițiat de DGASPC Vrancea, în parteneriat cu Centrul de Consultanță și Studii Europene Galați și SC SIDA SRL Italia, fiind finanțat din POSDRU 2007-2013, Axa 6- Promovarea Incluziunii Sociale, DMI Îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii.

Proiectul valorifică experiența dobândită în implementarea parteneriatului public – privat transnațional între DGASPC Vrancea, Centrul de Consultanță și Studii Europene Galați și SC SIDA Group Italia.

Obiectiv general al proiectului îl reprezintă promovarea și implementarea principiului egalității de șanse în accesul la educație și pe piața muncii a 3 categorii de grupuri vulnerabile: persoane cu dizabilități, romi și tineri cu vârsta mai mare de 18 ani care au părăsit sistemul de protecție a copilului, din regiunea de dezvoltare Sud-Est, în vederea aducerii contribuției la construcția unei societăți inclusive și coezive.

Proiectul a vizat:

- analiza situației grupurilor vulnerabile în vederea identificării nevoilor de pregătire profesională și a competențelor obținute pe alte căi decât cele formale, în vederea facilitării accesului pe piața muncii;
- dobândirea competențelor și a calificarilor de bază pentru 210 persoane aparținând grupurilor vulnerabile în vederea valorificării lor într-o ocupație cerută pe piața muncii;
- promovarea principiului egalității de șanse pentru accesul pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități, precum și schimbarea atitudinii privind grupurile vulnerabile în rândul angajaților și a angajatorilor;
- proiectarea și implementarea unor măsuri active de acompaniere și ocupare pe piața muncii a celor 3 categorii de grupuri vulnerabile.

Grupul țintă al proiectului este format din 183 persoane cu dizabilități, 50 persoane de etnie romă, 30 tineri cu vârste cuprinse între 18 și 24 ani care au părăsit sistemul de protecție a copilului, la care se adaugă 10 persoane instruite din cadrul instituțiilor publice/private (manageri).

Prin aplicarea criteriilor cuprinse în Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății (CIF) ca activitate în proiect, evaluarea și selecția persoanelor cu dizabilități în vederea includerii acestora la cursurile de formare de competențe profesionale s-a realizat și din punct de vedere social, considerând că dizabilitatea este în principal o problemă creată social, care depinde de integrarea individului în societate.

Dacă dizabilitatea era considerată anterior un atribut al unui individ, prin implementarea acestui model, dizabilitatea este considerată ca fiind un complex de condiții create de mediul social.

Din această nouă perspectivă, modelul a inclus sensibilizarea și informarea potențialilor angajatori cu privire la necesitatea adaptării locului de muncă la nevoile persoanelor cu dizabilități a căror capacitate și performanță este evaluată potrivit noilor tehnici aplicate de către psihologi și experți în orientare vocațională și profesională.

Certificarea de competențe și calificarea în meserii căutate pe piața muncii în continuă schimbare, completată cu educația non-formală, a inclus și familiarizarea grupului țintă cu tehnologia informației (TIC).

Proiectul a oferit grupului țintă o experiență profesională completă, prin jocuri de rol, simulări ale unor situații de viață, pregătire și susținere de interviuri de angajare cu potențialii angajatori, cu scopul de a simula situații reale potențiale, în care beneficiarul se află față în față cu angajatorul și a diminua stresul asociat unui asemenea eveniment.

Urmare a acestui proiect, 238 beneficiari au participat la programele de calificare / recalificare destinate grupurilor vulnerabile, din care: 42 persoane de etnie romă, 168 persoane cu dizabilități, 28 tineri peste 18 ani care au părăsit sistemul de protecție a copilului.

Mai mult, 263 persoane au beneficiat de consiliere /orientare în vederea facilitării accesului pe piața muncii, 151 persoane cu dizabilități au fost calificate în meserii precum: lucrător în alimentație, lucrător în comerț, cameristă, frizer, floricultor - peisagist, 28 persoane de etnie romă au fost calificate în meserii precum: asfaltator și agent curățenie clădiri și mijloace de transport, 28 tineri au fost calificați în meserii precum: lucrător finisor și agent curățenie clădiri și mijloace de transport și 12 participanți la cursuri de formare profesională au găsit un loc de muncă în termen de 6 luni de la finalizarea acestora.

II.4.3. “START de la Educație la Viață”

În baza unui parteneriat încheiat între Asociația Autism Transilvania și Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Cluj, se asigură zilnic accesul la educație și terapie de recuperare/compensare pentru un număr de 33 de copii cu tulburări din spectrul autist, grupați în 7 clase speciale, printr-un proiect care propune un model inovator de colaborare între instituții pentru susținerea educației copiilor cu autism din România.

Toate acțiunile acestui proiect pilot sunt centrate pe copil, înglobând cele mai noi metode, terapii și practici din psihopedagogia specială, adaptate particularităților copiilor cu autism

și particularităților individuale, sprijinindu-i să-și atingă potențialul maxim de dezvoltare, pregătindu-i, în măsura posibilităților, pentru integrarea în învățământul de masă și în comunitate.

Principalele obiective ale proiectului sunt:

- Asigurarea zilnică a accesului la educație și terapie de recuperare/ compensare pentru un număr de 33 de copii care prezintă tulburări din spectrul autist (TSA); printr-o intervenție precoce și specializată,
- Asigurarea accesului la informare, documentare, asistență și perfecționare inițială și continuă a cadrelor didactice și specialiștilor în recuperarea socio-psihipedagogică a persoanelor cu TSA,
- Promovarea voluntariatului și creșterea responsabilității sociale – prin implicarea studenților și elevilor din școlile de masă în activități de voluntariat în sprijinul persoanelor cu dizabilități,
- Crearea unui model de bune practici de cooperare între instituții publice și private, în vederea incluziunii școlare și sociale a persoanelor cu tulburări din spectrul autist.

Activitatea din cele 7 clase se desfășoară într-un spațiu nou construit, adecvat și dotat cu toată logistica necesară (mobilier specific activităților derulate, calculatoare, echipamente electronice, supraveghere video, materiale didactice de specialitate etc.).

De asemenea, pe lângă cele 7 săli de clasă, există cabinet logopedie, sală de kinetoterapie, sală de ergoterapie, sală de relaxare, sală consiliere părinți, băi, bucătărie didactică, sală de mese etc., precum și un spațiu exterior cu loc de joacă adecvat și o grădină senzorială.

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Cluj asigură înscrierea copiilor în sistemul de învățământ, pe baza certificatului de orientare școlară, accesul egal al copiilor la servicii educaționale, terapeutice și complementare oferite, precum și finanțarea desfășurării activității educative prin încadrarea personalului didactic, didactic auxiliar și nedidactic și plata utilităților spațiului în care se desfășoară activitățile cuprinse în proiect (prin sprijinul Consiliului Județean Cluj).

Proiectul se derulează anual (septembrie – iunie), cu posibilitatea prelungirii la începutul fiecărui an școlar, fiind implementat cu ajutorul unei echipe complexe, formată din:

- 7 terapeuți specializați în incluziune școlară, care acordă asistență zilnică copilului cu autism și care implementează activitățile de informare și formare de abilități necesare interacțiunii sociale, conform planului de intervenție individualizat,

- 2 coordonatori specializați în incluziune școlară și terapii acreditate pentru recuperarea copiilor cu autism care supervizează întreaga activitate derulată de cei 7 terapeuți, întocmesc planurile individuale de intervenție, ajustează constant obiectivele individuale și de grup în toate cele 7 clase,
- 21 de cadre didactice și personal auxiliar care asigură procesul educațional, în baza unei programe academice, în conformitate cu curriculumul național avizat de Ministerul Educației și Cercetării Științifice.

Activitatea terapeutică (terapie cognitiv-comportamentală, kinetoterapie, terapie senzorială, logopedie, terapie prin joc etc.) este susținută la nivel individual sau de grup de către terapeuți specializați, iar activitatea didactică este susținută de cadre didactice pregătite pentru specificul copiilor cu tulburări de spectru autist.

Serviciile oferite de către cadrele didactice și terapeuți sunt:

- activități didactice de instruire, predare, evaluare;
- terapie educațională complexă și integrată;
- logopedie;
- ergoterapie;
- meloterapie;
- kinetoterapie;
- terapie ocupațională;
- activități extrașcolare (inot, karate, baschet etc.);
- servicii alternative de abilitare și integrare familială și socio-școlară;
- consiliere, informare și susținere a familiei;
- formarea și acordarea de sprijin familiei copilului;
- activități ce au ca obiectiv informarea și sensibilizarea comunității clujene referitor la problematica persoanelor cu tulburări din spectrul autist și a familiilor acestora.

Programele educațional-comportamentale derulate sunt cele care și-au demonstrat eficacitatea în cazul educației copiilor și adulților cu TSA și acestea conțin ca elemente de bază: principiile învățării structurate (structurarea clasei, predării-învățării, folosirea suportului vizual, individualizare etc.), strategii comportamentale (un plan aplicat consecvent de către toți cei implicați în creșterea și educarea copilului) și terapii complementare (logoterapie, integrare senzorial, terapie prin artă etc.)

II.4.4. “Complex de Servicii Sociale Comunitare pentru Copii și Adulți - Cluj”

Complexul este organizat și funcționează în cadrul DGASPC Cluj / Centrul Comunitar Județean Cluj, cuprinzând 6 centre :

1. Centrul de Recuperare pentru copii cu autism,
2. Centrul de Recuperare pentru copii cu dizabilități neuro-psiho-motorii,
3. Centrul de Integrare socio-profesională pentru tinerii care părăsesc sistemul de protecție a copilului,
4. Centrul de Recuperare pentru persoane adulte cu dizabilități neuro-psiho-motorii,
5. Centrul de Recuperare pentru persoane cu demență Alzheimer,
6. Centrul de Integrare socio-profesională a persoanelor cu dizabilități.

Misiunea centrelor este de a oferi servicii sociale specializate și servicii de îngrijire socio-medicală pentru a stimula capacitatea tuturor beneficiarilor Centrului de integrare / reintegrare în societate, de a îmbunătăți și menține starea lor de sanatate, de a dezvolta autonomia acestora și de a preveni riscul de marginalizare și excluziune socială.

Centrul comunitar vizează:

- recuperarea, reabilitarea și integrarea socială a copilului și adultului cu dizabilități,
- încurajarea și facilitarea îngrijirii persoanelor cu Alzheimer și alte tipuri de demențe,
- prevenirea agravării situației de dependență;
- consiliere și suport în vederea integrării socio - profesionale a persoanelor cu dizabilități și a tinerilor care provin din sistemul de protecție a copilului, cu vârste cuprinse între 14 și 18 ani și peste 18 ani.

Serviciile oferite în cadrul centrului comunitar sunt:

- servicii sociale,
- logopedie,
- intervenție psihologică,
- kinetoterapie,
- fizioterapie,
- masaj,
- asistență medicală,
- hidroterapie,

- evaluare vocațională,
- orientare profesională,
- formare și dezvoltare personală,
- medierea legăturii beneficiarului cu piața forței de muncă,
- monitorizare și consiliere postangajare.

De asemenea, centrul organizează evenimente cu prilejul Zilei Internaționale a Persoanelor cu Dizabilități, Zilei Mondiale Alzheimer, Zilei Mondiale a Persoanelor cu Sindrom Down, Zilei Internaționale a Autismului.

Centrul comunitar oferă întreaga paletă de servicii sociomedicale atât pentru copii cât și pentru adulți și persoane vârstnice, fiind totodată implicat în proiectul “Autism Round Table” derulat de Ambasada SUA în România și colaborând pentru organizarea diverselor evenimente destinate persoanelor cu dizabilități cu entități de la nivelul comunității (instituții de învățământ, societăți comerciale, ONG-uri etc) precum: organizare de conferințe naționale pe teme de recuperare și incluziune socială, acțiuni în vederea conștientizării comunității clujene asupra importanței incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități. La acestea se adaugă colaborarea cu centre de recuperare din străintate în vederea supraspecializării personalului pe diferite arii de intervenție, oferirea unui tip de terapie inovatoare în contextul recuperării la copil și adult: mobilizarea orofacială/ terapia miofuncțională în sfera tulburărilor de masticatie, voce și deglutiție.

Centrul comunitar, prin activitățile desfășurate, a contribuit la îmbunătățirea și menținerea stării de sănătate a copiilor/persoanelor cu dizabilități, creșterea calității vieții în contextul integrării socio-profesionale a persoanelor cu dizabilități și a tinerilor care părăsesc sistemul de protecție a copilului; valorificarea potențialului funcțional al acestora; activarea principalilor factori implicați în procesul de integrare socio-profesională: adulți cu dizabilități și familiile acestora, angajatori, autorități publice și ONG-uri.

II.4.5. ”Servicii sociale integrate și formare vocațională pentru persoane cu dizabilități”

Proiectul finanțat prin POSDRU 2007 – 2013 și implementat de către Asociația Profesională Neguvernamentală de Asistență Socială ASSOC Baia Mare, în parteneriat cu Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, Bedrijfskundig Buro Mink (Adapt-Ability) din Olanda, Asociația PHOENIX-SPERANȚA din Mediaș, județul Sibiu, are ca

grup țintă 20 de manageri, 50 de persoane cu dizabilități, 12 angajați ai organizațiilor societății civile, 100 angajați ai agențiilor publice/private care furnizează servicii sociale și de ocupare a grupurilor vulnerabile.

Obiectivul proiectului constă în creșterea accesului pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități, prin crearea unui cadru formal fundamentat științific de evaluare, activare, acreditare și accesibilizare.

Pentru acest obiectiv, proiectul dezvoltă o abordare pe trei direcții intitulată ”conceptul triplu – A” (Activare, Acreditare, Accesibilizare) și prezentată în figura de mai jos.

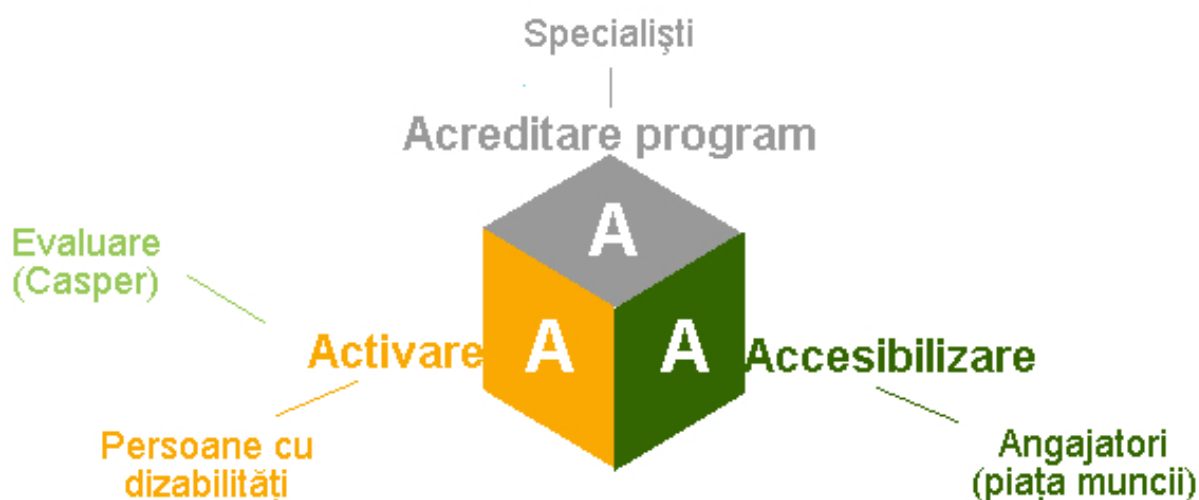

Figura nr.6 ”Conceptul triplu – A”¹⁷

Acest concept are la bază faza inițială a Evaluării, inventarierea potențialului funcțional fără de care acțiunile ulterioare ar genera doar rezultate aleatorii și inconsistente.

Evaluarea are la bază elaborarea unui instrument fundamentat științific privind evaluarea obiectivă a restantului funcțional în raport cu capacitatea de muncă a persoanelor cu dizabilități;

Activarea constă într-un set de acțiuni de consiliere a persoanelor cu dizabilități pe baza rezultatelor evaluării, punându-se accent primordial pe creșterea motivației acestor persoane în ceea ce privește dezvoltarea lor profesională și personală;

¹⁷ <http://www.diz-abilitate.ro/>

Acreditarea constă într-un set de acțiuni centrate pe pregătirea profesională și acreditarea profesioniștilor (consilieri vocaționali pentru persoane cu dizabilități) implicați în ghidarea ambelor categorii: a persoanelor cu dizabilități și cea a organizațiilor care angajează persoane cu dizabilități. Consilierii vocaționali pentru persoane cu dizabilități vor oferi sprijin în dezvoltarea abilităților de muncă și respectiv vor identifica locuri de muncă adecvate sau potențial adecvate persoanelor cu dizabilități;

Accesibilizarea vizează derularea unei campanii de informare, conștientizare și sensibilizare centrată pe schimbarea mentalităților și creșterea interesului angajatorilor pentru a angaja persoane cu dizabilități.

Proiectul propune elaborarea și implementarea unui model adaptat de evaluare a restantului funcțional (capacitatea de muncă) și facilitarea formării, certificării și angajării pe piața muncii pentru persoanele cu dizabilități (fizice, mentale, neuro-motorii, etc.).

Un rezultat important al proiectului este dezvoltarea unui sistem de evaluare a potențialului de muncă a persoanelor cu dizabilități – testul Casper. Evaluarea crește șansele de angajare prin prezentarea unor informații obiective despre abilitățile proprii, într-un interviu de angajare. Implementarea acestui proiect aduce beneficii comunității prin:

- Dezvoltarea unui Centru de Dezvoltare a Abilităților de Muncă care funcționează sub forma unei întreprinderi sociale în care numărul persoanelor angajate a crescut de la 7 persoane cu dizabilități în timpul proiectului, la 12 în prezent,
- Sensibilizarea unui număr de cel puțin 50.000 de persoane din comunitate în ceea ce privește problemele privind dizabilitatea,
- Dotarea serviciilor de evaluare a persoanelor cu dizabilități din toate județele țării cu instrumente de evaluare acreditate a potențialului de muncă al acestora și formarea a cel puțin doi specialiști din fiecare județ,
- Sensibilizarea comunității prin CARAVANA CASPER, care a angrenat în mod direct un număr de aproximativ 50 de voluntari care au făcut ca această campanie să fie un eveniment mediatizat și vizibil în fiecare județ din România.

II.5. Persoane fără adăpost

II.5.1. ”Centru de primire în regim de urgență pentru persoane fără adăpost Sfânta Teodora-Tg. Neamț”

Centrul a fost înființat de către Asociația ANGEL, în parteneriat cu Primăria Tg. Neamț și Parohia Sf. Nicolae, cu scopul de a sprijini și facilita incluziunea socială a persoanelor fără adăpost, înlăturând riscul marginalizării acestor persoane și stimulând participarea acestora la viața socială, economică și culturală, printr-o intervenție pluridisciplinară.

Beneficiarii direcți ai Centrului sunt persoane adulte fără adăpost sau familii cu copii aflate în situații de urgență vitală și socială care se află în stradă, persoane care și-au pierdut locuința și nu au resurse materiale și financiare, sau nu au o locuință funcțională (cu curent electric, apă etc.), persoane care sunt fără adăpost de peste 3 luni și care nu au tulburări grave de comportament (boli psihice grave: schizofrenie etc.).

Beneficiarii indirecti ai programului sunt familiile din care provin beneficiarii direcți, comunitatea și societatea civilă din Tg. Neamț, profesioniștii și voluntarii care activează în domeniul serviciilor sociale în Tg. Neamț.

Rezultatele acestei inițiative au constatat în construirea unui adăpost de urgență cu o suprafață de 665 mp funcționali, bransat la utilități, beneficiind de o echipă formată din 9 membrii angajați ai Centrului.

Până la data de 31 iulie 2013, Centrul a identificat și contactat un număr de 239 beneficiari, din care 234 s-au dovedit a fi eligibili, iar 209 au fost găzduiți în Centru.

Totodată un număr de 29 familii au fostacompaniate și un număr de 58 persoane au fost reintegrate în familie și/sau societate.

II.5.2. ”Atelierul ocupațional al organizației Samusocial România”

Proiectul, finanțat de DB Schenker și implementat de organizația non-guvernamentală Samusocial România, este dedicat persoanelor adulte fără adăpost apte de muncă din București.

Adițional serviciilor acordate în caz de urgență socială sau cele de consult medical, Samusocial vizează și reintegrarea socio-profesională a persoanelor adulte fără adăpost.

Pentru a parcurge traseul reintegrării, activitățile asistenților sociali, consilierului profesional și psihologului, sunt de implicare și încurajare a participării active a beneficiarilor focalizându-se pe:

- analiza nevoilor beneficiarilor (restabilirea încrederii în sine, motivarea, activarea resurselor personale și a atitudinii pro-active),
- stabilirea obiectivelor de mentorat specifice fiecărui individ,
- consiliere în ceea ce privește comportamentele de risc,
- consiliere de tip mentorat în privința abilităților de comunicare asertivă, de prezentare personală, rezolvare pașnică a conflictelor,
- servicii de asistență și îndrumare în vederea reinsertiei socio-profesionale și anume căutarea împreună cu fiecare beneficiar în parte a unui loc de muncă, pregătirea pentru interviu, monitorizarea cazului în vederea păstrării locului de muncă.

Pentru a reduce riscul recăderii în situația de dificultate, paralel cu aceste activități, asistentul social facilitează/ intermediază dobândirea / găsirea unui adăpost, identificarea fondurilor necesare pentru plata abonamentului de transport necesar deplasării la locul de muncă, identificarea resurselor necesare pentru achiziționarea hranei, până la încasarea primului salariu de către beneficiar, moment de la care acesta își va suporta singur aceste cheltuieli.

În cadrul Atelierului ocupațional pentru persoane fără adăpost, un număr de 100 beneficiari, organizați în grupuri de câte 20 de persoane /sesiune, participă la o sedință cu durata de 4 ore/zi, o zi/săptămână. În acest timp, beneficiarii învață să urmeze activitățile programate, să-și îmbunătățească abilitățile de producere de bunuri: antrenarea abilităților de lucru în echipă, a deprinderilor motorii sau formarea unor noi deprinderi, antrenarea unei game largi de abilități cognitive (atenție, memorie, raționamente logice), însușirea unor noi competențe profesionale, formarea unor abilități de comunicare asertivă și a unor abilități de bază de negociere, socializând totodată într-un cadru structurat și definit și beneficiind de consiliere (individuală sau de grup).

Pentru a diminua dependența acestor beneficiari de asistența socială, inițiativa vizează reintegrarea beneficiarilor în societate, sprijinindu-i pe cei eligibili în vederea ocupării unui loc de muncă. Acest proces este unul complex care presupune:

- obținerea tuturor documentelor necesare angajării persoanelor adulte fără adăpost (începând cu obținerea cărții de identitate, a documentelor care atestă studiile, a istoricului de muncă),

- stabilizarea și/sau îmbunătățirea stării de sănătate astfel încât aceștia să poată ocupa un loc de muncă,
- antrenarea acestora pentru un program de lucru ordonat,
- antrenarea pentru efectuarea unor munci manuale,
- motivarea pentru muncă și redarea încrederii în sine.

Toate aceste activități sunt susținute de către asistenți sociali, medici, consilier ocupațional.

II.5.3. ”Programul de ajutor de urgență pentru copiii și adulții străzii”

Programul este derulat de echipele mobile ale Samusocial România, în parteneriat cu echipele mobile ale Fundației Parada, având drept obiectiv sprijinirea adulților și copiilor străzii și oferirea de ajutor pentru soluționarea problemelor care au determinat această situație de risc.

Datorită intervenției profesioniste din partea echipelor mobile ale Samusocial România și Fundației Parada, programul facilitează accesul persoanelor adulte fără adăpost și a copiilor străzii la servicii medicale și sociale și îi încurajează în adoptarea unei atitudini active și responsabile.

Echipele mobile de noapte ale Samusocial România, care au în componența lor un medic generalist, respectiv medic psihiatru în echipa mobilă psihiatrică, un asistent social și un șofer, sunt prezente pe străzile din București, de luni până joi.

Medicii sunt cei care diagnostichează și tratează cazurile întâlnite în stradă, de multe ori acestea fiind nedepasabile, iar actul medical fiind făcut în stradă, la locul de adăpostire.

Asistentul social de pe echipa mobilă de noapte este un ajutor prețios pentru medic, în vederea orientării beneficiarului spre servicii de îngrijire adaptate resurselor și drepturilor sale administrative.

Șoferul are un rol important pentru că intră în contact cu persoanele fără adăpost, oferindu-le o supă sau un ceai cald, iar vara apă plată.

De asemenea, o echipă mobilă de zi are program de lucru de luni până joi la sediul asociației. Asistentul social de pe echipa mobilă de zi face demersuri pentru obținerea actelor de identitate / stare civilă, a beneficiilor de asistență socială, asigurărilor sociale etc. În plus, acesta este ajutat de către colegii de la Centrul socio-psiho-medical, în intermedierea găsirii unui loc de muncă pentru cazurile cu șanse de reinserție socio-profesională.

Activitățile desfășurate de echipele mobile Samusocial România constau în:

- identificarea adulților străzii, evaluarea și selecția lor;
- instituirea tratamentului medicamentos adecvat și cu efecte secundare minime în vederea creșterii calității vieții adulților străzii;
- monitorizarea cazurilor;
- reevaluarea schemei terapeutice consecutiv monitorizării;
- internarea cazurilor cronice în spitale/centre specializate cu care se păstrează legătura în vederea monitorizării;
- informarea și consilierea socială;
- reevaluarea planului de intervenție socială în vederea adaptării la nevoile beneficiarilor;
- sprijin în vederea obținerii actelor de identitate/stare civilă/ referirea către găsirea unui loc de muncă;
- anchete psiho-sociale;
- ajutor material punctual care constă în oferirea de saci de dormit, îmbrăcăminte, încălțăminte și alimente.

Echipa mobilă Parada are vizite pe teren de trei ori pe săptămână (luni, miercuri și joi), pentru a răspunde nevoilor celor 14 grupuri diferite compuse din copii, tineri și familii aflate în stradă/ fără adăpost.

Activitățile desfășurate de aceasta sunt:

- consiliere socială și psihologică individuală și de grup;
- acompaniere și sprijin în vederea reluării contactului cu familia;
- demersuri în vederea obținerii actelor de identitate, a foilor matricole și a altor acte;
- suport pentru accesarea unor servicii publice specializate;
- intermediere și mediere pentru includerea beneficiarilor în servicii specializate oferite de alte fundații și asociații;
- sprijin în vederea obținerii unui loc de muncă (analize medicale, furnizarea de produse de igienă, îmbrăcăminte, încălțăminte);
- anchete psiho-sociale;
- ajutor nutrițional;
- reintegrarea și susținerea copiilor / tinerilor în familie.

Programul de ajutor de urgență pentru copiii și adulții străzii este finanțat de BRD Groupe Société Générale.

II.5.4. ”Modalități de a depăși situația persoanelor fără adăpost în Europa Centrală”

Proiectul de parteneriat strategic Erasmus + unește organizațiile care lucrează cu persoanele fără adăpost din Ungaria, Polonia, România și Republica Cehă.

Scopul proiectului este de a încuraja utilizarea de practici bazate pe experiență, în vederea susținerii persoanelor fără adăpost în contexte specifice de politici locale.

Proiectul este coordonat de Budapesta - Centrul Metodologic de politică socială și instituțiile sale (BMSZKI, HU), în parteneriat cu SAD (CZ), Fundația Ius Medicinæ (PL), Casa Ioana (RO), Habitat for Humanity (HU) și FEANTSA.

Obiectivele proiectului constau în:

- identificarea obstacolelor cu care se confruntă persoanele fără adăpost atunci când încearcă să acceseze piața imobiliară și schimbul de bune practici locale,
- împărtășirea și evaluarea bunelor practici în sprijinirea persoanelor fără adăpost pentru acces la locuințe,
- identificarea nevoilor de formare și opțiuni existente pentru asistenții sociali pentru a ajuta persoanele fără adăpost sau comunitățile mai eficiente.

Pe durata de doi ani a parteneriatului (septembrie 2014- august 2016) acesta urmărește:

- Identificarea unor soluții locale de schimb pentru facilitarea accesului la locuințe pentru persoanele fără adăpost din țările CEE,
- Colectarea și publicarea acestor practici, împreună cu studii de caz relevante,
- Formularea de recomandări de politici la nivel național și al Uniunii Europene,
- Crearea unui " best of" care să includă cele de mai sus,
- Să pună bazele pentru un posibil curriculum de formare pentru lucrătorii din prima linie din acest domeniu,
- Testare și comentarii asupra primului ghid de ”Housing First”, de instruire, dezvoltat de FEANTSA.

II.5.5. ”Insertia socio – profesională a persoanelor aflate în risc de excluziune socială”

Asociația Ateliere fără Frontiere a dezvoltat și implementat acest proiect, al cărui scop a fost acela de a oferi locuri de muncă persoanelor dezavantajate în ateliere sociale și de solidaritate, pentru a le pregăti în vederea reintegrării lor complete, profesionale și sociale.

Inițiativa vizează trei direcții de acțiune principale, și anume: combaterea excluziunii sociale, protecția mediului, educația și dezvoltarea comunitară.

În luna mai 2009, Ateliere fără Frontiere a lansat la București primul atelier de integrare prin muncă, oferind persoanelor aflate în dificultate un contract de muncă pe o perioadă de maxim 24 de luni, o experiență productivă de muncă într-una din ocupațiile din domeniile: reciclare, logistică, împachetare, manevrarea mărfurilor, curățenie, transport, croitorie, precum și monitorizare individuală, constând din servicii de consiliere, orientare, formare profesională, ocupare, prin intermediul parteneriatelor încheiate cu ONG-uri, instituții și companii private.

Beneficiarii programului sunt persoane apte de muncă, aflate în situații de dificultate multiplă: financiară, familială, juridică, fără educație sau experiență în muncă, fără adăpost, care au probleme medicale, comportamentale, sunt discriminate, se află în șomaj de lungă durată, sunt dependente de substanțe, sunt persoane cu dizabilități, femei singure cu copii, victime ale violenței în familie etc.

Programul a fost conceput ca inițiativă cu efecte în plan social și profesional, oferind o perioadă de formare și ucenicie, iar la final facilitând integrarea pe piața forței de muncă.

Proiectul are următoarele obiective:

- creșterea stimei de sine și încrederii în sine și ceilalți,
- (re)dobândirea autonomiei,
- (re)dobândirea potențialului de a fi angajat,
- (re)construirea și consolidarea legăturilor familiale și sociale,
- (re)integrarea pe piața muncii și în societate ca și cetățeni cu drepturi depline.

Pe perioada uceniei, beneficiarii sunt plătiți cu salariul minim pe economie, salariul acestora putând crește cu 5% de maxim 3 ori la rând și li se asigură transportul local și masa de prânz gratuite.

Ateliere fără Frontiere lucrează în colaborare cu Casa Ioana, astfel încât Casa Ioana răspunde nevoilor imediate de locuire ale beneficiarilor, incluzându-i pe aceștia în programul său

intitulat "Acasă". Apoi, asistentul social responsabil de caz încearcă să motiveze și sprijine beneficiarii în găsirea unui loc de muncă, prin ședințe de informare și consiliere. Când se vacantează un loc de muncă în cadrul Ateliere fără Frontiere, beneficiarul este sprijinit în procesul de obținere a acelui loc de muncă.

În anul 2014, un număr de 36 de angajați și 4 beneficiari erau integrați pe piața forței de muncă prin acest program.

Sustenabilitatea programului provine din două activități: colectarea și repararea computerelor (65% din ele au fost donate, iar 35 % au fost vândute) și din produsele precum sacoșe de cumpărături, bannere etc create în cadrul atelierului (în cursul anului 2014 au fost vândute 7.744 produse de acest tip).

II.5.6. "ACASĂ"

Programul ACASĂ este dezvoltat și implementat de Asociația Casa Ioana cu misiunea de a face o schimbare pozitivă în viețile familiilor și femeilor singure victime ale violenței domestice, sau care se află în risc de excluziune socială, prin sprijinirea acestora în refacerea vieților, departe de violență și frică, prin oferirea unei game largi de servicii care vizează salvarea și schimbarea modului de viață, precum și care dau o voce victimelor.

Beneficiarii programului sunt femei și copii victime ale violenței în familie și familii fără adăpost.

Programul ACASĂ oferă cazare temporară și facilitează accesul la sprijin prin măsuri de suport social și psihologic inovative și bazate pe comunitate, care asistă beneficiarii în atingerea potențialului lor maxim.

Programul răspunde nevoilor particulare ale familiilor și indivizilor pe o perioadă extinsă de timp. Acesta este sprijinit de o rețea largă de agenții din sectorul public și furnizori de servicii, pentru a ajuta femeile și copiii să-și rezolve toate problemele și să dobândească abilitățile necesare și să primească asistență în vederea redobândirii stabilității și echilibrului familial și a unei locuințe la un cost accesibil.

Programul răspunde problemelor cauzate de violența domestică și lipsa adăpostului și nu oferă doar soluții pe termen scurt, precum cazarea temporară în adăposturi de urgență.

Serviciile oferite pot fi împărțite în trei mari categorii:

- locuință temporară,

- suport psiho-social,
- suport din partea comunității.

Pachetul de servicii de suport oferite include, dar nu se limitează la:

- activități educaționale și de îngrijire a copiilor,
- sprijin în găsirea unui loc de muncă și cursuri de formare profesională,
- mediere și consiliere familială, individuală și de grup,
- consultanță juridică și sprijin în obținerea ordinelor judecătorești de restricție,
- servicii și sfaturi medicale,
- consiliere financiară,
- sprijin și consiliere în găsirea unei locuințe la un cost acceptabil beneficiarului.

În anul 2014, prin acest program s-au obținut următoarele rezultate:

- locuințe sigure în regim temporar pentru un număr de 117 persoane, incluzând 57 de copii și tineri,
- sprijin psiho-social pentru 56 de familii și 13 mame singure;
- sprijin substanțial pentru 60 de beneficiari adulți în vederea depășirii problemelor legate de responsabilitatea personală, abilități de viață, rețele sociale, sănătate fizică și mentală.

II.6. Persoane adulte inactive profesional

II.6.1. "Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!"

Proiectul finanțat prin POSDRU 2007-2013 și implementat de către MMFPSPV, în parteneriat cu SC BPI Management Consulting Romania SRL (BPI România), Asociația Profesională Neguvernamentală de Asistență Socială ASSOC din Baia Mare și Fundația Ecologică Green (FEG), urmărește să le ofere tinerilor cu vârsta cuprinsă între 16 și 24 de ani nu una, ci trei opțiuni în privința viitorului lor traseu profesional: cursuri de formare profesională, stagii de ucenicie sau sprijin pentru înființarea unei afaceri.

Proiectul „Investiția în tineri, investiția în viitorul nostru!” este unul din cele două proiecte pilot ale schemei de garanții pentru tineri, care este implementată în România în perioada 2014-2020.

Grupul țintă al proiectului este format din 2.500 de tineri și tineri care îndeplinesc în mod cumulativ următoarele condiții: au vârste cuprinse între 16-24 ani; locuiesc într-unul din județele: Arad, Caraș-Severin, Hunedoara, Timiș (regiunea de dezvoltare Vest), Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare, Sălaj (regiunea de dezvoltare Nord-Vest), Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș, Sibiu (regiunea de dezvoltare Centru), Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui (regiunea de dezvoltare Nord-Est); nu lucrează; nu merg la școală și nu participă la activități de formare profesională.

Membrii grupului țintă pot fi persoane care au părăsit timpuriu școala, persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, persoane inactice, șomeri tineri sau șomeri tineri de lungă durată.

Obiectivul principal al proiectului constă în creșterea capacității de ocupare a 2.500 de persoane din grupul menționat anterior, cărora li se va asigura accesul la servicii integrate de informare, consiliere și orientare profesională, la cursuri de formare profesională în meserii cerute pe piața muncii, programe de ucenicie și la activități de mediere a muncii, respectiv de consultanță și asistență concretă pentru inițierea de afaceri. Ofertele vor ține cont de aptitudinile și aspirațiile lor, urmărind să răspundă în egală măsură nevoilor angajatorilor și, implicit, tendințelor de dezvoltare ale economiei locale.

Intervenția vizează algoritmul din figura de mai jos:

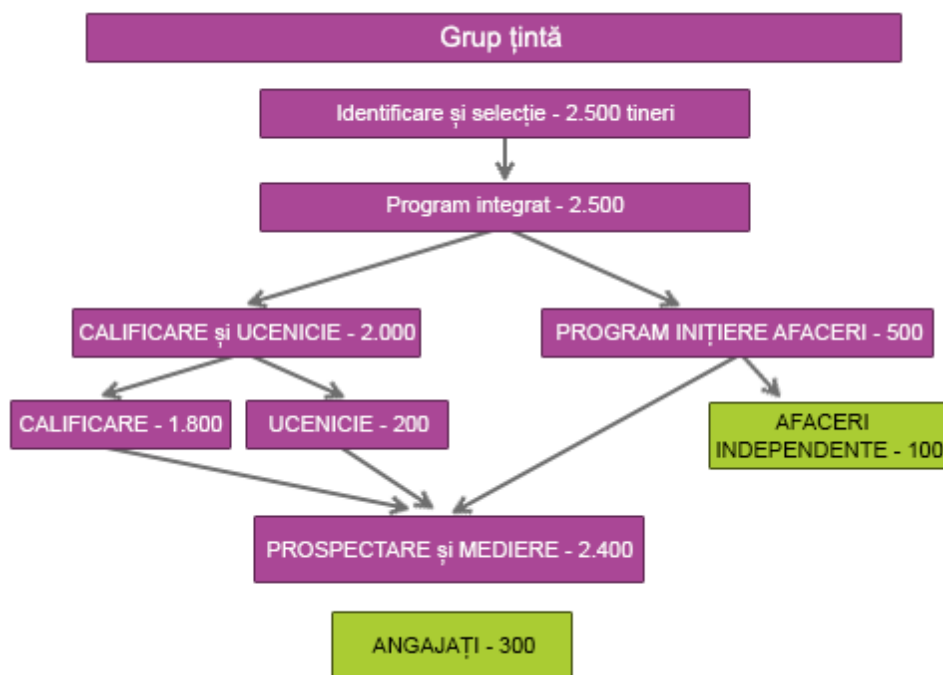

Figura nr.6 Algoritm de intervenție ¹⁸

¹⁸ <http://www.garantiipentrutineri.ro/despre-proiect/grup-tinta>

Activitățile principale ale proiectului sunt:

- Înființarea și funcționarea a cinci Case Regionale ale Tinerilor Activi (CRTA), în Alba-Iulia, Baia Mare, Brașov, Deva și Iași, unde se vor desfășura activități de informare, consiliere, formare profesională, organizare de mese rotunde cu tineri, angajatori, reprezentanți ai societății civile, autorități publice locale,
- Programe integrate de informare, consiliere și orientare profesională pentru 2.500 de tineri: 100 de sesiuni de informare, realizarea a 2.500 de profiluri și planuri individuale de acțiune, 100 de ateliere colective de consiliere și orientare profesională etc,
- Conceperea și derularea programelor de formare profesională pentru 2.000 de tineri: cursuri de calificare nivelul 1 – 1.000 de persoane, cursuri de calificare nivelul 2 – 800 de persoane, ucenicie – 200 de persoane,
- Acordarea de subvenții pentru urmarea cursurilor,
- Derularea unui program de consultanță și asistență pentru începerea unei activități independente pentru 500 de tineri,
- Servicii de prospectare, mediere și plasare a forței de muncă: analiza cerințelor de forță de muncă, prospectare și mediere pentru 2.400 de persoane,
- Promovarea, motivarea și activarea grupului țintă: realizarea de materiale informative și promoționale, organizarea unor caravane centrate pe ocuparea forței de muncă, derularea unei campanii media pentru promovarea oportunităților oferite de proiect și pentru popularizarea conceptului de „garanții pentru tineri”.

Beneficiile pe termen lung ale proiectului vizează:

- dezvoltarea resurselor umane cu dificultăți de integrare pe piața muncii prin integrarea sau reintegrarea lor durabilă,
- menținerea pe piața muncii a tinerilor prin creșterea capacității lor de angajare ca urmare a cursurilor de calificare/ recalificare/ specializare/ perfecționare derulate sub auspiciile proiectului,
- promovarea culturii antreprenoriale, a inițiativei și a dorinței de dezvoltare personală și profesională și promovarea unei atitudini pozitive față de formarea profesională continuă.

II.6.2. "INCLUSIV - Rețea de centre suport pentru integrarea persoanelor vulnerabile pe piața muncii în 6 regiuni din România"

Proiectul INCLUSIV, finanțat din POSDRU, este implementat de Asociația "Pactul Regional Nord-Vest pentru Ocupare și Incluziune Socială", în parteneriat cu Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Fundația World Vision România, Fundația pentru Dezvoltarea Asociațiilor de Ajutor Mutual și Landsbond der Christelijke Mutualiteiten (LCM, Mutualitatea Creștină din Belgia), cu scopul de a crește nivelul de calificare a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile din 6 regiuni ale României (Nord-Vest, Sud -Vest Oltenia, Nord- Est, Sud-Est, Vest și București-Ilfov), prin furnizarea de programe integrate de consiliere și formare profesională în vederea integrării sau reintegrării pe o piață a muncii flexibilă și incluzivă.

Principalele obiective ale proiectului constau în:

- îmbunătățirea capacității de ocupare,
- dezvoltarea unei atitudini proactive față de piața muncii prin furnizarea unui pachet de servicii integrate (sprijin social, sprijin juridic, consiliere vocațională, activități de dezvoltare personală), adaptate nevoilor specifice ale grupurilor defavorizate,
- formarea de competențe în meserii cerute pe piața muncii prin implementarea de programe de calificare/recalificare, de asemenea dedicate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile,
- identificarea și analiza factorilor care restrâng/cresc gradul de angajabilitate al persoanelor vulnerabile,
- informarea publicului cu privire la specificul pe piața muncii a persoanelor din grupurile vulnerabile și la conștientizarea comunităților cu privire la nevoia de incluziune socială a acestor persoane.

Rezultatele proiectului constau în :

- înființarea și operaționalizarea a 6 centre de incluziune socială în regiunile Nord-Vest (Cluj-Napoca), Sud-Vest Oltenia (Craiova), Nord-Est (Moldovița), Sud-Est (Medgidia), Vest (Slatina-Timiș) și București-Ilfov (București);
- organizarea unui număr de 42 cursuri de calificare;
- instruirea a 1068 de persoane din grupul țintă al proiectului, din care peste 900 au primit certificate;
- 1440 persoane beneficiare ale serviciilor celor 6 Centre de Incluziune Socială;

- un studiu interregional în vederea identificării și analizei factorilor care restrâng gradul de angajabilitate al persoanelor vulnerabile și a identificării și evaluării competențelor care cresc gradul de angajabilitate al persoanelor din grupul țintă;
- transfer de competențe și bune practici în ceea ce privește asistența persoanelor din grupurile vulnerabile, ca efect al cooperării transfrontaliere dintre organizațiile care implementează proiectul;
- o campanie de informare și constientizare a nevoilor de îmbunătățire a accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii (30 de mese rotunde la care au participat reprezentanți ai entităților publice și private care furnizează servicii sociale și de ocupare, angajatori, sindicate, mass-media, voluntari și reprezentanți ai societății civile) prin care s-a dorit contribuirea la identificarea de soluții care să prevină discriminarea pe piața muncii a grupurilor vulnerabile, prin identificarea principalelor bariere care le limitează accesul la educație și ocupare și prin conștientizarea și reducerea prejudecăților și stereotipurilor cu care se confruntă grupurile vulnerabile.

Astfel, calificarea grupului țintă și facilitarea accesului acestuia pe piața muncii va genera o forță de muncă aptă și interesată în a-și găsi un loc de muncă, contribuind astfel și la creșterea economică în regiunile de referință.

II.6.3. ”O meserie pentru încredere în viitorul tau”

Programul este dezvoltat și implementat de către Fundația Principesa Margareta a României (FPMR), în parteneriat cu Raiffeisen Leasing (care este și finanțator al edițiilor 2014 și 2015), Samsung Electronics Romania și Service Plaza (în calitate de parteneri și finanțatori), cu susținerea DGASPC București și Ilfov (cu rol consultativ), UCECOM Spiru Haret (partener educațional).

Inițiativa susține tinerii provenind din centrele de plasament, sau care trăiesc în medii defavorizate care doresc să învețe o meserie și să se integreze pe piața forței de muncă.

Scopul programului este acela de a oferi o șansă reală tinerilor aflați la început de drum, la debutul în muncă și carieră și de a le demonstra că succesul se bazează în primul rând pe educație și încredere în forțele proprii.

Inițiativa a pornit de la constatarea că din cauza absenței sprijinului emoțional și material din partea familiei, tinerii aflați în sistemul instituționalizat de protecție a copilului sau

proveniți din medii defavorizate reprezintă o categorie de care necesită o deosebită atenție și grijă specială, având nevoi particulare.

La maturitate, acești tineri se confruntă cu probleme precum insuficienta dezvoltare a abilităților de viață, dificultăți în a pătrunde pe piața forței de muncă și de a avea o viață independentă. Astfel programul vizează acordarea încrederii și sprijinului acestui grup vulnerabil în momentul în care acești tineri au cea mai mare nevoie de suport și îndrumare.

Beneficiarii programului sunt tineri cu vârste cuprinse între 16-24 ani, ce provin din centre de plasament sau medii defavorizate (tineri din familii foarte sărace, din familii monoparentale cu mulți copii sau asupra cărora s-a instituit o măsură de protecție specială.

Pe durata programului, tinerii au urmat cursuri de calificare acreditate și au obținut un certificat într-una din meseriile cerute pe piața actuală a muncii, au beneficiat de oportunități de practică și ucenicie/ stagiu, dar și de sprijinul personalului de specialitate al Fundației Principesa Margareta a României (psiholog, asistent social) și de activități de integrare socială, cu specific intergenerațional, realizate alături de alte categorii de beneficiari ai FPMR. De asemenea, au fost îndrumați și sprijiniți în redactarea unui CV, în pregătirea pentru un interviu în vederea ocupării unui loc de muncă, toate acestea în cadrul unui program de consiliere în carieră.

II.6.4. ”Anotimpuri la borcan”

Este un proiect de dezvoltare pe termen lung a zonelor rurale din regiunile București-Ilfov, Centru, Sud Muntenia, Sud-Vest Oltenia, dezvoltat și implementat de Asociația REACT.

Inițiativa a fost dezvoltată pornind de la identificarea problemei care vizează capacitatea redusă a economiei românești de a crea noi locuri de muncă. Aceasta contribuie la menținerea nivelului scăzut al ratei de ocupare în special în mediul rural, unde femeile sunt mai afectate de lipsa locului de muncă decât bărbații.

Astfel, pentru a adresa această problemă, proiectul a fost dezvoltat în așa fel încât să cuprindă un set de activități constând din:

- programe de formare profesională adecvate persoanelor care nu posedă o calificare;
- sprijin activ și stabilirea de contacte cu angajatorii pentru identificarea de locuri de muncă;
- dezvoltarea spiritului antreprenorial și sprijinirea inițiativelor antreprenoriale;
- oferirea de servicii integrate adaptate nevoilor individuale.

Rezultatele proiectului au constat din:

- calificarea a 2128 femei din mediul rural într-o meserie cerută pe piața forței de muncă regională (lucrător în industria conservelor de legume și fructe) și dobândirea de competențe antreprenoriale;
- consilierea specializată a acestora în vederea integrării pe piața muncii sau a dezvoltării de afaceri individuale, într-un domeniu non-agricol;
- înființarea unui număr de 5 rețele regionale ale femeilor antreprenor din mediul rural;
- distribuirea unui număr de 1100 cărți de bucate.

II.6.5. ”Școala de antreprenariat pentru femei cu inițiative responsabile (Safir)”

Este un proiect de dezvoltare pe termen lung a comunităților urbane prin creșterea numărului de cetățeni activi social și economic, dezvoltat și implementat de către Asociația REACT în regiunile București-Ilfov, Sud-Vest Oltenia, Centru și Nord-Est.

Proiectul vizează următoarele obiective:

- promovarea incluziunii sociale și creșterea ratei ocupării femeilor prin oferirea de cursuri gratuite de calificare, operare calculator și antreprenariat;
- înființarea și dezvoltarea unor rețele ale femeilor specializate în îngrijire la domiciliu, în cadrul cărora să realizeze schimburi de informații, experiențe și bune practici, să aibă acces la resurse utile în activitatea lor și să aibă posibilitatea de a găsi informații despre posibili angajatori, clienți sau colaboratori;
- promovarea egalității de șanse prin organizarea de sesiuni de instruire adresate operatorilor mass media și reprezentanților societății civile.

Rezultatele obținute constau în:

- calificarea într-o meserie cerută pe piața muncii regională (îngrijitor la domiciliu) a 1277 femei din mediul urban, care au beneficiat și de consiliere specializată în vederea integrării pe piața muncii sau a dezvoltării de afaceri individuale;
- dezvoltarea unui număr de 4 rețele profesionale ale femeilor specializate în îngrijiri la domiciliu;

- organizarea unui număr de 36 sesiuni regionale de instruire pentru promovarea egalității de șanse, a incluziunii sociale și economice a femeilor defavorizate, adresate operatorilor mass media și reprezentanților societății civile;
- organizarea unui număr de 48 campanii de promovare a femeilor active profesional, membre ale rețelei, derulate pe parcursul unui an.

II.6.6. ”Inovare în ocupare pentru femei - voci pentru comunitate! (IOF)”

Este un proiect finanțat din POSDRU 2007-2014 și implementat de către Asociația Profesională Neguvernamentală de Asistență Socială ASSOC, în parteneriat cu Asociația C4C Communication for Community, Fundația Light Into Europe Romania, Fundația Light Into Europe Marea Britanie, BPI Management Consulting Romania.

Proiectul vizează consolidarea accesului la piața muncii pentru femeile cu studii medii și superioare la nivelul întregii țări.

Grupul țintă al proiectului este format din 1100 persoane, din care 800 femei, 150 de persoane din cadrul personalului autorităților publice locale și centrale, 150 de persoane din cadrul organizațiilor societății civile.

Activitățile proiectului constau în:

- Inovare la nivel de politici de dezvoltare durabilă prin consolidarea / dezvoltarea meseriei de „interpret mimico-gestual” și a infrastructurii de implementare,
- Organizarea unei campanii naționale de cunoaștere și promovare a oportunităților de dezvoltare a carierei oferite prin proiect,
- Recrutarea a 800 femei în grupul țintă,
- Realizarea unui program inovator de formare profesională în ocupația de interpret mimico gestual,
- Furnizarea de cursuri de formare profesională pentru 700 femei din grupul țintă,
- Formarea profesională în domeniul interpretării mimico gestuale on-line (platformă de e-learning) pentru 100 femei,
- Formarea profesională în antreprenoriat pentru 120 de persoane din totalul celor recrutate,
- Furnizarea de sprijin pentru promovarea antreprenoriatului în rândul femeilor,

- Crearea unei rețele de profesioniști în domeniul menționat,
- Organizarea unei campanii de conștientizare a autorităților publice centrale și locale și a societății civile cu privire la existența specialiștilor în interpretare,
- Organizarea Conferinței naționale a interpreților.

Proiectul a contribuit la consolidarea domeniului ocupațional al interpretariatului mimico-gestual și a avut ca obiectiv creșterea accesului la piața muncii pentru femeile cu studii medii și superioare la nivelul întregii țări, prin formarea profesională și stimularea antreprenoriatului în acest sector.

Prin acest proiect au fost calificate în ocupația ”lucrător interpret în limbaj mimico-gestual” 685 de femei la nivel național.

Ocupația lucrător interpret în limbaj mimico-gestual are în prezent cod COR 516913 și este înscrisă în Nomenclatorul calificărilor ca urmare a demersurilor realizate în cadrul acestui proiect.

II.6.7. ”Tineri pentru viitor – angajare asistată”

Proiectul este dezvoltat și implementat de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) Harghita, în parteneriat cu trei ONG-uri cu activitate relevantă în domeniu, respectiv Asociația Handicapaților Fizici Harghita, Fundația CJD-Domus din Cristuru-Secuiesc și Fundația Lokodi Ifjusagi Alapitvany (LIA), cu sprijinul financiar al Programului RO10 – CORAI, program finanțat de Granturile SEE 2009-2014 și administrat de Fondul Român de Dezvoltare Socială.

Obiectivul general al proiectului constă în întărirea coeziunii economice și sociale la nivel județean, prin facilitarea accesului pe piața muncii a tinerilor aflați în situații de risc, ca urmare al cuprinderii lor într-un proces de formare și oferire de asistență prin intermediul unor centre special create în acest scop – centre de angajare asistată.

DGASPC Harghita a avut inițiativa implementării unui serviciu social nou în județ, destinat tinerilor aflați în situații de risc: tineri care au împlinit 16 ani și care urmează să părăsească sistemul instituționalizat de protecție a copilului, tineri care au părăsit acest sistem și nu au un loc de muncă stabil și tineri cu dizabilități. Acest serviciu social nou creat constă în aplicarea unui sistem de angajare asistată.

În acest scop, prin proiect au fost create patru centre de angajare asistată în localitățile: Miercurea-Ciuc, Odorheiu-Secuiesc, Cristuru-Secuiesc și Gheorgheni.

În aceste centre, vor fi instruite și angajate persoane specializate în acest domeniu, vor fi evaluați membri grupurilor țintă, vor beneficia de cursurile de calificare/ recalificare/ inițiere/ specializare peste 120 de beneficiari, iar 172 de tineri vor fi asistați în găsirea unui loc de muncă adecvat.

În afară de beneficiarii direcți ai proiectului, sunt identificați și beneficiarii indirecti, respectiv: familiile tinerilor cu dizabilități, educatori, asistenți sociali, psihologi, angajatori, voluntari. Astfel, un alt obiectiv al proiectului este reprezentat de sensibilizarea angajatorilor și a angajaților, a factorilor de decizie și a comunităților, pentru schimbarea atitudinii privind tinerii aflați în situații de risc.

Prin acest proiect se acordă angajatorilor servicii precum:

- Asistarea angajării persoanei și asigurarea asistenței de specialitate pentru integrarea acesteia la locul de muncă,
- Acordare de consultanță și suport pentru învățarea sarcinilor la locul de muncă ,
- Pregătirea colegilor pentru primirea unei persoane dezavantajate în colectiv,
- Supravegherea la sediul firmei pe perioada educației vocaționale,
- Monitorizare continuă,
- Disponibilitatea specialiștilor în angajarea asistată (AA).

Prin acest proiect se acordă tinerilor servicii precum:

- Consiliere și furnizare de informații,
- Evaluare vocațională pentru cunoașterea aptitudinilor, dorințelor,
- Pregătire privind ocuparea unui loc de muncă,
- Educație vocațională, bazată pe nevoile individuale,
- Formarea deprinderilor și aptitudinilor,
- Identificarea locurilor de muncă și asigurarea sprijinului privind abordarea primului interviu,
- Asigurare de sprijin în procesul de acomodare la locul de muncă, în colaborarea cu șefii sau colegii,
- Asigurare de sprijin continuu (Specialistul AA este întotdeauna disponibil de a ajuta în cazul unor probleme la locul de muncă).

Prin proiect au fost create 4 Centre de locuri de munca asistate, în care 172 de tineri (din care 60 romi și 25 cu dizabilități), vor beneficia de activități de orientare profesională și consiliere, evaluare și profilare.

II.7. Persoane aflate în detenție sau care au executat pedepse privative de libertate

II.7.1. "Viața după gratii"

Proiectul "Viața după gratii", finanțat din POSDRU 2007-2013 și implementat de către MMFPSPV, Asociația pentru Dezvoltare și Promovare Socio-economică Catalactica, SC Technical Training SRL, Fedes Irecson, Global Commercium Development, Administrația Națională a Penitenciarelor (ANP), Commune di Padova - Settore Servizi Sociali (Italia), Irecoop Veneto (Italia), Instituto de Formation Integral (Spania), are ca obiectiv facilitarea accesului la o formă de calificare și reintegrarea socială a persoanelor private de libertate.

Astfel, prin acest proiect s-au urmărit realizarea unui studiu la nivel național privind nevoile specifice de formare vocațională ale persoanelor aflate în detenție și în centrele de recuperare, calificările și nivelul educațional al acestora, precum și analiza nevoilor pieței muncii locale.

În cadrul proiectului, a fost realizată o analiză privind conexiunea între serviciile sociale și cele de probațiune și constrângerile angajării persoanelor din acest grup. Cercetarea a avut în vedere și nevoile de formare specifice personalului/profesiștilor din centrele de reeducare și penitenciare astfel încât să se dezvolte competențele profesionale în domenii cum ar fi: servicii de calitate în consiliere, formare pentru inserția pe piața muncii, dezvoltarea de abilități de negociere cu potențialii angajatori. De asemenea, a fost elaborat un plan de formare adecvat, care să răspundă calificărilor și nevoilor persoanelor aflate în detenție, precum și angajaților din sistemelor de penitenciar, probațiune și social.

Au fost organizate de asemenea campanii de sensibilizare și motivare a angajatorilor în toate regiunile țării, pentru eliminarea stereotipurilor și reticențelor privind angajarea acestor persoane și facilitarea consilierii/informării și recrutării în fiecare penitenciar, precum și o campanie de promovare a locurilor de muncă destinate asistenților sociali, disponibile în cadrul penitenciarelor/centrelor de reeducare, în instituțiile de învățământ superior de profil din țară, cu

scopul de a încheia parteneriate între instituțiile de învățământ și penitenciare, pentru facilitarea orelor de practică.

O altă activitate de bază în cadrul proiectului a constat în formarea profesională, prin cursuri de calificare pentru persoanele aflate în detenție și stagii de practică obligatorii programelor recunoscute realizate în cadrul atelierelor de lucru din penitenciar, care au fost dotate și modernizate.

De asemenea, a fost format personalul (profesioniștii) din sistemul penitenciar în domenii precum medierea muncii și incluziune socială, iar profesioniștii din domeniul serviciilor sociale și din sistemul de probațiune din toate județele, respectiv sectoarele Municipiului București, au fost formate în domenii precum medierea muncii și consiliere în vederea pregătirii pentru angajare.

Totodată, în cadrul proiectului au fost organizate sesiuni pentru planificarea supravegherii și monitorizării persoanelor aflate în ultimul an de detenție și elaborării planului de supraveghere și monitorizare întocmit și implementat de profesioniști în perioada de detenție, probațiune și după eliberare.

S-au elaborat planuri de prevenție, evaluare, intervenție și integrare pentru persoanele eligibile aflate în detenție precum și un ghid privind colaborarea interinstituțională și planificarea serviciilor de reinserție socială pentru deținuți.

Activitățile care au vizat formarea profesională în cadrul proiectului au cuprins și ”un program de informare și consiliere privind pregătirea deținuților în vederea eliberării, prin: servicii de consiliere vocațională, în vederea orientării școlare și profesionale; informare privind locurile vacante și condițiile de ocupare a posturilor disponibile, legislația muncii, oportunitățile oferite la deschiderea unei afaceri; servicii de dezvoltarea abilităților privind identificarea unui loc de muncă, a etapelor ce trebuie parcurse pentru obținerea acestuia și planificarea traseului educațional/profesional; programe culturale în penitenciare”¹⁹.

Prin această inițiativă, doar în cursul anului 2014, au fost realizate ”32 de campanii de sensibilizare a angajatorilor, 1.500 persoane private de libertate au beneficiat de formare (cursuri de calificare/recalificare nivel 1 și 2), 1.562 de deținuți au primit servicii de informare/consiliere vocațională în vederea orientării profesionale și au fost amenajate și dotate 6 ateliere, astfel:

- Penitenciarul Bistrița – atelier de instalații tehnico-sanitare;
- Penitenciarul Poarta Albă – atelier de legumicultură/seră;

¹⁹ <http://www.viata-dupa-gratii.ro/index.php/despre-proiect/descriere>

- Penitenciarul Bârcea Mare – atelier de tâmplărie lemn/PVC;
- Penitenciarul Vaslui – atelier construcții, zidărie, amenajări;
- Penitenciarul București Jilava – atelier tipografic;
- Penitenciarul București Rahova – atelier de peletizare²⁰.

II.7.2.”Revenirea foștilor deținuți pe piața muncii și integrarea lor în societate”

Proiectul, finanțat din POSDRU 2007-2013 și implementat de ANP (beneficiar), Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Școala Națională pentru Studii Politice și Administrative, Universitatea de Vest Timișoara și Centrul Regional de Formare Profesională a Adulților Călărași, a avut ca obiectiv incluziunea socială a foștilor deținuți prin activități precum:

- crearea unei rețele de centre de incluziune socială,
- dezvoltarea abilităților beneficiarilor de a desfășura meserii alternative,
- combaterea prejudecăților și stereotipurilor cu privire la persoane aflate în detenție sau care au executat pedepse privative de libertate.

În cadrul proiectului s-a realizat o analiză comparativă a contextului național și european (din 8 state membre: Austria, Danemarca, Estonia, Franța, Germania, Marea Britanie, Scoția și Suedia) cu privire la măsurile de combatere a excluziunii sociale a persoanelor aflate în detenție sau care au executat pedepse privative de libertate, de către cercetători, în cooperare cu un grup de lucru format din reprezentanți ai autorităților publice cu responsabilități în domeniul incluziunii sociale și reprezentanți ai organizațiilor partenere în proiect.

Cele mai relevante modele de incluziune socială a foștilor deținuți selectate au fost cele din Danemarca și Marea Britanie, unde s-au efectuat și vizite de studiu în urma cărora au fost formulate o serie de recomandări, însoțite de un posibil plan de acțiune, privind dezvoltarea unui mecanism integrat inter-instituțional pentru foștii deținuți.

Printre recomandări se numără acelea ca acest demers să debuteze cât mai devreme în timpul detenției, printr-un proces continuu și coerent, intervențiile să vizeze dezvoltarea abilităților persoanelor aflate în detenție și creșterea motivației lor printr-o schimbare (prin educație,

²⁰ Raportul anual 2014 al Administrației Naționale a Penitenciarelor:
<http://anp.gov.ro/documents/10180/4605968/Raport+de+activitate+al+ANP+pe+anul+2014.pdf/318e6305-8299-44c8-b016-a64f6465a670>

calificare, programe de rehabilitare). De asemenea, intervenția în faza premergătoare eliberării are ca scop elaborarea unui plan de reintegrare concret pentru toți deținuții, și construirea unui sistem de natură să încurajeze contactul și după liberare, iar intervenția în faza post-liberatorie începe de la poarta penitenciarului și se bazează pe un contact susținut între fostul deținut și organizațiile sau persoanele ce pot reduce obstacolele în calea reintegrării.

În cadrul proiectului, au fost amenajate centre de training, în Delta Dunării, în cadrul Penitenciarului Tulcea, secția Chilia și grindul Tătaru, locații potrivite pentru rehabilitarea foștilor deținuți și pentru practicarea ocupațiilor tradiționale, cu rolul de a susține reintegrarea pe piața muncii a foștilor deținuți prin calificarea acestora în meserii ecologice (lucrător în creșterea plantelor, lucrător în creșterea animalelor, apicultor, muncitor constructor lemn, chirpici și piatră, împletitor papură). Potrivit experților, aceste “green jobs”(locuri de muncă verzi) promovează o imagine pozitivă a deținuților în comunitate și consolidează stima de sine a acestora prin desfășurarea unei activități utile comunității.

Proiectul include și o latură de rehabilitare și dezvoltare psihologică a deținuților, prin crearea și furnizarea pachetului de instruire “Educație pentru reintegrarea în societate“, pentru un număr de peste 200 persoane aflate în detenție.

Ulterior încheierii proiectului, acest program va fi preluat și implementat de către personalul ANP, în beneficiul altor persoane private de libertate.

În cadrul proiectului sunt planificate și activități de pregătire și instruire a personalului supraveghetor, pe teme legate de comunicare și mijloace de rezoluție a situațiilor conflictuale, cu scopul de a îmbunătăți interacțiunea acestora cu deținuții și de a implementa cu succes programe de formare și servicii de suport pentru persoanele aflate în detenție.

A fost realizată totodată și o campanie de informare și conștientizare cu scopul de a promova o imagine obiectivă a persoanelor care au suferit o pedeapsă privativă de libertate și înlăturarea prejudecăților și stereotipurilor care îngreunează integrarea socială a acestora. Una dintre țintele cele mai importante ale campaniei este conștientizarea faptului că reintegrarea deținuților în societate este esențială, de vreme ce revenirea foștilor deținuți în penitenciar presupune, în primul rând, săvârșirea unor noi infracțiuni care afectează major și uneori dramatic existența și drepturile semenilor noștri. Nu în ultimul rând, revenirea foștilor deținuți în penitenciare presupune resurse umane și financiare considerabile, acestea fiind necesare oricărei forme de detenție.

O altă componentă importantă a proiectului o constituie combaterea delincvenței juvenile, fenomen social cu consecințe grave pentru societate.

Doar în anul 2014, prin acest proiect au fost obținute următoarele rezultate:

- 483 de agenți supraveghetori din sistemul penitenciar au fost instruiți în tehnici de comunicare și mijloace de rezoluție a situațiilor conflictuale;
- 341 deținuți au fost instruiți/calificați în domenii precum: creșterea animalelor, apicultură și construcții;
- Au fost organizate 4 seminarii regionale și 3 întâlniri cu angajatorii, în scopul promovării reintegrării socio-profesionale a deținuților după liberare.

II.7.3.”Inovație și competențe în programe de master – o perspectivă aplicativă, orientată spre nevoile specifice ale beneficiarilor din sistemul penitenciar”

Proiectul, finanțat din POSDRU 2007-2013 și implementat de Școala Națională de Studii Politice și Administrative și ANP, are ca obiectiv dezvoltarea unui program de master în domeniul politicilor publice și societății civile și a unui set de instrumente de asigurare a calității formării, orientat pe dezvoltarea competențelor, care să asigure cerințele specifice de formare a personalului cu studii superioare angajat în sistemul penitenciar.

Grupul țintă al proiectului este reprezentat de:

- 25 membri ai comisiilor de asigurare a calității la nivel de universitate/facultate;
- 10 membri comisiilor/structurilor de conducere din universități și facultăți;
- 7 angajați ai partenerilor sociali în educație;
- 150 studenți;
- 40 persoane implicate în dezvoltarea programelor de studii universitare.

Printre activitățile proiectului se numără:

- identificarea nevoilor de formare a angajaților din sistemul penitenciar,
- definirea și validarea standardelor ocupaționale vizate prin programul de master, urmărind principiile și metodologia specifică elaborării și implementării Cadrului Național al Calificărilor în Învățământul Superior,
- definirea obiectivelor învățării și a curriculum-ului programelor de master,

- formarea formatorilor în domeniul metodologiilor inovative de formare, al tehnicilor și instrumentelor de formare interactivă și al utilizării instrumentelor de asigurare a calității,
- pilotarea programului de master dezvoltat în cadrul proiectului,
- realizarea unui studiu privind impactul programului de master asupra beneficiarilor, angajatorilor acestora, dar și asupra instituției furnizoare.

Doar în cursul anului 2014, s-au obținut următoarele rezultate:

- Finalizarea anului I de studiu pentru cei 150 de funcționari publici cu statut special înscriși la programul de master „Politici publice și societate civilă”;
- În cadrul perioadei post-implementare au fost organizate sesiuni de admitere pentru anul universitar 2014-2015 în programul de master.

II.7.4. ”Itinerariul Dialog ID”

Proiectul, finanțat prin Mecanismul financiar norvegian 2009-2014, în cadrul programului Muncă Decentă și Dialog Tripartit, a fost implementat de Sindicatul Național al Lucrătorilor de Penitenciare - SNLP (aplicant), Sindicatul Lucrătorilor de Penitenciare din Norvegia (KDI), Departamentul Serviciilor Corecționale Norvegiene, ANP, Federația Europeană a Sindicatelor din Serviciile Publice (EPSU), având ca obiectiv general dezvoltarea capacității de dialog social a SNLP și ANP, prin proiectarea, testarea și diseminarea unui model experimentat al dialogului social participativ.

În cadrul proiectului au avut loc o serie de activități desfășurate în regiunea Sud (Pitești), în cadrul acestora au fost diseminate informații despre proiect, s-au discutat etapele următoare necesare consolidării dialogului social în sistemul penitenciar, s-a făcut schimb de bune practici între membrii filialelor SNLP, consolidând platformele de învățare și de management de cercetare și s-au stabilit strategia pentru fiecare regiune.

Rezultate acestui proiect au constat în:

- 129 participanți la cele 8 activități regionale de instruire în dialog social;
- 119 participanți la cele 8 activități regionale de diseminare a proiectului;
- 352 participanți pentru promovarea dialogului social.

Proiectul a fost confirmat la începutul anului 2014 ca fiind eligibil pentru extindere prin suplimentarea bugetului aprobat, pentru realizarea de noi activități, cu extinderea perioadei de implementare.

După acordarea acestei prime suplimentări în vederea implicării în cadrul proiectului a organizațiilor sindicale reprezentative din sistemele penitenciare portughez și francez, la începutul lunii iulie 2014 a fost semnat un nou contract de extindere a proiectului între SNLP și Innovation Norway (operatorul de program). Această a doua extindere a presupus o majorare a bugetului și extinderea perioadei de implementare până la finalul anului 2014.

Această finanțare suplimentară a permis organizarea pentru prima dată în istoria sistemului penitenciar a unei întâlniri de lucru cu durata de 2 zile între conducerea sistemului penitenciar (ANP și directori de unități) și liderii de sindicat SNLP/PUBLISIND. Întâlnirea, organizată sub forma de ateliere (administrație/sindicat) dar și sub forma de plenară, a vizat aspecte de interes ale dialogului social în sistemul penitenciar.

II.7.5.”Cresterea calității vieții persoanelor ce părăsesc penitenciarul prin dezvoltarea unor capacități cu efect asupra îmbunătățirii participării pe piața muncii”

Proiectul este finanțat din POSDRU 2007-2013 și implementat de Penitenciarul Baia Mare, în parteneriat cu Asociația Profesională Neguvernamentală de Asistență Socială ASSOC și Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă (AJOFM) Maramureș.

Activitățile și serviciile prestate în cadrul proiectului s-au adresat persoanelor private de libertate din Penitenciarul Baia Mare, cu impact asupra practicilor la nivel național, prin elaborarea a două programe de dezvoltare personală și facilitare a accesului pe piața muncii pentru persoanele private de libertate (ProDM și ProFA), programe care au fost avizate de Autoritatea Națională a Penitenciarelor (ANP) și incluse în oferta de programe psihologice și socio-educative a ANP. Programele au fost desfășurate în 3 module a câte 16 sesiuni, fiecare cu o durată de 120 min. pentru programul de dezvoltare personală ProDM și 16 sesiuni de grup pentru programul de facilitare a accesului pe piața muncii ProFA.

În cadrul activităților proiectului s-a construit o intervenție de 360°, grupul țintă beneficiind în timpul detenției de intervenție terapeutică, asistență socială, formare profesională, instruire în măsuri active de ocupare, iar apoi, în pregătirea liberării, au fost cuprinși într-un

program de tutorat care pregătește ieșirea din penitenciar și face legătura cu Biroul de Asistență Postdetenție (BAP) înființat în cadrul proiectului, la sediul ASSOC din Baia Mare. BAP stabilește legătura și cooperarea cu serviciile sociale publice și private din comunitate sau cu colaboratori din alte zone, pentru persoanele care au părăsit Penitenciarul.

Rezultatele obținute în cadrul proiectului sunt:

- 1 cercetare despre nevoile psihologice și sociale ale deținuților,
- 1 cercetare despre resursele globale, legislative și specifice ale comunităților,
- 1 cercetare factori de risc (recidivă),
- 1 rețea de colaborare interinstituțională 5 instituții participante la rețea,
- 1 ghid pentru deținuții ce vor fi eliberați,
- 1 ghid de bune practici pentru specialiștii ce oferă servicii grupului vulnerabil,
- 80 de beneficiari (persoane aflate în detenție) consiliați psihologic,
- 40 de beneficiari (persoane aflate în detenție) consiliați social,
- 196 de persoane ale căror spețe au fost discutate în comisia de liberare au fost consiliate înaintea liberării condiționate,
- 196 beneficiari ai programului de dezvoltare personală (ProDM),
- 196 beneficiari ai programului de facilitare a accesului pe piața muncii (ProFA),
- 20 persoane au beneficiat de terapie ocupațională,
- 196 persoane au fost consiliate vocațional,
- 40 de persoane au beneficiat de consiliere pentru demararea unei activități independente,
- 10 persoane au fost sprijinite pentru autorizarea ca “persoană fizică autorizată”,
- 196 de participanți au fost certificați în urma absolvirii cursurilor de calificare (din care 112 în domeniul tâmplăriei, 28 în domeniul legumiculturii, 56 în domeniul construcțiilor),
- 7 cursuri de calificare organizate,
- 60 de persoane consiliate psihosocial după liberare,
- 9 specialiști formați în implementarea programelor,
- 30 de șefi serviciu asistență psihosocială din penitenciarele de adulți formați înProCM,
- 30 de psihologi din penitenciare au fost formați în ProCM,
- 30 de asistenți sociali din penitenciare au fost formați în ProCM,

- 8 seminarii de informare și conștientizare au fost organizate în 8 regiuni,
- 4 expoziții cu obiecte de sculptură au fost realizate de deținuți.

II.8. Sistemul de asistență socială

II.8.1.”Al Treilea Sector”

Proiectul Asociației REACT vizează crearea unui spațiu dedicat celui de-al treilea sector, respectiv cel al Organizațiilor Non-Guvernamentale, care să cuprindă articole proprii ale profesioniștilor care lucrează în acest sector, bine documentate și fundamentate, care să vină în întâmpinarea nevoii de informare riguroasă și, în același timp să fie o lectură plăcută pentru specialiștii din sectorul neguvernamental și al profesioniștilor dornici să cunoască acest domeniu.

Platforma cuprinde secțiuni precum:

- Actualitate,
- Știri și joburi,
- ONG (cu subsecțiunile: Portret de ONG-ist, Ce înseamnă ONG?, Social, Sănătate, Educație și tineret, Mediu, Cultură, Sport, Advocacy, Drepturile omului, Dezvoltare comunitară, PR și marketing, Oamenii schimbă lumea),
- Finanțări și fundraising (cu subsecțiunile: Surse de finanțare, Fundraising, Donatori, Finanțări europene),
- Economie socială (cu subsecțiunile: Ce este economia socială? Unități protejate, Case de Ajutor Reciproc, Cooperative, Antreprenoriat Social),
- Companii (cu subsecțiunile: Companii și ONG, CSR),
- Legislație (Noutăți legislative),
- Studii & cercetări.

Articolele postate reflectă profesionalismul, potențialul, resursa inepuizabilă de idei și oameni, precum și dinamismul celui de-al treilea sector, prin materiale originale scrise, filmate sau fotografiate de echipe proprii, idei inovatoare și bune practici de la nivel internațional, aducând în vizorul publicului oameni, proiecte, finanțări, idei, organizații și companii care contribuie semnificativ la schimbarea lumii într-una mai bună.

Rezultatele acestei inițiative constau în crearea portalului dedicat celui de-al treilea sector cu materiale de presă originale și documentate, peste 150 articole, 30.000 de vizitatori unici,

650 de abonați la newsletterul săptămânal, 60.000 de vizualizari ale articolelor postate precum și crearea unei comunități de peste 1600 de persoane active pe paginile dedicate acestui proiect în rețele de socializare.

II.8.2. ”Reconsiderarea instrumentelor de politică publică în procesul incluziunii pentru grupurile vulnerabile”

Este un proiect implementat de către Asociația Tinerilor Rromi Vâlcea, în parteneriat cu Agenția Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială (AJPIS) Vâlcea, Școala Gimnazială Colonie Râmnicul Vâlcea, Asociația Schola GSB 2011 Drăgășani și Fundația Artprod Râmnicul Valcea.

Ideea acestui proiect a fost dezvoltată în cadrul Comisiei Județene pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați Vâlcea, respectiv în cadrul Comisiei Județene de Incluziune Socială Vâlcea.

Beneficiarii proiectului sunt:

- un număr de 825 persoane din zonele urbane și rurale ale Județului Vâlcea (130 factori de decizie: entități publice și specialiști) din care 3 de etnie romă,
- un număr de 25 ONG-uri, din care 4 au ca beneficiari romii,
- un număr de 20 membrii ai unor asociații profesionale,
- un număr de 200 reprezentanți ai sectorului privat, din care 20 de etnie romă,
- un număr de 50 reprezentanți ai grupurilor locale de inițiativă,
- un număr de 170 persoane aparținând grupurilor vulnerabile, din care 120 de etnie romă,
- un număr de 230 părinți și elevi, din care 50 de etnie romă.

Proiectul aduce în prim plan dezvoltarea de mecanisme de prevenire și ameliorare a formelor multiple de discriminare și descurajare a incluziunii grupurilor dezavantajate, ONG-urile fiind plasate în centrul mecanismelor de promovare a incluziunii și coeziunii sociale.

Obiectivul general al proiectului constă în consolidarea participării în procesul de formulare a politicilor publice de incluziune socială pentru grupurile vulnerabile prin promovarea și stimularea ocupării forței de muncă, ameliorarea condițiilor de viață și de muncă, oferirea protecției sociale corespunzătoare, facilitarea dialogului social, dezvoltarea resurselor umane care

să permită creșterea ratei ocupării forței de muncă, precum și prevenirea și combaterea oricărei forme de marginalizare și excluziune socială.

Obiectivele specifice ale proiectului constau în:

- Dezvoltarea de inițiative concrete la nivelul județului Vâlcea care să vizeze reducerea inegalităților într-o manieră participativă de către actorii instituționali locali și societatea civilă,
- Îmbunătățirea măsurilor de combatere a discriminării grupurilor vulnerabile prin pregătirea unui număr de 50 profesioniști din județul Vâlcea în domeniile incluziune socială și advocacy,
- Întărirea cooperării autorităților locale cu actori din mediul privat și din societatea civilă din județul Vâlcea pentru inițierea măsurilor de prevenire a excluziunii sociale.

Activitățile realizate în cadrul proiectului constau în:

- Promovarea educației pentru cunoașterea, înțelegerea, acceptarea și valorizarea grupurilor vulnerabile în școală, în vederea prevenirii și combaterii atitudinilor și comportamentelor discriminatorii ale tinerilor de azi și profesioniștilor de mâine,
- Formarea unui număr de 25 de specialiști în domeniul incluziunii sociale prin participarea la cursul „Asistență socială și consiliere”.
- Formarea în vederea creșterii competențelor în domeniul monitorizării și participării la procesul decizional și implementarea politicilor publice în procesul incluziunii sociale pentru grupurile vulnerabile.
- Organizarea de campanii de informare și conștientizare cu privire la importanța educației pentru cunoașterea, înțelegerea, acceptarea și atragerea respectului față de grupurile vulnerabile, prin organizarea unui număr de 8 mese rotunde cu 120 participanți și a unui număr de 9 ateliere de lucru itinerante cu 200 participanți.
- Realizarea unei rețele la nivel național cu minim 10 ONG-uri care au ca misiune creșterea gradului de incluziune socială a grupurilor vulnerabile, cu scopul de a dezvolta programe de construire a capacității de organizare și auto-reprezentare a acestor grupuri, de dezvoltare a relațiilor între indivizi în cadrul comunităților.

Proiectul urmărește dezvoltarea metodelor de a influența, a provoca constructiv și a schimba mentalitățile retrograde, prejudecățile sau concepțiile care stau la baza intoleranței și a discriminării sociale, inspirând cetățenii să ia atitudine în problemele care necesită rezolvare.

Principalul rezultat al acțiunilor derulate în cadrul proiectului constă în dezvoltarea practicii de informare a cetățenilor, privind grupurile vulnerabile și problemele cu care se confruntă acestea.

Campaniile de lobby și advocacy vizează modificarea și completarea legislației în sensul instituirii obligativității ca la nivelul fiecărei Primării să funcționeze câte un Comitet Comunitar Consultativ, cu misiunea de a contribui la identificarea nevoilor și resurselor comunității locale și promovarea implicării cetățenilor în soluționarea problemelor comunității.

Proiectul contribuie, prin intermediul campaniilor sale de combatere a stereotipurilor și promovare a modelelor de succes, la creșterea gradului de informare și constientizare a rolului autorităților administrației publice locale, a societății civile și a mediului privat, pentru schimbarea atitudinii comunității, prin:

- dezvoltarea spiritului civic,
- eliminarea practicilor discriminatorii,
- promovarea principiului egalității de șanse în toate acțiunile derulate,
- colectarea și promovarea de bune practici privind implicarea instituțiilor și cetățenilor în sprijinirea grupurilor vulnerabile,
- creșterea vizibilității femeilor, în special a femeilor rome și a contribuției acestora la viața economică și socială.

II.8.3.”Gala Națională a Excelenței în Asistența Socială”

„Gala Națională a Excelenței în Asistența Socială” este un proiect inițiat și implementat de către Colegiul Național al Asistenților Sociali din România, în parteneriat cu mai multe organizații neguvernamentale și instituții cu atribuții în asistența socială din România care urmăresc să promoveze asistența socială și pe cei mai buni profesioniști din acest domeniu din România.

Gala Națională a Excelenței în Asistența Socială este singurul eveniment național ce recompensează performanța celor care lucrează în acest domeniu.

Evenimentul are ca obiectiv celebrarea profesiei de asistent social, promovarea și recunoașterea meritelor asistenților sociali din România.

Evenimentul se adresează asistenților sociali din România, ONG-urilor, societății civile, instituțiilor de asistență socială, furnizorilor de servicii sociale publice și privați.

În cadrul galei, sunt oferite premii câștigătorilor celor 18 categorii, după cum urmează:

- Premiul asistentul social al anului,
- Premiul asistentul social al anului din domeniul protecției copilului,
- Premiul pentru asistentul social al anului din domeniul persoanelor cu dizabilități,
- Premiul pentru asistentul social al anului din domeniul sănătate / servicii medicale,
- Premiul pentru asistentul social al anului din domeniul reintegrării sociale a persoanei private de libertate,
- Premiul pentru asistentul social al anului din domeniul incluziunii persoanelor fără adăpost,
- Premiul pentru asistentul social al anului din domeniul persoanelor vârstnice și îngrijirii la domiciliu,
- Premiul pentru asistentul social al anului din domeniul combaterii discriminării/ minorității,
- Premiul pentru asistentul social al anului din domeniul incluziunii sociale / economie socială,
- Premiul pentru asistentul social al anului din domeniul asistenței sociale comunitare,
- Premiul pentru asistentul social al anului din domeniul prevenirii / reducerii riscurilor asociate infecției cu HIV, consumului de droguri și exploataării sexuale,
- Premiul pentru jurnalism,
- Premiul politicianul anului,
- Premiul instituția anului,
- Premiul personalitatea anului în promovarea educației și formării în asistența socială,
- Premiul de excelență pentru promovarea profesiei liberale de asistent social,
- Premiul pentru întreaga carieră în promovarea asistenței sociale.

II.8.4. ”Benevol.ro”

Benevol.ro este o platforma dezvoltată de Asociația REACT (susținută de Fundația Vodafone România), care reunește principalii actori în domeniul ONG: voluntarii, organizațiile neguvernamentale și companiile private, din dorința de a oferi profesionalism, transparență și implicare în ceea ce privește voluntariatul.

Inițiativa pornește de la identificarea problemei constând în lipsa unui spațiu funcțional de prezentare a cererii și ofertei de voluntariat și inexistența unui sistem de evaluare unitar și transparent a proiectelor de voluntariat și a voluntarilor.

Soluția propusă în acest caz de către Asociația REACT a constat în crearea unui portal care vizează voluntarii, organizațiile neguvernamentale și companiile.

Astfel, ea oferă voluntarilor toate detaliile necesare pentru ca aceștia să poată alege, în cunoștință de cauză, organizația în cadrul căreia vor să activeze.

De asemenea, platforma oferă organizațiilor neguvernamentale un mijloc util și eficient de management al resurselor umane, iar companiilor le oferă posibilitatea de a susține atât organizații și proiecte cât și a încuraja proprii angajați să desfășoare activități de voluntariat.

CONSIDERAȚII FINALE

După cum se poate observa din cele de mai sus, în vederea prevenirii și combaterii sărăciei și excluziunii sociale a cetățenilor dezavantajați, provenind din grupuri vulnerabile sau comunități marginalizate, a fost dezvoltat un cadru organizat și reglementat la nivel național, regional, județean și local, care include un ansamblu de instituții cu atribuții în domeniu, pe toate palierele descrise mai sus (autorități publice de nivel central: ministere, autorități, agenții; la nivel județean: DGASPC în subordinea Consiliului județean, la nivel local: SPAS în subordinea Consiliului local) a căror organizare, funcționare și finanțare, inclusiv sfera de responsabilitate și relațiile de colaborare, sunt reglementate prin acte normative.

În acest cadru instituțional-organizatoric se înscrie și mecanismul de incluziune socială, organizat la nivel central, județean și local cu scopul identificării priorităților și elaborării politicilor naționale în domeniul incluziunii sociale, a implementării acestor politici la nivel județean și local și a monitorizării stadiului în atingerea obiectivelor stabilite și îndeplinirea angajamentelor asumate în acest domeniu.

De asemenea, după cum am observat în capitolul I al prezentului ghid, există o abordare strategică a domeniului incluziunii sociale, reglementată la nivel național, care orientează/ghidează și sprijină implementarea ansamblului de măsuri și acțiuni multidimensionale ale procesului de incluziune socială.

Toate cele de mai sus creează astfel premisele necesare asigurării, de către autorități și societatea civilă, a oportunităților necesare depășirii situației de vulnerabilitate și participării persoanelor vulnerabile în mod deplin la viața economică, socială și culturală a societății, precum și la procesul de luare a deciziilor care privesc viața și accesul lor la drepturile fundamentale.

În acest context, la nivel județean și mai ales local – acesta din urmă fiind nivelul cel mai apropiat de beneficiar – au fost elaborate și implementate diverse modele de incluziune socială, sau altfel spus bune practici în acest domeniu.

Aceste modele de incluziune socială/ bunele practici au fost dezvoltate la nivel de program, proiect etc, pornind de la una sau mai multe probleme identificate la nivel local sau de la anumite necesități specifice anumitor grupuri vulnerabile, neacoperite sau care nu au fost adresate anterior.

În acest scop au fost dezvoltate și testate diverse modele/ practici, constând în seturi de măsuri/ activități din diverse domenii ale incluziunii sociale, precum ocuparea forței de muncă,

educație, formare profesională, sănătate, locuire etc, majoritatea cu caracter inovativ și integrator, adresate unuia sau mai multor grupuri vulnerabile și care s-au dovedit a fi de succes prin rezultatele obținute și prin impactul lor la nivelul grupului sau/ și comunității.

Astfel, capitolul II al prezentului ghid a fost elaborat ca urmare a colectării bunelor practici, prin modalitatea și din sursele menționate atât în capitolul introductiv cât și în bibliografie, care mai apoi au fost ordonate și clasificate după criteriul ”grup vulnerabil”.

În ceea ce privește bunele practici care vizează grupul vulnerabil ”Copii și tineri din medii defavorizate socio-economic” (pct.II.1), remarcăm centre de zi de tip after-school, grădinițe de vară și școli ale părinților, mix-uri de măsuri de încurajare și sprijinire a frecventării grădiniței sau școlii și prevenirii astfel a abandonului școlar, programe de dezvoltare, promovare și valorificare a potențialului artistic, programe de educație și dezvoltare a abilităților de viață și pregătire pentru piața muncii dedicate copiilor din sistemul instituționalizat sau tinerilor care părăsesc acest sistem, servicii de consiliere și sprijin oferite familiilor defavorizate (atât copiilor cât și părinților acestora), programe de intervenție prin oferirea de ajutoare pentru a răspunde unor situații urgență care periclitează viața, sănătatea sau dezvoltarea acestui grup vulnerabil, programe de dezvoltare a cadrului favorabil audierii optime a minorilor. La acestea se adaugă încheierea de parteneriate naționale sau trans-naționale pentru identificarea și implementarea de soluții în domeniul protecției copiilor și tinerilor aflați în situații de risc și a familiilor marginalizate social.

În ceea ce privește bunele practici care vizează grupul vulnerabil ”Persoane vârstnice singure sau dependente” (pct.II.2), remarcăm modele ce presupun oferirea de servicii sociale, medicale, psihologice, socio-medicale, psiho-sociale etc la un înalt nivel calitativ, prin centre rezidențiale (dată fiind cererea mare pentru acest tip de servicii pentru persoanele vârstnice care nu au posibilitatea de a-și asigura condițiile de locuit, sau necesită îngrijire medicală deosebită permanentă care nu poate fi asigurată la domiciliu, sau nu se pot gospodări singure, sau nu au aparținători sau aceștia din urmă nu-și pot îndeplini obligațiile datorita stării de sănătate, economice, situației familiale etc), sau prin centre de primire în regim de urgență (în special pentru persoanele vârstnice fără adăpost), sau prin servicii de îngrijire la domiciliu (servicii sociale, medicale, socio-medicale, de sprijin emoțional, material, fizic etc) sau de furnizare la domiciliu a unei mese calde zilnice, respectiv a hranei reci /pachete cu alimente.

În ceea ce privește bunele practici care vizează grupul vulnerabil ”Persoane de etnie romă” (pct.II.3), remarcăm activități de dezvoltare comunitară socio-economică (investiții în infrastructură locală, bransare la utilități, îmbunătățirea condițiilor de locuit etc), oferirea de servicii

integrate (sociale, educaționale, de formare, consiliere, îndrumare, certificare competențe, ocupare, medicale sau socio-medicele etc) prin centrele de incluziune socială, sau inițiative de implementare de măsuri sectoriale, dintr-un anumit domeniu precum: educație (inclusiv calificare sau recunoaștere competențe dobândite informal, consiliere vocațională), ocuparea forței de muncă, economie socială (în special practicarea meseriilor tradiționale etc.) la care se adaugă inițiative de sensibilizare, conștientizare pentru combaterea prejudecăților, stereotipurilor, discriminării pe criteriul etnic etc. și respectiv dezvoltarea de competențe sociale, măsuri de încurajare a angajamentului civic al romilor și de implicare socială, culturală, politică etc.

În ceea ce privește bunele practici care vizează grupul vulnerabil ”Persoane cu dizabilități” (pct.II.4), remarcăm modele care presupun oferirea, prin centre de zi sau complexuri de servicii sociale comunitare pentru copii și adulți cu dizabilități (formate din mai multe tipuri de centre specializate de recuperare și integrare socio-profesională), a serviciilor sociale specializate și a serviciilor de îngrijire socio-medicală, precum educație și socializare, consiliere psihologică, recuperare, reabilitare și integrare (educație psihomotrică, stimulare senzorială, terapii ocupaționale, kinetoterapie etc), identificarea și facilitarea dezvoltării competențelor individuale, la care se adaugă și consilierea părinților/familiilor persoanelor cu dizabilități etc. De asemenea, sunt modele care vizează facilitarea accesului de piața muncii a acestor persoane prin certificarea de competențe, formare profesională, vocațională, ucenicie, dar și prin sensibilizarea și informarea potențialilor angajatori cu privire la necesitatea adaptării locului de muncă la nevoile persoanelor cu dizabilități.

În ceea ce privește bunele practici care vizează grupul vulnerabil ”Persoane fără adăpost” (pct.II.5), remarcăm o intervenție socială, medicală sau socio-medicală de urgență pentru soluționarea acestora (cazare în adăposturi/ centre de primire în regim de urgență, consult și tratament medical în aceste centre, sau în stradă prin echipele mobile de intervenție de zi sau noapte, ajutor material punctual: oferirea de saci de dormit, îmbrăcăminte, încălțăminte, alimente etc.), urmată de intervenții repetate pluridisciplinare, constând în mixuri de măsuri și servicii de consiliere psiho-socială în vederea dezvoltării abilităților sociale (privind comportamente de risc, consiliere de tip mentorat în abilități de comunicare asertivă, de prezentare, rezolvare a conflictelor etc.), servicii de asistență, formare și îndrumare în vederea reinserției socio-profesionale (căutare loc de muncă, pregătire pentru interviu, formare profesională, activități în atelierele ocupaționale etc.), acompaniere și sprijin în vederea reluării contactului cu familia, sprijin în obținerea actelor de identitate, a beneficiilor de asistență socială, asigurărilor sociale etc, suport pentru accesarea

unor servicii publice specializate, sprijin și consiliere în găsirea unei locuințe, consiliere juridică, financiară etc. Un element important în acordarea de măsuri de sprijin acestui grup vulnerabil îl reprezintă monitorizarea cazurilor post-intervenție pentru o perioadă de timp mai lungă, pentru a preveni recăderile sau a interveni atunci când acestea se produc.

În ceea ce privește bunele practici care vizează grupul vulnerabil ”Persoane adulte inactive profesional” (pct.II.6), acestea se remarcă prin furnizarea unui pachet de servicii integrate care poate conține: servicii de informare, consiliere, evaluare vocațională și orientare profesională, medierea muncii, formare profesională în meserii cerute pe piața muncii, calificare/ recalificare, recunoașterea calificărilor dobândite în sistem informal, programe de ucenicie și stagii de practică, consultanță și asistență concretă pentru înființarea unei afaceri (inclusiv în cadrul economiei sociale), înființarea de rețele ale persoanelor formate, identificarea locurilor de muncă, organizarea de târguri / burse ale locurilor de muncă etc. Aceste servicii sunt oferite prin centre sau rețele de centre suport pentru integrarea pe piața muncii a persoanelor vulnerabile, prin centre de angajare asistată și/ sau parteneriate încheiate cu angajatori, cu universități sau instituții de formare profesională etc.

În ceea ce privește bunele practici care vizează grupul vulnerabil ”Persoane aflate în detenție sau care au executat pedepse privative de libertate” (pct.II.7), acestea se remarcă prin programe privind pregătirea deținuților în vederea eliberării și reintegrării educaționale / profesionale și sociale, prin: servicii de informare și consiliere vocațională în vederea orientării școlare și profesionale, privind locurile vacante și condițiile de ocupare a acestora, legislația muncii, oportunități de și la deschiderea unei afaceri, abilități de identificare a unui loc de muncă, parcurgere a etapelor pentru obținerea acestuia, planificarea traseului educațional/ profesional, programe educative și culturale în penitenciare. La acestea se adaugă programe de formare profesională care să răspundă nevoilor persoanelor aflate în detenție, în concordanță cu cererea de pe piața forței de muncă, precum și campanii de conștientizare și sensibilizare a cetățenilor și angajatorilor în vederea eliminării stereotipurilor și reticențelor privind angajarea acestor persoane și facilitarea consilierii/informării și recrutării în penitenciar.

La toate cele de mai sus, se adaugă o ultimă sub-categorie, nr.8 (subcapitol II.8), care cuprinde bune practici care vizează dezvoltarea sistemului de asistență socială pe una sau mai multe din componentele acestuia, contribuind astfel la stimularea și facilitarea colaborării între toți actorii (din sistemul public, privat, non-guvernamental etc) implicați în acest proces complex al incluziunii sociale, precum și stimularea și încurajarea acestora prin recunoașterea performanțelor și meritelor

deosebite în activitatea profesională desfășurată în domeniul asistenței sociale, toate acestea vizând crearea premiselor necesare oferirii serviciilor sociale la un înalt nivel calitativ persoanelor din grupurile vulnerabile.

În lumina celor de mai sus, se poate remarca faptul că în materie de incluziune socială, pornind de la problemele identificate, au fost dezvoltate o serie modele/ inițiative de succes, laudabile, majoritatea fiind implementate la nivel de comunitate, astfel încât câmpul de manifestare în acest domeniu este acoperit parțial, necesitând o întărire a capacității actorilor din sectorul public, privat, al societății civile și a cooperării dintre acestea, în vederea dezvoltării și implementării mai multor demersuri și inițiative coordonate și integrate, care să producă un impact pozitiv major la nivel național.

BIBLIOGRAFIE

I. LEGISLAȚIE EUROPEANĂ ȘI NAȚIONALĂ:

1. *Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (versiunea consolidată)*, 2012/C326/01, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C326, 26/10/2012 P. 0001 – 0390,
2. Comisia Europeană, *Comunicarea Comisiei: EUROPA 2020 - O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii, Strategia Europa 2020*, COM(2010) 2020 final, Bruxelles, 3.3.2010,
3. Consiliul UE, *Concuziile Consiliului, 17 Decembrie 1999* ([http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32000Y0112\(04\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32000Y0112(04))), citat în Decizia Consiliului (UE) 2015/773 din 11 mai 2015,
4. *Constituția României*,
5. Parlamentul României, *Legea asistenței sociale nr.292/2011*, cu modificările și completările ulterioare publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la 27 august 2015,
6. Guvernul României, *Hotărârea nr.829/2002 privind aprobarea Planului național antisărăcie și promovare a incluziunii sociale*, cu modificările și completările ulterioare publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la 24 ianuarie 2006,
7. Guvernul României, *Memorandum comun în domeniul incluziunii sociale*, România, 2005, http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Domenii/Incluziune%20si%20asistenta%20sociala/Proiecte_cu_finatare_externa/2%20-%20JIM_Romania.pdf,
8. Primul-Ministru al României, *Decizia nr.43 din 20 aprilie 2006 privind constituirea Comitetului director pentru monitorizarea implementării angajamentelor asumate prin Memorandumul comun în domeniul incluziunii sociale*, Monitorul Oficial al României, nr.365 din 26 aprilie 2006,
9. Guvernul României, *Hotărârea nr.385 din 22 martie 2006 privind constituirea Comitetului director pentru monitorizarea implementării angajamentelor asumate prin Memorandumul comun în domeniul incluziunii sociale*, Monitorul Oficial al României, nr.308 din 5 aprilie 2006,
10. Guvernul României, *Memorandumul nr.20/5541/DNA/03.03.2011 cu tema "Strategia privind reforma în domeniul asistenței sociale"*,

11. Guvernul României, *Hotărârea nr.1217/2006 privind constituirea mecanismului național pentru promovarea incluziunii sociale în România*, Monitorul Oficial al României, nr.808 din 26 septembrie 2006,
12. Guvernul României, *Hotărârea nr.1826 / 2005 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare a serviciilor sociale*, Monitorul Oficial al României, nr. 14 din 6 ianuarie 2006,
13. Guvernul României, *Hotărârea nr.488 / 2005 privind aprobarea sistemului național de indicatori de incluziune socială*, Monitorul Oficial al României, nr. 492 din 10 iunie 2005,
14. Guvernul României, *Hotărârea nr.383/2015 pentru aprobarea Strategiei naționale privind incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2015-2020 și a Planului strategic de acțiuni pentru perioada 2015-2020*, Monitorul Oficial al României, nr. 463 din 26 iunie 2015,
15. Guvernul României, *Hotărârea nr.1156/2012 pentru aprobarea Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea fenomenului violenței în familie pentru perioada 2013-2017*, Monitorul Oficial al României, nr. 819 din 6 decembrie 2012,
16. Guvernul României, *Hotărârea nr.1142/2012 pentru aprobarea Strategiei naționale împotriva traficului de persoane pentru perioada 2012-2016*, cu modificările și completările ulterioare publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la 7 iulie 2015,
17. Guvernul României, *Hotărârea nr.1071/2013 pentru aprobarea Strategiei naționale pentru ocuparea forței de muncă 2014-2020*, Monitorul Oficial al României, nr. 75 bis din 30 ianuarie 2014,
18. Guvernul României, *Hotărârea nr.784/2013 privind aprobarea Strategiei naționale antidrog 2013-2020 și a Planului de acțiune în perioada 2013-2016 pentru implementarea Strategiei naționale antidrog 2013-2020*, Monitorul Oficial al României, nr. 702 bis din 15 noiembrie 2013,
19. Guvernul României, *Hotărârea nr.1113/2014 pentru aprobarea Strategiei naționale pentru protecția și promovarea drepturilor copiilor pentru perioada 2014-2020*, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 33 din 15 ianuarie 2015 și reprodusă în nr.33 bis din 15 ianuarie 2015,
20. Guvernul României, *Hotărârea nr.18/2015 pentru aprobarea Strategiei Guvernului României pentru incluziunea cetățenilor români aparținând minorității rome 2012–2020*,

cu modificările și completările ulterioare publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, până la 23 septembrie 2015.

II. TRATATE, ENCICLOPEDII:

1. Paul George Demeny (Editor), Geoffrey McNicoll (Editor), *Encyclopedia of Population*, Macmillan Reference USA; 1 edition, 2003, p. 969,
2. Vincent N. Parrillo, *Encyclopedia of Social Problems*, SAGE Publications, Inc., p.871-873.

III. ARTICOLE, RAPOARTE, PREZENTĂRI:

1. Daniel Arpinte, Adriana Baboi, Sorin Cace, Cristina Tomescu (Doboș), Iulian Stănescu , *Politici de incluziune socială*, Revista ”Calitatea vieții”, XIX, nr. 3–4, 2008, p. 339–364, disponibil și la <http://www.revistacalitateavietii.ro/2008/CV-3-4-2008/07.pdf>,
2. Eurostat, *The measurement of poverty and social inclusion in the EU: achievements and further improvements*, UN Economic Commission for Europe’s Conference of European Statisticians, Seminar *The way forward in poverty measurement*, 2-4 December 2013, Geneva, Switzerland,
3. F. Bennett, S. Ruxton, *Common social values in the European Union: stocktaking, with a focus on social inclusion and social protection*, for Luxembourg Presidency of the Council of the European Union, Luxemburg, 2015,
4. Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, Direcția Serviciilor Sociale și Incluziune Socială, Compartiment indicatori sociali și programe incluziune socială, *Raport privind incluziunea socială în România în anul 2013*, București 2014, disponibil și la <http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Familie/DGAS/2015/RaportIncluziuneSociala2013.pdf>,

IV. SURSE INTERNET:

1. <http://www.worldbank.org/en/topic/socialdevelopment/brief/social-inclusion>,

2. http://www.angel.org.ro/mod_programe-1-61-ro-Interventie-in-urgenta-program-de-ajutoare-punctuale-si-donatii,
3. http://www.angel.org.ro/mod_programe-1-26-ro-Centrul-de-Consiliere,
4. <http://www.fpmr.ro/index.php?page=pot-fi-independent>,
5. <http://www.fpmr.ro/o-meserie-sansa-la-un-viitor/>,
6. http://www.angel.org.ro/mod_programe-2-37-ro-Stele-in-devenire,
7. http://www.angel.org.ro/mod_programe-2-29-ro-Scoala-de-teatru-si-film-ARHETIP-program-de-identificare-a-tinerelor-talente,
8. <http://www.ruhama.ro/ro/servicii-sociale/centrul-de-consiliere-si-sprijin-pentru-parinti-si-copii>,
9. http://www.paradaromania.ro/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=14&Itemid=31,
10. <http://www.ruhama.ro/ro/educatie/programe-educationale/141-gradinite-estival>,
11. <http://www.seniorinet.ro/despre-proiect>,
12. <http://www.caritasromania.ro/>,
13. <http://www.fpmr.ro/index.php?page=telefonul-varstnicului>,
14. <http://www.fpmr.ro/index.php?page=programul-niciodata-singur>,
15. <http://www.ruhama.ro/ro/dezvoltare-comunitara/forumul-tinerilor-romi/16-forumul-tinerilor-romi>,
16. <http://www.ruhama.ro/ro/dezvoltare-comunitara>,
17. http://www.mestesukar.ro/i_acasa.asp?SMID=36&ARTID=91,
18. http://www.agentiaimpreduna.ro/files/Casa_Romilor.pdf,
19. <http://www.femrrom.ro/>,
20. <http://mainstreamjob.ro/despre-proiect/>,
21. <http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/proiecte-programe/in-curs-de-implementare/2015-03-31-fisasinteticaid141022>,
22. <https://www.youtube.com/watch?v=auSmQGOG8dU>,
23. <https://www.youtube.com/watch?v=Q4q7kplU-os>,
24. <https://www.youtube.com/watch?v=C6UdG9KdG58>,
25. https://www.youtube.com/watch?v=9_QJAv8zXbw,
26. <https://www.youtube.com/watch?v=GjjozZ9MWrM>,
27. <https://www.youtube.com/watch?v=VKvFoamMJYo>,

28. www.assoc.ro,
29. http://www.angel.org.ro/mod_programe-1-56-ro-Centru-de-primire-in-regim-de-urgenta-pentru-persoane-fara-adapost-SFANTA-TEODORA,
30. <http://www.samusocial.ro/>,
31. <http://casaioana.org/projects/>,
32. <http://atelierefarafrontiere.ro/insertie-socio-profesionala/>,
33. <http://www.bpi-group.ro/index.php/proiecte/98-investitia-in-tineri-investitia-in-viitorul-nostru>,
34. <http://www.garantiipentrutineri.ro/>,
35. <http://www.fpmr.ro/index.php?page=incredere>,
36. <http://asociatiareact.ro/anotimpuri-la-borcan.html>,
37. <http://asociatiareact.ro/safir.html>,
38. <http://caahr.ro/>,
39. http://www.granturi-corai.ro/documents/100367/409126/PET051_RO.pdf/994c40a0-c7e9-4780-ae71-3b5f0f2c7d54,
40. <http://www.diz-abilitate.ro/>,
41. <http://www.viata-dupa-gratii.ro/>,
42. Administrația Națională a Penitenciarelor, *Raport anual 2014*,
<http://anp.gov.ro/documents/10180/4605968/Raport+de+activitate+al+ANP+pe+anul+2014.pdf/318e6305-8299-44c8-b016-a64f6465a670>,
43. <http://www.suntemprodusulmediului.ro/activitate/activitati-prevazute-in-cadrul-proiectului/>,
44. www.cfsp.ro,
45. <http://www.altreilesector.ro/>,
46. <http://asociatiareact.ro/al-treilea-sector.html>.

Proiectul Guvernare Incluzivă, cod PEH010
Asistență și Programe pentru Dezvoltare Durabilă - Agenda 21
Str. Mircea Vulcănescu, nr. 2-4, et. 2, ap. 7, sector 1, București
tel./fax.: 021-3114076; tel.mobil: 0737062713
e-mail: agenda21_ro@yahoo.com; office@agenda21.org.ro
www.agenda21.org.ro

Ianuarie 2016

Valoarea totală a proiectului este de **720,180.02 RON** din care co-finanțarea Granturilor SEE este în valoare de **550,937.70 RON**, iar co-finanțarea publică este de **97,224.30 RON**.
Informații suplimentare pot fi obținute de pe www.agenda21.org.ro